

Sala
Gab. R
Est. 60
Tab. 60
N.º 22

R
60
22

Incipit liber dans mo-
dum legendi abbreviaturas
in utroque iure

Quia preposterus est ordo per
us humana petere sub-
sidia ut illis deficientibus
divini favoris gratia pos-
tulet. ut de. con. di. i. c. omnis christi-
anus in fi. Et in prin. Apparatus. 30.
An. li. vi. ymmo vix bono peragun-
tur exitu. quod malo sunt inchoata prin-
cipio. ut lxi. di. ca. miramur. i. q. i.
principatus. et c. Cum paulis. Ideo
divino primitus implorato prestoi-
ocum iuris utriusque scientia / tam legum
quam canonum preciosissima. non ami-
nulatina sed principalls et sacratis-
sima. ymmo divinitus inspirata / sit
maxime optens principibus / comitibus
baronibus militibus / ceterisque nobilibus
clericis atque generosis personis iuris-
dictionum et iurium ipsorum manute-
nentionem habentibus statui / ut huius
utriusque iuris / scilicet canonici et civi-
lis noticiam aggredi volentibus tam
in legendo quam in studendo facilis bre-
vis et planissimus pateat accessus.
In textibus. Apparatus summis glo-
sis / recollectis / et omnibus abbrevia-
turis legum et canonum ad omnipote-
tis dei laudem. et iuniorum scholarum / sa-
cerdotum / et iuris alumnorum instruc-
tionem que aliter fieri habet quam illo-
rum informatio quis scolasticis doc-
trinis scolas forte regendo sua labo-
riosius oporteat querere nutrimenta
Atteno quod omnis processus artium
et scientiarum generativus ordine in
se debet habere et propter vite huma-

ne in sufficientiam brevitate continere.
Tale ut sequitur brevissimum instruendi
modum observandum esse censeo peda-
gogis nobilium. Salva tamen emen-
datione meliorantium rationabiliter
hunc docendi modum. Prehabitis
ergo scolasticis disciplinis et puerili-
bus eruditionibus in donato casua-
libus et temporalibus in alexandri
partibus ambabus declinationibus
conjugationibus et constructionis
ordine cum moralibus auctoribus
Cathone vel. Faceto etc. Non per vi-
te medietate liberalibus et amnicula-
riis artibus insistendo / ut sunt Gra-
matica Loyca Rethorica Geometri-
a Arismetica Musica et Astronomia
Sed his copendiose transcurtis prin-
cipalibus. scientiis videlicet. tramite
philosophie suadeo citius appropin-
quari / et tandem iuri canonico et the-
ologie practice finaliter immorari.
Nam ut ait beatus Jeronimus. Illi in va-
nitate sensus et obscuritate mentis am-
bulant. qui diebus et noctibus in Dyale-
tica arte torquentur etc. Ut in canone.
Hone di. xxxvii. ubi reprehenduntur
dyaletici et rerum naturas inquirentes
Hec non versificatores. et eadem di. c.
legimus ubi per vanam dyaleticorum
garrulitatem et sophisticam argumeta in-
tellegit Horacius cinepes et ranas
quibus egyptii sunt percussi. primo pro-
mitto nomina librorum in utroque iure
tam pontificio quam imperatorio annex-
tendo cuilibet horum divisionem in li-
bros parciales. De inde subiungam mo-
dum allegandi in quolibet libro cum
exemplorum positione. de abbrevia-
turis / ut introitus ad iura capefcen-
da manifestetur. quorum ignorancia

paucos excusat iuxta regulam ignorantia facti non iuris excusat. ut de regulis iuris. c. ignorantia. li. vi. que regula duos habet articulos principales. Primus quod ignorantia facti quemlibet excusat maxime dum est ignorantia facti probabilis. Tunc enim in toto excusat ignoranter ut in. l. error facti. .c. de iuris et facti ignorantia. quod enim per me non stat mibi imputari non debet ut in. c. imputare de re. iu. l. vi. Secundus articulus est quod ignorantia iuris neminem excusat. quia ius quod libet scire tenetur. et nemini licet ipsius ignorare. ut in. l. regula. ff. de iuris et facti. ig. Debemus ergo scientiam iuris omnes appetere. ne in contemptum dei nos incidere contingat. nam contemptores canonum peccant in spiritum sanctum cuius instinctu. nisi et gratia ipsi sacri canones edicti sunt ut. xxv. q. i. violatores et ca. nulli. phas. Pro quo sciendum quod ius est ars boni et equi cuius merito quis nos sacerdotes appellat id est sua iura cuilibet ministrans. ff. de iusticia et iure. l. i. p. ii. Est autem ius nomen generale. Et lex est species iuris. Etiam ius dicitur preceptum seu ordinatio principis vel domini circa subditos. Et sic ius triplex distinguitur. quia talis superior principis aut est deus. et tunc dicitur ius divinum aut est natura et dicitur ius naturale primeum. aut est homo tunc dicitur ius humanum scilicet gentium vel civile seu positivum. Ius naturale est commune omni nationi. eo quod ubique instinctu nature non aliqua constitutione habet. ut maris et femine coniunctio puerorum educatio. communes sunt possessio. Quia iure naturali omnia

sunt communia id est communicanda tempore necessitatis. Nemo enim proprium dicat quod commune est ut dixi. ca. sicut hi in medio et illud id equissimum est. quia eius precepta in lege et in euangelio continentur. ut quod tibi vis fieri mihi fac. quod non tibi noli. Sic potes in terris vivere iure poli. ut di. i. In prin. di. l. ponderet alias consideret. ii. q. vi. decreto. de maio. et obe. dilecti. ubi includitur. Non furtum facies. Non mechaberis. Non occides. Non suscipies vocem mendacii. Exo. xxi. Et xxiii. Deutro. v. .c. Dzee. vii. ca. Cum multis simili. Hoc ius cepit ab exordio rationalis creature. Nec variatur tempore. Sed est immutabile plenum et perfectum. di. v. in prin. et di. viii. in prin. Sed positivum est constitutio hominis variabilis et imperfecta. Et subdividitur in canonicum et civile. Nam sicut ex duobus sponitur homo. scilicet materia et forma. Sic due sunt dignitates in ecclesia militante. scilicet pontificalis auctoritas. Et imperialis potestas. ut de maio. et obe. ca. solite. ex quibus iura duplicia prodierunt. Papa enim conditor canonum. et imperator legum ex quo iam patet causa efficiens utriusque iuris. Sed causa materialis iuris positivum est leges et canones. Decreta seu decretales epistole. circa que omnia versatur ipsum ius. et coincidit communiter causa materialis cum subiecto. Unde subiectum iuris canonici est. Bonum ecclesiasticum fidelium directum decisionem singulorum negotiorum continens rerum ecclesiasticarum utilitatem conservans. vel est homo Catholicus dirigibilis iure canonico

in bonū humanū similiter et diuinū
Nā sicut scientia supponitur scientie
ita subiectū subiecto. ⁊ philosophie
moralis cui scientia iuris vtriusq;
subordinatur. subiectum est bonum
humanum igitur ⁊c. **S**ic subiectū
iuris civilis. est homo politic⁹ cōsti
tutionib⁹ legalib⁹ dirigibilis simpli
citer in bonū humanū ad rei publi
ce vtilitatē conseruandā. Causa fina
lis satis patet ex dictis. Nā finis iu
ris ē bonos ⁊ scientes efficere nō me
tu solum penarū. verum etiā exhor
tatione premiorum. Causa vero for
malis duplex est. scilicet forma trac
tādi que est modus agendi vt diffi
nitius. diuisiuis. preceptiu⁹. p̄hi
bitiu⁹. et exēplorum positiu⁹. Et
forma tractat⁹ que consistit ī diuisi
one librorum totalium in parciales
⁊ parcialium intitulos seu rubricas.
⁊ titulorū icapitula leges. paragra
phos. vel responsa ⁊c. vt infra dice
tur. **U**nde ius canonicum in qua
tuor libris principalib⁹ nobis ē tra
ditum. Primus liber est decretū. Se
cund⁹ Decretales. Tercius sextus li
ber. ⁊ quartus clemētine scz cōstitu
tiones. **P**ro quo sciēdum qd diffe
rentia est inter decretum canonem ⁊
decretalem epistolā. Hec differentia
notat⁹ di. iii. q. porro: vbi dicit gra
cianus canonū. Alii sunt decreta pō
tificum. Alii statuta conciliorū. Nā
canon proprie dicitur statutum in
concilio generali vel p̄uinciali factū
auctoritate episcopoz vt de cō. ca. i.
Decretum vero est statutum qd pa
pa de cōcilio cardinalium ad nulli⁹
tamē consultationem statuit. Et in
scriptis redit vt de rescrip. c. presen

ti. Hic autem Decretum sumit⁹ pro
nomine libri in quo decreta sanctorū
patrum descripta sunt. Capit⁹ etiam
aliter decretum / de re. ec. non alie. c.
.i. li. vi. inglosa magna ī fine vbi po
nitur differentia inter Decretum au
toritatem ⁊ consensum vel collauda
tionem iudicis. ⁊ceteā. S; decretalis
epistola dicit⁹ quam papa sol⁹. vel
de cōsilio cardinalium / ad cōsultati
onem alicuius rescribit ⁊ respondit
vtō rescrip. ca. i. ⁊ glo. iii. q. Omnes
hec species. d. iii. Etiam iuenitur hoc
decretale. vt xxv. q. i. Omnia decre
talia in differenter tamen decreta / ca
nones. ⁊ decretales ius canonicū nū
cupant⁹. vel canones. ⁊ vnum sepe p̄
reliquo sumit⁹. Vocat⁹ etia; canoni
ca institutio. Aliquando dogma qz
cōsistit in doctrina fidei xp̄stiane d̄
con. di. v. c. fi. Aliquando mādat⁹
qz cōsistit ī doctrina de morib⁹. di. iiii
ii Denegaliqñ interdicitū qñ null⁹ a pe
na adicit⁹. de ose. di. iii. Nō oportet
Et quandoq; sanctio quando pena
adicit⁹. xxvii. q. iiii. Si quis vebic
etiam Decretales in plurali numero
vtimur / pro libro in quo dicta capi
tula que etiam decretales dicuntur
continent⁹. **V**enio nunc ad libros
Primus itaq; librū iuris canonici q
decretum dicitur cōposuit magister.
Gratian⁹. Non quidā inueniendo.
Sed dicta sanctorū patrū in diuersis
dispersa voluminib⁹ in vnum volu
men debite ⁊ ordinate colligēdo. Et
hoc circa Annuz domini Millesimū
Cetesimum Nonagesimum tercium.
Fuit etiā illeg ratiā⁹ vnus de trib⁹
fratrib⁹ cuius alter frater Petrus lū
bardus librum sentētiarū cōscripsit

et tertius Petrus comestoris vel mā
ducatoris qui scolasticam historiaz
fecit. ¶ Diuidit autē hic liber pri
mus Decretum in tres partes princi
pales. Quarum prima vocat̄ disti
ctiones. quia ulterius subdividitur in
partes centū et unā quarum quilibet
distinctio dicit̄. Habet enim hec pri
ma pars decreti distinctiones centū
et unā a quibus ipsa tota nomē ē for
tica. Iste autē distinctiones ulterius
subdividunt̄ in canones vel ca.
qui canones interdū ppter aliquo
rum ipsorum plicitatem subdividi
possunt in paragraphos. et paragra
phi ipsi si longi fuerint in versiculos
et cetera. ¶ Secunda pars decreti no
minat̄ causas. Et cōtinet in se xxxvi.
causas in quas diuidit̄ a quibus et
nome ē accepit que cause subdividunt̄
tur ulterius in questiones. et hec ques
tiones in canones vel capitula que
ultra in paragraphos et versiculos
subdividi possunt. ut supra de disti
ctione canonū premissum est. Est tñ
hic anīaduertēdū q̄ causa xxxiii.
habet questiones sex. quarū questio
num tertia non diuidit̄ immediate
in canones vel capitula. sed in ibi in
terponit̄ tractatus de penitētia. qui
continet̄ in se distinctiōes. vii. in quas
diuiditur. Et hec subdividuntur in
capitula vel canones et paragraphos
ut supra dicebatur. Et interdū di
uidit̄ di in paragraphos absq̄ capi
tulis. Tercia et ultima pars decreti
nuncupat̄ de consecratione et habet
sub se quinque distinctiones in quas di
uiditur quarū quilibet in plures sub
dividitur canones vel capitula. et
quandoq̄ in paragraphos ut supra

dictum ē. versus Decretum centū hz
distinctiones et unam. Triginta cau
sas et sex addit tibi mixtas. Distin
guit septem penitētia cōsecra quinque
Autorem quarum tibi declaro grati
anū. vel sic breuius. C. d. stinguir. i.
causas dat decem tria. cuz sex. Pen
tet. v. versum vult consecrare reuer
sum. ¶ Hunc ponenda et notanda
sunt exempla allegationū. et de p̄ma
parte decreti nota q̄ illa sillaba di.
vel dis. etia sola littera d. significat
distinctionem. et numerus immedia
te sequens denotat quorū distinctio
nis. Ultimo ponit̄ principium cano
nis vel capituli in quo autoritas et
allegatio continetur exemplū accipe
in prima parte decreti. ubi sic allega
tur. viii. distinctione quo iure. et hoc
sic abbreviat̄ di. viii. quo iure idest
in prima parte decreti in distinctiōe
. viii. illius partis in canone qui in
cipit. Quo iure. Aliud exemplū di.
xxxvii. Nonne et c. legitur. idest in p̄
ma parte decreti in distinctiōe trice
simaseptima eiusdem partis in cano
nibus. qui incipiunt. Nonne et legitur
Item aliud di. xl. multi et c. nō loca
et d. l. pōderet quod de claras ut pri
us. In secunda parte decreti. Nota
q̄ per numerum positū ante litterā
. q. dat̄ itelligi quora cause. et sic o
nia talia adiectiva numeralia / p̄ma
secūda / tertia / quarta / etc. usq̄ ad
tricesimā septimā ante litterā. q. posi
ta semp̄ includit hoc substātiū causā.
Nec debet ille numerus excedere.
xxxvi. qz nō sunt plures cause in se
cunda parte decreti. et per litterā. q.
intelligit̄ questio innominatio vel
ails casibus secundum exigentiam

congruatis. Cōmuniter tamen in
ablatio allegat questione. Sed per
numerum sequentē istam litteraz. q.
designatur quota questionis illius
causē premisse. Et sic nūerus sequēs
erit adiectiuum istius substantiue ques
tione per. q. designati quod nūquā
sub intelligit sed semper expresse po
nitur. Ultimo subiungitur canō vel
capitulū illius questionis in quo au
toritas allegata queri debet. **Exem
plum** sume de secunda parte decre
ti ubi sic allegat. prima questione p
ma principatus et capitulo cū Pau
lus. Et solet ita breuiari. i. q. i. p̄ci
patus. et valet tantū in secūda parte
decreti in prima causa illius partis. et
in prima questiōe illius prime cau
se in canonib9 incipiētib9 principat9
et sic cū pan9 isto obseruato q̄ in to
to iure nō breuiat principium cano
nis capituli vel legis. sed semper ite
gre ponit prout in libro continetur
Aliud exemplū. xi. q. iiii. inter verba
xvii. q. iiii. Si quis suadente. Item
xxiii. q. i. Noli existimare. c. milita
re. xxvi. q. v. Non liceat. et c. Auru
spicine. v. nec ideo declara ista exēpla
et signanter vltimum in secunda par
te decreti. In causa xxvi. In questi
ōe quinta eiusdem cause. In canoni
bus qui incipiunt Non liceat et au
ruspicine i. v. Nec ideo. Quia tamen
tractatus de penitētia inserit i ques
tione tertia ip̄suis cause tricesime ter
cie vt supra dictum ē. Ideo sumat
exemplum ubi sic allegat de penitē
tia distinctione prima homicidiorū
et capitulo homicidiorū hoc sic breui
atur de pe. di. i. homicidiorū. et c. ho
cidium. idest in secūda parte decreti

in causa xxxiii. in questiōe tertia isti
us xxxiii. cause in distinctione p̄ma
illius questionis in tractatu de pe
nitentia in canonibus qui incipiunt
homicidū et Aliud exemplū de pe.
di. v. oportet enim de. pe. di. vii. c. i.
intellige vt pri9. et specialiter vltim9
idest in tractatu de penitētia distinc
tione septima et vltima istius tracta
tus in capitulo primo huius distinc
tionis. Et sic quando allegat. c. i. ii.
vel. iiii. nō ponit principū capituli
vel canonis et c. De tertia parte de
creti pone exemplū ubi allegatur
hoc modo de. con. dis. i. nocte sancta
. c. missas et c. Omnis cristian9. Quod
ita breuiatū sic intelligit. i. i vltima
parte decreti que inticulatur de cōse
cracione in prima distincōe illius p
tis in canonibus qui incipiunt No
cte sancta et cetera. Item aliud exemplū
de. cō. di. ii. in cena et liquido de. cō.
di. v. non mediocriter ne tales et c.
nunq̄. i. de consecratione distincōe
secunda et quinta in capitulis inci
pientibus. In cena liquido. Et non
mediocriter et cetera. Non debet autem i
tertia pte decre. ultra quātā distinc
tionem allegari sicut nec in secunda p
te ultra septimam. Et in prima par
te non ultra centesimam primā Qui
a nulla partium plures habet distin
ctiōes. ideo ultra allegans notaret
tanquam imperitus errare. et quia
in qualibet parte decreti sunt distin
ctiōes. Nota differentiam in allegā
do. Nam quando allegatur distincō
absolute cuz numero sine addito al
terius determinationis. vt dicendo
di. i. ii. iii. iiii. vel quita. et cetera. Tunc q̄
rendum est i prima parte decreti ubi

sunt centū una distinctiones. Quando autem allegat distinctio cum addito de penitentia. ut sic de pe. di. i. ii. iii. et ce. tunc queri debet in secunda parte decreti in causa xxxiii. et q. iii. illius cause. ubi ponit tractatus de penitentiis qui habet vii. distinctiones. ultra quas non allegabis ibi. si velis iurista videri. Sed si allegat di. cum addito tali de consecratione. ut sic de cō. di. p̄ma. ii. vel. iii. et ce. Tunc querat in tertia parte decreti ubi sunt tantū v. distin. nec etiam plures allegabis. alias te ostendis iuris ignarum. Et sic in omnibus his tribus partibus decreti allegat distinctio cum quora sequente sub ea differentia quod interdum nulla determinatio precedit. ut in prima parte interdum precedit et hoc dupliciter. Aut precedit de pe. ut in secunda parte decreti. Aut de consecratione. ut in tertia parte decreti. Itē in secunda parte allegat quora causa tacendo illud nomē causa. sed subintelligendo. ut sic etiam in feminino genere adiectum numerale substantiuatur includendo suum substantiuum. ut prima secunda tertia quarta et cetera subaudi causa. deinde substantiuum. Questio cum suo adiectivo expresse ponitur. scilicet questione prima secunda tertia quarta et cetera. Postea initium canonis. ut omnis ponderet. Nonne legimus et cetera. Etiam quandoque per paragraphos allegat omisso nomine capituli et subiungit principium paragraphi. ut. ii. q. vi. §. biduum. et frequenter quando allegat capitulum non est opus allegare. paragraphum. et e converso. Si vero capitulum est longum dicat in prin. me. vel fi. aut circa p̄

vel fi. ubi autoritas vel textus allegatus habetur finaliter dilige decretum si gliscis canonicari. Distinguit causas penitentis et consecr. tantum de primo libro. **S**ecundus liber iuris canonici qui decretales nominat a Gregorio. pa. ix. compositus est qui in una compilationem redigi procuravit per magistrum Raymundum suum capellanum diversas decretales epistolae predecessorum suorum corrigens et concordans. Et hoc circa annum domini Millesimum Ducentimum xxxi. Et sic penes annos xxxviii. post compilationem decreti. decretales in hanc formam redacte fuere. Nam post hoc sub anno domini M. cc. xlvi. Concilium lugdunense fuit celebratum ab Inno. papa. iii. anno sui pontificatus. ii. in quo multas edidit constitutiones quas etiam suo tempore super decretales conscripsit. et iste liber decretales vocatus dividit in quinglibros partiales. Quorum quilibet ulterius subdividit in multos titulos vel rubricas. et tituli in capitula. Capitula in paragraphos. et hi interdum in versiculos. Primus autem liber partialis decretalium tractat de personis ecclesiasticis et ecclesie ministris. et de eorum officiis. et quomodo tales creandi et ordinandi sunt. et continet titulos xliii. Secundus liber decretalium est de iudiciis et de requisitis in iudicio. et habet xxx titulos. Tertius est de vita et honestate clericorum et rebus eorum et rebus ecclesiarum. et habet titulos. l. Quartus de sponsalibus et matrimonio et deceteris his annexis et continet. xxi. titulos. Quintus et ultimus liber partialis decretalium est

de accusationibus. de criminibus et de
diuersis penis pro ipsis infligendis
et continet titulos xli. Omnibus ergo
computatis totalis liber decretalium
habet titulos. vel rubricas. ducentas
minus quindecim. Hoc est Cicutum et
occuagintaquinque. De quibus predic-
tis nota hoc versus. pars prior of-
ficia creat. ecclesieque ministros. Alte-
ra dat testes. et cetera iudiciorum. Ter-
cia de rebus et vita presbiterorum. Quar-
ta docet quales sint ritus coniugiorum
Quinta de vitis et penis tractat eo-
rum. vel sic breuius iudex iudicium
clerus sponsalia crimen hec tibi desig-
nant quod queque volumina signant
De numero titulorum versus nota se-
queres his septem de partibus simul vno
ferro ducentos. Sui tituli ponunt in
fra prosaice et metrica. Hunc suman-
tur exempla ex decretalibus ubi sic
allegatur de summa trinitate et fide ca-
tholica dānamus hoc ita breuiari so-
let de sum. trinita. et fide. ca. dāna-
mus. Aliud exemplum de electione
et electi potestate cum in cunctis hoc
ita breuiari solet. de elec. cum incun-
ctis. id est in libro decretalium sub titu-
lo de electione in. c. quod incipit. Cū
incunctis. Aliud exemplum de fo. cō-
pe. diligenti. Aliud de vt. et bo. de-
vt clericorum. Aliud qui de. vel vo-
nen. ma. contra pos. Consaluit aliud
de pe. et re. omnis vtriusque ista exēpla
sic breuiata suo modo sunt explican-
da vt primum exemplum et ita de a-
uis. Tertiū librum qui sextus appel-
atur composuit Bonifacius papa. viii
in quo decretales epistolas suorum et
decessorum videlicet Gregory. x. In-
no. iiii. Clementis. iiii. et aliorum cum

suis propriis epistolis recollegit in
vnum librum quem sextum appella-
uit. Non sic quod ille cum aliis. v. partia-
libus libris decretalium in vnum vo-
lumen sextus connumeret sed quia liber
est specialis post dictos quinque editus
supplens defectum diuersorum casu-
um emergentium in aliis non con-
prebentorum et sunt promulgate consti-
tuciones libri vi. Anno a natiuitate
Millesimo ducentesimo nonagesimo
octauo Nonas Marcii pontificatus
Bonifacii pape octauo anno. iiii. Diui-
ditur autem sextus eodem modo in
v. libros partiales sicut decretales et
quilibet horum librorum in titulos et bi-
per capita et paragraphos vt supra
quibus in sexto non sunt tot tituli sicut
in decretalibus nec tot capita in ti-
tulis. Sed ibi defecit aliquid non ple-
ne de casum in decretalibus id ponit
in sexto. Sunt namque modo sumenda
exempla de libro. vi. ubi sic allegatur
de constitutionibus vt animarum li-
bro sexto et de rescrip. statutum. q. cu-
vero v. Nullus li. e. Hoc sic intelli-
gitur. id est in libro sexto sub titulo de o-
stitutionibus in capitulo quod incipit
vt animarum. et sub titulo de rescriptis
in capitulo quod incipit statutum in
paragrapho illius capituli qui inci-
pit. Cū vero in versiculo nullus libro
eodem. Et sciendum quod in sexto allegatur
eodem modo vt in decretalibus.
hoc solum mutato quod in vi. allegando
semper in fine addit. li. vi. propter
differentias librorum quia omnes ru-
brice sexti sunt. etiam in decretalibus
debet ergo ad rubricam post capitu-
lum addi libro sexto vt sciatur esse
sexto. quod si non additur queritur. c.

allegatum in decretalibus et sic errare contingeret ex omissione huius ad dictionis libro sexto. quod capitulum in sexto allegatur non inuenitur in decretalibus. alia plura possunt exempla sumi / de iudi mulieres. q. ceteruz. c. se. li. vi. de de. diu. c. unico. q. iceteris autem e. li. de concess. pre. detestanda li. vi. de censu. quacumque e. li. que sunt de claranda suo modo ut supra. et tantum de tercio libro. Quartum librum iuris canonici qui clementine dicitur sub audiendo constitutiones. concepit et edidit Clemens papa v. sub anno domini Millesimo Tricentesimo undecimo in concilio viennensi. quod sex mensibus tantum duravit. sed ipse Clemens morte preueniens ad publicum non perduxit sed post eum Johannes papa xii complerit correxit in quibusdam mutauit et executioni mandauit. Hec constitutiones ita collecte dicuntur clementine a Clemente. v. et fuerunt promulgate Anno domini Millesimo Tricentesimo vicesimo sexto. iiii. Cal. nouembris de quo vide gl. in probemio clementinarum in verbo nouembris et in verbo pontificatus et secundum Jo. an. in probemio huius libri male dicunt isti qui allegant librum septimum. quia dicte constitutiones non sunt enumerate sub nomine libri. Sed sunt titulari Et ut supra dicitur et diuiduntur Clementine eodem modo in. v. li. iuxta materias istas uersus. Iudex iudicium. clerici sponsalia crimen. de qua tractant sicut Decretales. et sextus licet pauciores contineat titulos. Et tituli pauciora capitula in quos et que rursus diuiduntur. Sunt autem exempla taliter in his accipienda ubi sic allegat De hereticis

ad nostrum / in Clementinis hoc sic breuiat de here. ad nostrum in. de idest in constitutionibus Clementinis sub titulo de hereticis et manicheis in capitulo quod incipit ad nostrum. Aliud exemplum de reli. et ve. sanc. Si dominum in de. i. de reliquiis et ueneratione sanctorum in capitulo. Si dominum in clementinis et sic de aliis. Nam hic allegat per omnia sicut in decretalibus solum eo dempto quod addit hic in de. Sicut in vi. additur libro sexto propter rationem ibi positam et potest hec additio premiti ubi sic allegando. Cle. pastoralis. q. Rursus in fi. i. in clementinis in capitulo pastoralis in paragrapho. Rursus in fine illius paragraphi ubi dicitur. Qui falcem mittit in messem alterius perperam agit. et hec de allegationibus et exemplis iuris canonici quo ad quatuor libros sufficienter et ut dicti libri cognoscant. Sciendum quod decretum sic incipit Humanum genus duobus regit naturalibus. uidelicet iure et moribus. Decretales incipiunt Gregorius episcopus seruus seruorum dei. Sextus incipit Bonifacius episcopus seruus seruorum dei Clementine diuersimode solent incipi quacumque sic. Johannes episcopus seruus seruorum dei Quonia nulla iuris sanctio. Quacumque sic Clemens episcopus et fidei catholice fundamentum et cetera. Et ante quam veniam ad materiam decreti in distinctionibus et causis et ad rubricas in decretalibus / de libris legum et allegationibus in eis premitto.

Les enim ciuile vel imperatorum quod leges appellat traditum est nobis in multis et generaliter in quatuor libris que dicuntur libri legales

ut sunt Digestum Codex Instituta
7 autetici quib9 addit liber feudoz
Primus ergo liber iuris civilis est
Digestum 7 continet leges 7 statuta
rōuoz 7 continet in se quinquagin
ta libros partiales / qui in tribus vo
luminibus comprehēdunt. Primū
volumen est digestum vetus / quod
habet xxiii. libros partiales. Secū
dum Jusfortiatū. 7 habet xiiii. libros
partiales. Tercium digestum nouū
quod xii. habet libros partiales. qui
bus cōnumeratis erunt l. libri part
iales. 7 vocat̄ digestum. alio nomine
pandecta. vel liber pandectaz. a pan
grece. i. totum latine et decta doct̄ia
quasi ibi sit tota doctrina oīm iuris
consultorum omnes disputationes
7 decisiones legitimas in se cōtinēs
ut dicit̄ in l. i. C. de ve. iure enu. §.
cum omnia. Et iste liber digestū est
collectus ex vetri iure quod ab vrbe
Romano conditum 7 a tempore Ro
muli vsq; ad temp9 Justimiani impe
ratoris fere per mille annos 7 tricē
tos confuse statutū fuit. 7 extendeba
tur in duo pene milia librorū. 7 deci
es centena milia versuum. idest para
graphorū vel responsorum ut habe
tur in. §. cū ōnia preallegato. **V**o
catur autē hoc nomine digestum. qz
omnia decidenda ibi digeruntur 7 sol
uunt̄. Scribitur etiam per duplex
ff. contra morem omnium libroz in
legalim cū nulla littera. f. ponat̄ in
hoc nomine digestū. ideo ut ayunt
quidam. quia per duos impatores.
quoruz quouis Fredericus nomina
bit̄ postea maturius ruminatu; est
7 digestuz. a quorū imperatoz quo
libet nomine sumpta ē prima. f. 7c.

Alii dicunt esse arbitrariū nec omniū
rationē esse reddendam ut i. l. nō ō
niuz. ff. de legi 7 sena consultis. In
fortiatum autē dicit̄ ab in. i. valde
7 forte. qz multum fortes leges in eo
sunt. vel quia dispositiones ultima
rum voluntatū i. illo sunt. Vñ Sum
liber en forus disponēs spolia mor
tis. Et clausis portis / me discat lee
tor in ortis. 7 habet̄ in principio i
fortiati in glo. i. vbi etiā dicit̄ de no
minib9 disputare relinquit̄ pertina
cibus secundum tullii 7 nomina ma
gistralia sunt ideo de eis nō ē dispu
tandum Sufficit saltem q; attendat̄
quid in libris dicat̄ secundū Senecā
Vnde qui vult seruare sanctorz sin
gula festa Non poterit clarecū codi
ce scire digesta. Et nota q; quādo in
digesto veteri in fortiato / vñ digesto
nouo allegatur aliquis textus. tunc
primum ponit̄ nomen libri non par
tialis nec veteris noui vel in fortiati
sed digesti in genere per duplex. ff.
postea titulus vel rubrica. de inde
appont̄ lex illius tituli cū sua deter
minatione vel numero sequēt. Et si
lex est longa ponit̄. §. primus vel
secundus vel respōsum p̄mū secūdu 7
cetera. exemplū in digesto sic allega
tur. ff. de dā ifec. si finita §. Siquis
autem quod ita breuiatū in tantum
valet. i. in libro digestorum sub titu
lo de damno infecto. in lege que inci
pit. Si finita i. peragrapho. Si quis
autem illius legis Aliud exemplum
ff. ad le. ro. de iac. l. nauis §. cuz autē
.i. ff. ad legem rodiam de iactu in lege
nauis in paragrapho cum autem ali
ud ff. si. quadru. pau. fe. di. l. i. §. Cū
arietes. i. digestis in rubrica. Si qua

drupes pauperie fecisse dicat lege p
ma in pagrapho cu arietes. **I**tem
. ff. de vi. 7 vi. ar. l. i. §. viii. idest
. ff. sub titulo de vi. et vi. armata. in
lege prima 7c. 7 sic de aliis. Secundo
principalis liber iuris civilis dicitur
Codex qui continet statuta. Sanctio
nes 7 diuersa precepta imperatorum/
Quamuis comuniter loquendo Co
dex dicatur quilibet liber in se habens
diuersos libros partiales fuerunt tamen
ante tempus iustiniani imperatoris
tres Codices scilicet Codex Gregori
anus. Hermogemano. 7 Theodosia
no Ergo diuus Iustiniano volens
7c hoc adhibere remedium direxit a iu
suum ad constitutiones imperiales.
Et de istis tribus Codicibus extranaga
nibus fecit fieri unum Codicem quem
suo felici nomine intitulauit Codicem
Iustiniani ut patet in rubrica pbe
mi huius libri. Et scribitur p. C. mag
num que est prima littera huius nomi
nis Codex. Diuiditur autem in xii. li
bros partiales quorum ultimi tres lo
ge post primos nouem compositi sunt
Et ultimi tres raro leguntur a docto
ribus. In primis autem ix. libris Co
dicis allegatur suo modo sicut in ff. p
mo ponendo nomen libri Codicis. De
de titulum postea legem cum suo prin
cipio vel numero exemplum accipere sic
allegatur. C. de prescriptionibus. xxx.
vel xl. an. l. Si quis. §. pe. idest in libro
Codice sub titulo de prescriptionibus
xxx. vel xl. annorum in lege Si quis
in paragrafo penultimo alia exem
pla. C. de sacro. sanc. eccl. sanctimus
in fi. C. de transac. l. ut responsum.
C. de ue. in enu. l. ii. §. Si quis in tan
ta 7c. Que sunt omnia extensis rubri

cis declaranda. In ultimis tamen tribus
libris hoc refertur quod in fine allegati
is ut premissum est aditur numerus li
bri ut allegando. C. de armorum usu
iuxta principem. l. i. li. x. C. de murile
gulis 7 ginenariis. l. 7c. li. xi. C. de
dignita. l. fi. ut proponis. li. xii. Si
militer de aliis. 7 est magis necessari
um quosdam titulos plenius scribere. quia
sunt in his libris tribus valde rari
7 iusitati tituli. quia non frequenter in
scolis legendo sicut alii libri ix. Codi
cis 7 voluit aliqui dicere quando in
Codice allegatur non sit necesse adde
re. l. dicendo sic Codice de iudici. l. p
perandum. Sed simpliciter debeat
dici de iudi. properandum sine hoc ad
dito lege nisi esset lex prima. ii. iii. vel
penult. vel antepenult. Tunc enim oportet
addi lege prima. ii. vel penult. 7c.
Sed siue hoc in toto seruetur siue non
non est magna vis. Item iterum in
Codice allegatur autentica. que est anti
quo iuri superaddita 7 incorporata
ut. C. de epi. 7 cle. autem. generaliter. i.
in Codice sub titulo de episcopis 7
clericis in autentica ibi incorporata que
incipit. Generaliter. **T**ercius prin
cipalis liber vocatur Autenticum in nume
ro singulari 7 Autentica oritur in plura
li. Et sunt autentica quedam excerpta
quasi sumpta librorum supradictorum
Et diuiditur iste liber in ix. collationes
quarum quilibet subdividitur in titu
los Tituli autem subdividuntur non in le
ges. Sed in paragraphos. Et quan
do ex autentico allegatur aliquis tex
tus premittitur primo nomen libri
cum prepositione in. deinde ponitur
titulus. postea subiungitur paragra
phus cum ipsius inceptio. 7 in fi. ponitur

quota collationis. Quamuis enim collatio naturaliter precedit peragraphum qui in ea continetur. Tamen collatio cum sua quota consuevit ultimo allegari licet etiam interdum omittatur. exemplum sumatur sic allegando. in autem. de lenonibus. q. sanctimus colla. in. i. in libro seu volumine autenticorum sub titulo de lenonibus in peragrapho qui incipit sanctimus sub collatione tertia. Aliud exemplum in auc. de trien. et semi. q. consideremus coll. iii. idest in autentico de triente et semisse in. q. consideremus et. Item in aut. ut diu. ius. sub. scrip. ba. glo. ques. q. i. coll. viii. idest in hoc libro sub titulo ut diuine iussiones subscriptionem habeant gloriosissimi questoris recte. Et nota differentiam inter autenticum et autentica. Nam autenticum est liber principalis vel volumen de quo iam mentio facta est. Sed autentica est lex una vel peragraphus incorporatus in libro. Et allegatur hoc modo sicut etiam predictum est in libro. Et in autem. multo magis. Et de sacro. eccl. recte. Liber feudorum qui alio nomine dicitur collatio decima/ diuiditur in duos libros partiales quorum quilibet subdividitur in titulos. et isti in capitula et peragraphos. unde ut exemplariter dicatur. In alligatione illius libri primo ponitur nomen libri postea titulus. Deinde capitulum et. q. ut sic allegando in libro alias et communius in usibus feudorum. de pbi. feu. alie. per. fri. ca. i. q. Hoc edictali. Et hoc breuiatur sic intelligitur. idest in usibus feudorum. qui liber etiam collatio. x. dicitur. Sub rubrica de prohibita feudi. alienatione per fridricum in capitulo primo

et peragrapho allegato. et est necesse apponere per fridricum ad differentiam alterius tituli in eodem libro. de pbi. feu. alie. per lotarium potest etiam uomen libri ultimo subiungi ut in hoc exemplo. Quibus modis feudum amittatur. c. unico. q. rursus in usu feu. i. in rubrica quibus modis feudum amittatur capitulo unico in peragrapho. rursus in usibus feudorum etiam interdum allegatur collatio decima sic breuiando coll. x. quia iste liber post ix. collationes autenticorum editus est. **A**lia possunt accipi exempla multa de feudum. mar. duc. et co. i. de feudo marchie ducatus et comitatus. de inuef. m. ma. fac. i. de investitura in marita facta. de mili. vasal. qui contumax est. de milite vasallo qui contumax est. Sualiter vasallus. de be. do. fid. i. qualiter vasallus iurare debeat domino fidelitatem. Et ita de omnibus aliis extendendo et abbreuiando rubricas cum subiunctioe tamen. c. et peragraphi in quo continetur autoritas vel textus allegatur. **T**antum de libro feudorum. **Q**uartus liber principalis dicitur instituta vel institutiones in numero plurali et diuiditur in quatuor libros partiales qui sunt introductorii in alios libros legales imo deseruiunt etiam canonibus in quatuor declarant significationes terminorum. In iureuicatorum/ qui multum utiles sunt incipientibus tanquam hostium in domum in ius prebentes introitum. Quare consultum est omnibus quasi modo genitis pueris et adultis lac iuris concupiscentibus. per institutionum dogmata sua primaria sumere nutrimenta. ut doctrina preambula in formati iustiniani mereantur

sanctioni securi9 inherere Sive a cris-
tianissimo iustiniāno imperatore re-
gulariter deriuata omnium imperra-
torum auctoritate iubet/ vetat. vin-
dicat/ punit atq; permittit. Nullus
ergo tam presumtuosus existat/ q; si-
ne institutionum doctrinis ad iuriuz
7 maxime ciuiliuz sublimitates con-
scendere attemptet quoniam ex alto
irremediabiliter corruunt qui vola-
re satagunt anteq; pēnas assument.
Fuit autem hic liber de mādato Jus-
tiniani imperratoris qui etiā digest-
um cōposuit edictus post digestum 7
post primā 9positionem codicis an-
te tamen secūdi codicis/ quē nunc ha-
be9 9pilationē p magnificū mgm
Tribunianū questorem sacri palatii
sui cum Theophiloz Dorotheo viris
illustrib9. ut in principio institutoz
dicitur. 7 huiusmodi libri partiales
subdiuidūt vltterius in titulos 7 hi
in perragrophos nō in leges nec ī ca-
pitula 7 pagraphi interdū quando
longi sunt In versiculos in allegatiō-
ibus autē hui9 libri talis mō9 obser-
uat. q; primo leber nominat postea
rubrica. de inde peragraphus cū ver-
siculo. Exempli gratia insti. de iust.
7 iu. §. i. i. in libro institutionuz sub
rubrica de iusticia 7 iure in paragra-
pho primo illius rubrice. Aliud insti.
de iu. na. gen. 7 ciui. §. sed quociens.
idest instituta de iure naturali genci-
um 7 ciuili paragra pho allegato. J-
tem inst. de here. insti. §. hereditas. i.
de hereditibus instituentis paragra-
pho/ qui incipit hereditas. 7 sic de a-
liis exēplis accipiēdū ē. Et hec de
nominib9. diuisiōib9 7 exemplis. ip-
soz libroz legalium p nūc sufficiāt.

Ut tamē plen9 uoscāt bi libri. No-
ta q; digestum vetus sic incipit. Ju-
ri operam daturū pri9 nosse oportet
vnde nomen iuris descendat Et pri-
mus titulus est de iusticia 7 iure. In
fortiatū vero sic incipit. Dotis cau-
sa semper 7 ubiq; est precipua. Et p-
m9 titul9 est soluto matrimonio quē
admodū dos petat. Sed digestum
nouum incipit. Hoc edicto premitte-
t vti sine iure siue iuria fieret op9 p-
nūciationē inbiberet. Et ē prim9 ti-
tulus. de noui operis nuncia. Codex
īcipit Imperator cūctos populos.
Et prima rubrica est de sum. tri. 7 fi-
ca. Premitte etiam probemiū hec q;
necessario. Autenticum incipit. Occu-
patis nobis circa totius re. p. curas
Et ē prima rubrica. Si heres soluere
legatum noluerit Decima collatiō q;
etiam liber de vsibus feudorum dicitur
Sic incipit. quia de feudo tractā-
turi sum9 videamus primo qui feu-
dum dare possunt. Et prima rubri-
ca est de his qui feudum dare possunt
7 qualiter acquiratur et retineatur
instituta vero sic incipiunt Impera-
toriā maiestatem uon solum armis
decoratam. sed etiam legib9 oportet
esse armatam. Notandum etiam est
q; quidam liber paruum volumē ap-
pellatus est continens in se aliquos
predictorum librorum totalium 7 a-
liquos partialium videlicet insti-
tuti. Usus feudorum. 7. iii. vlti-
mos libros codicis. scz. x. xi. 7. xii.
qui raro legi consueuerunt 7 titulos
habent plerosq; rarissimos.

D Remissis itaq; nominibus 7 di-
uisionibus librorum vtriusq;
iuris cum modis allegandi in ipsis.

Nūc p breuiaturis glosaz legēdis
subiungam quoddā alphabetū ī quo
communiōres saltē abbreviature tex
tuū ⁊ glo. iuris cōtiuebūt quod sic
incipit. A. vel. B. ⁊c. quecūq; littera
rum alphabeti posita sola ī textib⁹
iuris maxime decre. significat nomez
propriū viri vel mulieris. vt Arnol
d⁹ Bernard⁹ ⁊ sic de aliis. vt de tes
ti. ex parte A. idest A. de ⁊ sic de aliis

Ab. idest abbas scilicet lopus vel
de castiliano.

Ac. vel acur. i. accursius glosator in
in legib⁹. hic duos habuit filios vn⁹
vocabat Franciscus accursii valēs
doctor qui glosis patris sui multas
fecit addiciones. Alius nomie Ceruo
tus/ fecit etiam additiōes que dicūt
ceruotine. modicū tamē valentes. q̄
rum vna ponit. C. de edē. in. l. i. Et
sic filius potest in iure patrem repre
hendere. vt. ff. de condic. ob cau. ī mi
noribus/ sec⁹/ licet possit dari tutor
patri furioso.

Al. i. albertus doctor.

Ala. idest alanus.

Ap. se. le. i. aplice sedis legat⁹.

Ap. re. i. appellatione remota

Ap. ob. re. i. appellatiōis obstaculo
remoto.

An. d. bu. i. ācho⁹ de butrio.

Ar. i. argumentū.

Arch. i. archid⁹ yacon⁹ magister ⁊o ā
qui glosauit etiam sextum ⁊ scripsit
rosariū super decreto.

Ad. n. p. i. ad nostrā pñtiam.

Aut. p. autē. i. autenticū liber vel autē
tica lex incorporata.

Az. i. azo qui fecit summā vnā in legi
bus ex qua sumūt examinandi conti
nuationes rubricarū.

Beren. ber. b. i. bernard⁹ glosator
decretalium.

Bar. brix. i. bartholome⁹ brixinens⁹
q̄ fecit addiciones gl. super decreto.
quas si decretum habet sic inci. glo.
ei⁹. Quoniam nouis superueniētib⁹
causis nouis ē remediis succurēdū:
Bar. i. bartolomeus de saxoferato
legum interpret.

Bal. i. balo⁹ ī utroq; iurē scribens

Ban. i. bandinus doctor

Bo. me. i. bone memorie.

Bul. i. bulgar⁹ doctor.

But. i. butir⁹ scz ācho d buter.

C. ī textu posita. Celestinū designat
maxime quando apponuntur hec ver
ba predecessor noster alias in glosis
summis vel lecturis C magnū signi
ficat Cōdice communiter ī ablatiuo
casu S3. c. pernum. i. capi vel centesi
ma ī distinctionibus.

Cy. i. cinus doctor legum.

Ci. i. cinis.

Cle. i. clemēne p clementinis.

Card. i. cardinalis doctor.

Consti/ cōstit. i. cōstitutio.

Cōpos. i. cōpostulan⁹ doctor.

Cen. ec. i. censura ecclesiastica.

Con. t. t. r. idest cōsultacioni tue tali
ter respondem⁹.

D. sola vel di. i. distinctione.

De. pe. i. de penitēciis.

De. con. idest de consecratiōe.

Dil. fil. i. dilectus filius.

Dama. idest damasius papa.

Dyn. idest dynus doctor.

Dis. v. i. discretioni vestre.

Do. de ro. i. domini de rota.

Duran. idest durant⁹ doctor.

E. sola et magna nomē propriū e. p
ua eodem vel eadem maxime quādo

sequit' titulo distinctiōe vel lege.
Ec. ro. i. ecclesia romana
Extra. i. extrauāgans ⁊ hic ē sciētiā
q̄ quando in summa de casib⁹ ī sum
ma pisana vel alicubi ī libris iuris
ponit' auctoritas ex decretalib⁹ tunc
allegat' extra ⁊ significat extrauagā
tem scilicet textū vel capitulū extra
corpus decretorū positū Decretales
enī paulo ante cōpilationē correctiō
em ⁊ cōcordationem ipsarū erant ex
tranagātes. q̄ vagabāt' extra illud
volumen. Hodie autē per modernos
canonistas capitula in decretalibus
in sexto similiter ⁊ in clemētis non
osueuerunt allegari extra quia talia
capitula modo non vagāt' extra cor
pus iuris canonici Sed legiste pre
dictorum librorū textus allegāt' ex
tra eo quia sunt extra corp⁹ sui iuris
sc̄z ciuilibus verum est q̄ canoniste ad
huc hodie aliquos text⁹ etiā canonici
iuris allegāt' extra. v̄z hos qui sūt
extrauagantes nōdum incorporati
iuri canonico

Fa. idest facit
fe. re. pre. n. idest felicitis recordatio
nis predecessoris nostri
F. t. idest fraternitati tue
Fi. idest finale vel fine
ff. idest digestis
Fri. de sen. i. fridric⁹ de zenis
Fran. de sab. i. frācis⁹ de zaborellis
doctor ⁊ cardinalis
Flori. i. florianus doctor
Fri. impera. i. fridericus īperator
F. t. t. r. fraternitati tue taliter respō
demus

G. in spe. guilhelm⁹ in speculo
G. de mon. lan. idest guilhelmus de
mōte lauduno

Gul. i. guilhelm⁹ doctor
Gen. i. gēcelin⁹ doctor
Gra. i. graciā⁹ opulator decreti
Go. vel Gof. i. goffredus qui cōpo
suit summam. in qua recitant exami
nandi in iure canonico continuatio
nes rubricarū ⁊ alia plura
Gar. i. garfias doctor
Hu. l. v. i. bugo vel bugucio
Ho. vel hos. i. hostiensis doctor
Hen. bo. i. heinric⁹ botck
Hon. i. honorius papa
Her. i. hermann⁹ doctor
I. sola vel cū titello sic j. denotat
infra. ⁊ pro quo sciendum quādo tex
tus allegat' qui etiam postea habet'
siue ī eodem libro siue in alio eiusdeꝝ
tamen iuris. tunc dicitur infra ⁊ scri
bit' per j. longum cui supra poni po
test titellus vt sic. j.
j. ti. px. c. i. ii. idest infra titulo px
imo. c. i. ⁊ c.
j. e. ti. i. infra eodem titulo
j. breuis significat vnū vel pmo
Jo. mo. i. ioānes mouachi glosator
sexti in francia
Jo. an. i. ioānes andree etiā glosa
tor sexti ⁊ clemētis q̄ ⁊ nonellas
descripsit valentissim⁹ doctor.
Jo. imo. i. ioānes imola modern⁹ doc
tor super decretalibus notabiliter
scribens.
Jo. p. io. gl. i. ioānes glosator decreti
theutoic⁹ quē aliqui noīat ioāne āci.
Jo. de lig. i. ioānes de lignano
Jo. de fau. i. ioānes de faudusys
Inno. vel inoc. i. incenoti⁹ papa
Imo. i. imola subaudiēdo io
Jac. d. liz. i. iacob⁹ de lizano
Ja. de are. i. iacob⁹ de arena
Ja. but. i. iacob⁹ butrigariū

Ja. bal. i. iacobus balouini
Ja. d. bel. i. iacobus de beluifo
L sola. i. lege sola vel quinquaginta in numero distinctionum.
La. ab. i. lapus albas doctor.
Lap. de rap. i. lapus d. rāponib9
Ludo de ro. i. ludouic9 de rota.
La. vel lau. i. lauerentius in glosis decretalium.
Li. i. libro vel liber secundum exigentiam constructionis.
Ma. vel mar. i. martinus doctor.
Man. vel man. i. mandam9 signanter quando littera. q. sequitur ut in. q. idest quatinus
Mdo. ca. p. idem monitione canonica missa
N vel nic. i. nicolaus scol9 doc.
et alter dicitur panormitanus vel panormita modernissimus
No. et ve. test. idest noui et veteris testamenti
No. i. nota. Nota. notat
Nouel. i. nouella
O vel op. idest opinto
Ob. i. obstaculo
Odo. i. odofredus doctor
Ol. vel old. i. olradus polrad9
Osti vel ost. i. hostiensis comuniter tamen b. dicit
P se. i. penitentia vel petrus vel penultio pest. vel penlt. i. penultimo paragrafo. quia in ordine alphabeti non inuenit9 abbreviat9 cum non sit una littera sic solet scribi. q. ut quando capitulum vel aliqua lex est longa tunc ad citius inueniendum textum allegatum ponitur in capitulo vel lege paragrafus vnus vel plures.
Nota tamen q. paragrafi sunt duplices v. magn9 et pu9 et pu9 debz ee

niger de incausto in tali forma. q. vel consimili. q. et talis debet legi cum sua determinatione sequenti. hic autem communiter ponit9 in glosis vel in summis re collectis. Ali9 autem magn9 sic formatur
Et debet esse de alio colore. scilicet rubeo vel blaneo seu flauo. Et talis legi non debet. licet in legendo diu inuenit9 vel dum veuit9 ad eum pau sari debeat. et in corrigendo libros debet nominari ut apponatur si non sit ibi. Nam certi textus et summe distincte sunt per tales Ita quod allegat9 pri mus secund9 et cetera. Si ergo non essent ibi contingeret primu accipi pro secundo et secundu pro primo quod erro rem induceret et vn9 scz. q. parus significat alium videlicet magn9 et sic apud logicos est terminus secunde intentionis.
Preal. i. preallegatis
Pri. i. principio p. to. i. per totum
Pri. idest primo
Pretext. i. pretextum hoc est occasione
Saul. de leaz. i. Saulus de lezariis q. scripsit bene super demētinis
Se. de bel. i. petrus de bellaplica doctor legum ultra montanus
Se. de samp. i. petrus d. sampsona.
Pla. vel pla. i. placentin9 doctor
Sre. di. i. pfulgeat dignitate. ut de testi. in c. licet. ii.
Sre. idest preterea
Sa. idest papa
Som. i. pomponius imperator
Q. i. questione qm ponitur in causis decreti vel quatinus quando ponitur in textu decretaliu maxime post niadam9 ut sic manda. q.
Ray. i. raymund9 capellan9 et penitentiarius Gre. ix de quo in principio
b

decretalium

Re. i. remota. ut ibi ap. re. ut supra.

Roff. i. roffredus doctor

Rog. i. roglerus legista

Re. vel r. i. respoſo vel responsio

Re. i. requiere vel remissionib9

Sali. i. salicetus doctor

Sico. ab. i. sicolus abbas

Se. ab. i. sedes apostolica

So. i. solutio

Sa. ap. cō. i. sacro approbāte scilio.

Se. i. sequenti

Sequē. i. sequentibus

S. vel s. i. supra. vñ quādo aliqđ al
legat in aliquo quod prius āte illū
locum habitum ē/ in alio vel eodem
libro eiusdem tamen iuris videlicet
aut civilis aut canonici hoc allegat
s p s. breuem

Sz. f. longa sola. i. scilicet

Spe. i. speculum liber magn9

Spec. i. speculator auctor speculi. f.
guilhelm9 duranti

Sub. ap. ob. i. sublato appellatiōis
obstaculo ut de testi. cū olim

Sa. auc. con. i. sacra autoritate cōci
ly ut d. iure. in. nimis

Tan. i. tancredus

T. p. i. titulo etiā t. i. taliter

Tho. i. thomas

Vin. i. vincentius doctor

Vin. i. vicētin9 etiam doctor

Vb. de bo. i. vbertus de bobio

Vlt. i. ultimo

V. sola. i. quinq; vel quinta. ut. v.
.q. v.

wi. vel wil. i. wilhelm9 quod ytalici
scribunt guilhelmus ⁊ francigine
guilhermus

wi. durā. i. wilhelmus durāci

V. i. versu vel versiculo

Ve. i. vetus ut. ff. vetus

X. i. idest decima

XX. i. vigesima ⁊c

Xc. i. nonagesima. qz x preposita c.
que significat centum in numero sub
crabit ei x. sicut etiā i xl. ⁊c.

Cab. i. Caborella videlicet domi
nus franciscus

Co. i. consecratione

¶ i. pagrapbo vel pagraphis de quo
supra latius dictū est. Sunt ⁊ alte
abbremature de rubricis. tam legum
q; canonum maxime decretalium de
quibus patebit j. Hec autē de abbre
uiaturis textuum glosarum summa
rium ⁊ lecturarum utriusq; iuris pre
ter titulos nunc sufficient. Sive ut
q; primis iurium alumpnis diffici
les apparent i primo aggressu. ⁊ ra
ro colligūt ita copiose. Quare sit o
pusculum incipiētib9 tantomagis ac
ceptum caruisq; captatum q̄to sol
licitus est collectum

Quia ad premiſſaz noticiāz ne
cessariū ē haberi rubricas seu ti
tulos utriusq; iuris abbreviatos. ⁊
extensos preponā rubricas iuris ca
nonici propter earum paucitatē res
pectu rubricarū iuris civilis quas e
ciam subiungam. Etia; quia. s. pre
missi ius canonicum iuri civili ratioē
dignitatis ⁊ excellentie ⁊c. ¶ Sequūt
ergo rubricę decretalium ⁊ per conse
quens sexti. ⁊ clementinarum eo ordi
ne quo ponuntur in decretalib9 pri
mitus abbreviate. deinde extēse ⁊ pos
tea ut eo facilius menti teneant me
trice in. liii. versibus colligētur Un
de nota q; hi sunt tituli decretalium
uō in spectro ordine alphabeti ⁊ pri
mo primi libri secūdo scđi ⁊c.

De sum. tri. 7 fi. ca. i. de sūma trinitate 7 fide catolica
Constit. i. constitutionibus
Rescrip. vel rep. i. rescriptis
Consue. i. consuetudine
Postu. p. i. postulatione plato
Ele. i. electione 7 electi p. tate
Transla. i. translatione epōz
Usu. pal. i. auctoritate 7 usu palii.
Renū. i. renūciationibus
Sup. neg. pre. idest supplenda negligentia prelatorum
Tēpo. ordi. i. tēporibus ordinum 7 q̄ litatibus ordinādoz
Scru. i. or. fa. i. scrutiueo in ordine faciendo
Dr. ab epi. q̄ re. i. ordinatis ab episcopo q̄ resignauit 7 renūciauit episcopatu vel excōmunicato
Eca. 7 quali. i. etate 7 qualitate ordine proficiendoz
Sa. vnc. i. sacra vntione
Sacra. ite. vel nō. idest sacramētis iterandis vel nō
Ser. non. or. i. seruis non ordinādis 7 eoz manumissione
Fil. presbi. i. filiis presbiteroz ordinādis an non
Ob. ad raci. i. obligatis ad ratiocināda ordinādis vel nō
Corp. vici idest corpore viciatis p̄ mouendis vel uon
Biga. i. bigais nō ordinādis
Ele. pe. i. clerics pegrinis
Dff. arch. i. officio archidiaconi
Dff. arch. i. officio archiepi.
Dff. pri. i. officio primicerii
Dff. sacri. i. officio sacriste
Dff. custo. i. officio custodis
Dff. vica. i. officio vicari
Dff. dele. i. de officio 7 potestate iudicis delegati
Dff. le. i. officio legati
Dff. or. i. officio iudi. ordina
Dff. iud. i. officio iudicis / rii.
Ma. 7 ob. i. maiortate 7 ob.
Treu. 7 pa. i. treuga 7 pace
Pac. idest pactis
Transac. i. trasactionibus
Postul. i. postuiando
Procur. i. procuratoribus
Sindi. idest sindico
His que vi. me. idest bis que vi. metus ve causa fiunt
In ite. re. i. itegrū restitutione
Alie. mu. iu. cau. i. alienatione mutādi iudicii causa facta
Arbi. idest arbitris

Tituli Libri Secundi
Iudi. i. iudicis
Fo. cō. idest foro cōpetenti
Li. ob. idest libelli oblatione
Adu. peti. idest mutuis. petitionibus.
Lit. cōte. i. litis cōtestatione
Ut li. nō cōte. i. ut lite non contestata non procedat ad testium receptionem vel ad diffinitiuam sniāz
Iura calump. i. iuramēto calūpine.
Dila. i. dilationibus
Fer. idest feris
Ord. vgni. i. ordine cognitionū
Pl9. peti. i. plus petitionibus
Cau. pos. 7 p̄pri. idest causa possessionis 7 proprietatis
Resti. spo. i. restitucōe spoli
Do. 7 cōtu idest dolo 7 contumacia
Eo q̄ mit ipos. i. eo q̄ mittit i possessionem causa rei seruande
Ut li. pen. i. ut lite pendente nichil in nonetur.

Seques. possess. idest sequestratione
possessionum et fructuum
Confes. idest confessis
Probact. i. probationibus
Test. i. testibus et atestationibus
Testi. co. i. testibus cogendis vel non.
Fi. instru. i. fide instrumentorum
Presum. i. presumptionibus
Iureiu. i. iureiurando
Excep. i. exceptionibus
Prescrip. i. prescriptionibus
Re. iud. i. sententia et re iudica
App. i. appellationibus recusationibus
et relationibus
Peregr. i. peregrinantibus
Confir. vti. idest confirmatione vtili
vel iutili

Ty. iii. Libri

Vi. et ho. de idest de vita et honestate clericorum
Coha. de. et mu. idest cohabitatione clericorum et mulierum
Ele. diu. i. clericis coniugatis
Ele. non resi. i. clericis non residentibus in ecclesia vel prebenda
Prebē. i. prebendis et dignitatibus
Ele. egro idest clerico egrotante. vel debilitato
Instic. i. institutionibus
Conces. pre. idest concessione prebende vel ecclesie non vacantis
De. se. va. idest ne sede vacante aliquid innouetur
His que fi. a p. i. his que sunt a prelati siue consensu capituli
His. q. fi. a ma. par. ca. i. his que fiunt a maiori parte capituli
Ut. ec. bene. i. ut ecclesia beneficia sine diminutione conferantur
Re. ec. non alie. idest rebus ecclesie non

alienandis
Precari. i. precario vel precarius
Como. idest comodato
Depo. idest deposito
Emp. et ve. i. emptione et venditione
Lo. et vduc. i. locato et conducto
Re. pmut. idest re et permutatione
Fenu. idest feudis
Pigno. idest pignoribus et aliis cautionibus
Fideius. idest fide iussoribus
Solu. idest solutionibus
Dona. idest donationibus
Secu. de. i. peculio clericorum
Testa. idest testamentis et ultimis voluntatibus
Suc. ab intest. idest successione ab intestato
Sepul. idest sepulturis
Paroch. idest parochiis et alienis parochianis
Deci. idest decimis primitiis et oblationibus
Regula. i. regularibus et transuentibus ad religionem
Cōuer. cōiu. i. conversione coniugatorum
Cōuer. isto i. conversione infidelium
Voto. i. voto et voti redemptione.
Sta. mo. i. statu monachorum et canonicorum regularium
Reli. do. idest religiosis domibus ut episcopo sint subiecte
Capel. mo. i. capellis monachorum et aliorum religiosorum
Iure. pa. idest iure patronatus
Censi. idest censibus exactionibus et procurationibus
Couse. ec. idest consecratione ecclesie vel altaris
Cele. mi. idest celebratione missarum et sacramento eucharistie et diuinis officiis

Bapt. t. baptis. ⁊ eius effectus
Pres. nō bap. i. presbitero nō bap.
Custo. eu ka. i. custodia enkaristie
crismatis ⁊ alioꝝ sacramentoꝝ
Reli. ⁊ ve. sanc. idest reliquias ⁊ ve
neratione sanctorum
Ob ieu. i. obseruatione ieiuniorum.
Par. post par. idē purificatione pꝑ
partum
Ec. ed. i. ecclesis edificandis repāō
Immū. idest immunitate ecclesiarum
cimiteriorum ⁊ rerum ad eas pertinē
tium.
De. cle. vel mo. idest ne clerici vꝑ mo
nachi secularibꝫ negociis se imisceāt

Tituli Quarti Libri

Spon. ⁊ matr. idest sponsalibus
⁊ matrimonialis
De spon. impu. idest desponsatione
impuberum
Clam. despon. idest clandestina des
ponsatione
Spon. du. i. sponsa duorum
Condi. app. i. cōditionibꝫ appositis
ī dispōsatiōe et ī aliis tractibus.
Qui. cle. vel vo. i. qui clerici vel vo
uētes matrimonium contrahere p̄nt
Eo qui dux. in ma. idest eo qui dux
it in matrimonium quam polluit p
adulterium
Eō. le. p. i. coniugio leprosoꝝ
Coniu. ser. i. cōiugio seruorum
Na. ex li. vē. i. natis ex libro vētre.
Cog. spi. i. cognatiōe spiritali
Cog. le. i. cognatiōe legali
Eo qui cog. confag. vx. idest eo qui
cognouit cōsanguineā uxoris sue
Eō. sa. ⁊ af. i. cōsanguinitate ⁊ affini.
Fri. ⁊ male. i. fridus ⁊ malificatis ⁊

in potentia coeundi.
Ada. con. edic. c. contrac. i. matrimo
nio cōtra edic ecclesie extracto.
Qui. fil. sint. le. idest qui filii sūt le
gittimi
Qui ma. ac. pos. i. qui matrimoniū
accusare possunt vel contra illud tes
tificari
Diuor. i. diuortis
Do. inter. vi. ⁊ vx. de dote. i. donati
onibꝫ inter virum ⁊ uxoreꝝ. et de do
te post deuortium restituēda
Se. nup. i. secundis nuptiis

Tituli Quinti Libri

Accu. i. accusationibus inquisitioni
bus ⁊ denunciationibꝫ
Calūp. i. calūpnatoribus
Simo. i. simonia ⁊ ne aliquis p spi
ritualibus exigatur vel pmittatur
De prela. vi. su. idest ne prelati vi
ces suas. vel ecclesias sub anno cēsu
concedant
De magi. idest de magistris ⁊ ne ali
quid exigat p licentia docendi
Iude. i. iudeis ⁊ saracenis ⁊ eorum
seruis
Here. i. hereticis ⁊ manicis
Scisma. i. scismaticis
Apost. idest apostatis ⁊ reiteranti
bus baptisma
His qui fi. oc. i. bis qui filios occi
derunt
Infan. ⁊ lang. ex. idest infantibus ⁊
languidis expositis.
Hōici. i. hōicidio voluntario vel ca
suali
Tornea. i. torneamentis
Cle. pug. in du. idest clericis puguā
tibus in duello.

Bali. ⁊ sagit. idest balistarys ⁊ sagittarius.

Adult. i. adulteriis ⁊ stupro.

Rapto. i. raptoribus incendiariis ⁊ violatoribus ecclesiarum.

Fur. i. furtis.

Usur. i. usuris.

Cri. fal. idest crimine falsi

Sortile. i. sortilegus.

Collu. dte. i. collusione detegēda.

Delic. pu. i. delicto puerorum.

Ele. vena. i. clerico venatore.

Ele. pcut. i. clerico percussore.

Maledi. i. maledicis.

Ele. excōmu. i. clerico excōmunicato interdico vel deposito ministrante.

Ele. non or. i. clerico non ordinato ministrante.

Ele. per sal. pro. i. clerico per saltum

Quoniam premiffis rubricis decretalium abbreviatis ⁊ extensis / vt eo melius menti teneantur. sequuntur versus de eisdem secundum ordinem.

Prima suprema fides / statuta scribitque suadet.

Postulat / electus / translatus / autor ⁊ usus.

Inde renuntio / suppleo / temporibus / quoque scrutor.

Ordo resignatus. etas. vngitque sacramen.

Filius / ⁊ seruus obnoxius ⁊ viciatus.

Hinc bigamus clerus peregrinus ⁊ archileuita.

Archisacer. primas sacris custos / vice fungens.

Delegans. legans. Iudex ex ordine dictus.

Iudicis officium maior pax pacta sequuntur.

Transigo postulo / procuro vel iudicus esto.

Hinc metus integrat. alienat / arbitrium dat.

Iudicium forusque libellus mutua poscens.

Litem contestans sine quo non suscipe testes.

Iure dilatis feriis ex ordine nosco.

Plus peto de causa spoliatus restituendus.

Et dolus est missus lis pendens atque sequester.

Confessusque probo / testis / testes quoque cogo.

Instruo / presumo iusiurans / excipiendo.

Prescribo / sententio / prouoco pergoque firmo.

Quius honor clerus habitans clerusque iunctus.

promoto.

Leo qui furt. or sus. i. eo qui furtive ordines suscepit.

Exce. pre. i. excessibus prelatorum in subditos.

Ho. op. nun. i. noui opis nūciatione

Privile. i. privilegis et excessibus pruelegatorum.

Iur. cano. i. purgatione canonica.

Iur. vulga. idest purgatione vulgari.

Iniur. i. iniuriis ⁊ dāno dato.

Ien. i. penis.

De. et re. i. penitentiis et remissionibus.

Sen. ex. i. sententia ex communicatio nis.

De. sig. idest verborum significatione

Re. iu. regulis iuris.

Non residens dignus eger vel debilitatus.
Instituo concedendo ne sede vacante.
Et sine consensu maior pars non minuatur.
Ecclesie res atq; precaria commodo pono.
Vendo loco muto feudum pignusq; cauendo.
Atq; fideiussor soluit dat peculiorum.
De testamētis etiam succedo sepultis.
Parochitis decimis vult regula religiosi.
Coniunx conuersus infidus vota redemit.
Inde statuit monachi domus atq; capella locorum.
Iure patronatus / de censib; ara sacra.
Adissag; baptismus quo non est presbiter vsus.
Eucharistia siliquie ieiunia pura.
Edes immunes seculi fuge clerice merces.

Sponsus et impubes clandestina sponsa duorum.
Conditio vouens qui polluit atq; leprosus.
Seruus de natis sequit' cognatio duplrx.
Post consanguineam consanguinei gelidig;
Contugem vetitum sequitur qui legitimi sunt.
Accusare queunt diuorcia dona secunda.

Accusatio siue calumpnia symonialis.
Prelati rabi iudeus hereticusq;
Scismaticus / apostaticus natos perimentes.
Infans expositus homicidi torneamenta.
Hinc clerus pugnans post hoc quoq; sagitat adulter.
Ecclesie raptor sequitur fur. hinc et usura.
Falsarius fors colludens crimen pueroru u.
Clerus venator percussor maledicusq;
Clericus depositus qui non est ordo minister.
Saltus furtiuus excessus opusq; nouellum.
Lex priuata subit sequitur purgatio duplex.
Iniurie penesq; remissio post anathema.
Verborum signi sequitur post. regula iuris.

Hi sunt speciales vers; de rubricis decretaliū secundū ordinē suū Et ut. s. tac
tū ē ubi dicebatur de decretalib;. C lxxxv. sunt rubrice seu ti. Sunt autē capitula
i decretalib; tria milia min; xviii. versus.

Dis ceterū tituli s; quideōs remouebis. Sūt decretales ter mille s; absq; nouē bis.
Remissis tytulis seu rubricis decretaliū abbreviatis et extēsis nō īspec
to ordie alphabeti. S; eo ordie quo ponūt i decretalib;. Et pmissis
vsiib; de eisde secundū ordinē ut eo meli; mēti teneāt. Sequuntur nunc
idem Tituli siue Rubrice decretalium extēsi per ordinem alphabeti

secundum ordinem librorum eos continentium ordinati. ut lector iuris si indiguerit citius inueniendo quemlibet illorum recurrat ad eos.

Auctoritate et usu pallii libro primo. ti. viii.
Alienatione iudicii mutandi causa facta. li. i. ti. lxi.
Arbitris. li. i. ti. lxi.
Appellationibus recusationibus et re la. li. ii. ti. xxviii.
Accusationibus inquisitionibus et denuncia. li. v. ti. i.
Apostatis et reiterantibus baptismum. li. v. ti. ix.
Adulteriis et stupro. li. v. ti. vi.
Bigamis non ordinandis. libro primo. ti. xxi.
Baptismo et eius effectu. li. iiii. ti. xlii.
Constitutionibus. li. i. ti. ii.
Consuetudine. li. i. ti. iiii.
Corpore uicariis non ordinandis. li. i. ti. xx.
Clericis peregrinis et eis non sine licentis recipiendis. li. i. ti. xxii.
Causa possessionis. li. ii. ti. xii.
Confessione. li. ii. ti. xviii.
Confirmatione uicariis. li. ii. ti. iiii.
Cohabitatione clericorum et mulierum. li. ii. ti. ii.
Clericis coniugatis. li. iiii. ti. iiii.
Clericis non residentibus in ecclesia vel prebenda. li. iiii. ti. iiii.
Clerico egrotante vel debilitato. li. iiii. ti. vi.
Concessione prebende vel ecclesie non vacantis. li. iiii. ti. viii.
Comodato. li. iiii. ti. xv.
Conversione coniugatorum. li. iiii. ti. xxxii.

Conversione infidelium. li. ii. ti. xxxiii.
Capellis monachorum et aliorum religiosorum. li. iiii. ti. xxxvi.
Censibus exactionibus et procurationibus. li. iiii. ti. iiii.
Consecratione ecclesie et altaris. libro tercio titulo. xl.
Celebratione missarum et de sacramento eucharistie et diuinis officiis. li. iiii. ti. xlii.
Custodia eucharistie et crismatis et aliorum sacramentorum. li. iiii. ti. xliiii.
Elaestina desponsatione. li. iiii. ti. iiii.
Conditionibus appositis in desponsationibus et aliis contractibus. li. iiii. ti. v.
Coniugio leproforum. li. iiii. ti. viii.
Coniugio seruorum. li. iiii. ti. ix.
Cognitione spirituali. li. iiii. ti. xii.
Consanguinitate et affinitate. li. iiii. ti. xiiii.
Calumniatoribus. li. v. ti. ii.
Clericis pugnantibus in duello. li. v. ti. xiiii.
Collusione. li. v. ti. xxii.
Clerico venatore. li. v. ti. xxxiiii.
Crimine falsi. li. v. ti. xx.
Clerico percussore. li. v. ti. xxv.
Clerico maledico. li. v. ti. xxvi.
Clerico ex communi vel deposito vel interdicto ministrante. li. v. ti. xxviii.
Clerico per saltum promotus. li. i. ti. xxix.
Dilationibus. li. i. ti. viii.
Dolo et contumelia. li. ii. ti. xiiii.
Deposito. li. iiii. ti. xvi.
Donationibus. li. iiii. ti. xxxiii.
Decimis et primiciis. li. iiii. ti. xxx.
Desponsatione impuberum. li. iiii. ti. ii.
Diuorciis. li. iiii. ti. xx.
Donationibus inter uirum et uxorem et dote post diuortium restitenda. li. iiii. ti. xxi.
Delicto puerorum. li. v. ti. xxiii.

Electione vel electi potestate libro
 primo titulo sexto
 Estate et qualitate in ordine perficien-
 dorum libro primo tit. xiiii.
 Eo qui mittitur in possessionem causa
 rei seruade. li. ii. tit. xv.
 Exceptionibus. li. ii. tit. xxv.
 Ecclesiastica beneficia sine diminuti-
 one conferantur. li. iii. tit. xxii.
 Empti. et vendi. li. iii. tit. xvii.
 Ecclesie edificandis vel reparandis
 li. iii. tit. xlvi.
 Eunitate ecclesiarum amitteri et rez
 ad eas pertinentium. li. iii. tit. xlix.
 Eo qui duxit in matrem. quam prius polluit
 per adulterium. li. iiii. tit. vii.
 Eo qui cognouit consanguineam uxoris
 sue vel consanguineam. li. iiii. tit. xi.
 Eis qui filios occidunt. li. v. tit. x.
 Eo qui furtiue ordinem suscepit li-
 bro quinto tit. xxx.
 Excessibus prelatorum in subditos
 libro quinto tit. xxxi.
Filii presbitorum. li. i. tit. xvii.
 Foro competentis. li. ii. tit. ii.
 Feris. li. ii. tit. ix.
 Fide instrumentorum. li. ii. tit. xxii.
 Feudis. libro. iiii. tit. xx.
 Fidei iuramentis. li. iiii. tit. xxii.
 Frigidus et maleficiatus. li. iiii. tit. xv.
 Furtis. li. v. tit. xviii.
 Falsariis. li. v. tit. xx.
 His que vi metusue causa fiunt libro
 primo titulo xl.
 His que fiunt a prelo sine offensa
 capituli. li. iiii. tit. x.
 His que fiunt a maiori parte capi-
 tuli. li. iiii. tit. xi.
 Hereticis. li. v. tit. vii.
 Homicidio voluntario vel casuali
 libro quinto titulo xiii.

In integram restitutione. li. i. tit. xl.
 Iudicis. li. ii. tit. i.
 Iuramento calumnie. li. ii. tit. vii.
 In iurando. li. ii. tit. iiii.
 Institutionibus. li. iii. tit. vii.
 Iurepatronatus. li. iiii. tit. xxxviii.
 Iudeis et saracenis et eorum seruis
 li. v. tit. vi.
 Infantibus vel languidis expositis
 li. v. tit. ix.
 Iniuriis et damno dato. li. v. tit. xxxvi.
Libelli oblatione. li. ii. tit. iiii.
 Litis contestatione. li. ii. tit. v.
 Locato et conduc. li. iiii. tit. xviii.
Matoritate et obedientia. li. i. tit. xxxiii.
 Mutuis petitionibus. li. ii. tit. iiii.
 Matrimonio extracto contra interdic-
 tum ecclesie. li. iiii. tit. xvi.
 Magistris et ne aliquid exigatur pro
 licentia docendi. li. v. tit. v.
 Maledictis. li. v. tit. xxvi.
Dato ex libro ventre. li. iiii. tit. xx.
 Non ordinato ministrante libro. v.
 tit. xxviii.
 Noui operis notificatione libro quin-
 to. tit. xxxii.
 De clerici vel monachi secularibus
 negotiis se immiscant. li. iiii. tit. l.
 De prelati vices suas aliis concedant
 sub annuo censu. li. v. tit. iiii.
 De sede vacante aliquid innouetur. li.
 iiii. tit. ix.
 Ordinatis ab episcopo qui renuncia-
 uit episcopatu vel excommunicato
 li. i. tit. xiii.
 Obligatis ad rationem ordinandis
 vel non. li. i. tit. xix.
 Officio archidiaconi. li. i. tit. xxiii.
 Officio archipresbiteri libro primo
 tit. xxiiii.
 Officio primicerii. li. i. tit. xxv.

Offitio sacriste. li. i. ti. xxvi.
Offitio custodis. li. i. ti. xxvii.
Offitio vicari. li. i. ti. xxviii.
Offitio vel potestate iudicis delega-
ti. li. i. ti. xxix.
Offitio legati. li. i. ti. xxx.
Offitio iudicis ordinari. li. i. titulo
xxx.
Offitio iudicis. li. i. ti. xxxii.
Ordine cognitionum. li. ii. ti. x.
Observantia ieiuniorum libro tercio
ti. xli.

Postulatione. li. i. ti. v.
Pactis. li. i. ti. xxxv.
Postulando. li. i. ti. xxxvii.
Procuratoribus. li. i. ti. xxxviii.
Pluris petitionibus. li. ii. ti. xi.
Probationibus. li. ii. ti. xix.
Presumptionibus. li. ii. ti. xxiii.
Prescriptionibus. li. ii. ti. xxvi.
Peregrinationibus. li. ii. ti. xix.
Prebendis et dignitatibus. li. iii. ti.
quinto.
Precariis. li. iii. ti. xliii.
Pignoribus et aliis cautionibus. li.
iii. ti. xxii.
Pecunia clericorum. li. iii. ti. xxv.
Parochiis et alienis probianis. li.
iii. ti. xxix.
Presbitero non dum baptizato. li. iii.
ti. xliii.
Purificatione per partem. li. iii. ti. xlvii.
Privilegiis et excessibus privilegiato-
rum. li. v. ti. xxx. ii.
Purgatione canonicali. li. v. ti. xxxiiii.
Purgatione vulgari. li. v. ti. xxxv.
Penis. li. v. ti. xxxvii.
Penitentis et remissionibus libro. v.
ti. xxxviii.

Qui clerici vel vouentes matrimo-
nium contrahere possunt. li. iii. ti. vi.

Qui filii sint legitimi libro quarto
ti. xvii.

Qui matrimonium accusare possunt
vel testificari. li. iii. ti. xvii.

Rescriptis. li. i. ti. iii.

Restitutione in inte. li. i. ti. ix.

Rebus ecclesie alienandis vel non. li.
iii. ti. xii.

Restitutione spoliatorum libro. ii.
ti. xii.

Rerum permutatione. li. iii. ti. xix.

Regularibus et crasentibus ad religi-
onem. li. iii. ti. xxxi.

Religiosis domibus. li. iii. t. xxxvi.

Reliquiis et veneratione sanctorum
li. iii. t. xlv.

Raptoribus et incendiariis et violato-
ribus ecclesiarum. li. v. ti. xvii.

Regulis iuris libro quinto. ti. vi.

Somma trinitate et fide catholica
libro primo titulo primo

Supplenda negligentia prelatorum
libro primo titulo. x

Scrutinio in ordinatione faciendo li-
bro primo. ti. xii

Sacra unctione. li. i. ti. xv.

Sacramentis iterandis vel non li-
bro. i. ti. xvi.

Servis non ordinandis. li. i. ti. xviii.

Sindico. li. i. ti. xxxix.

Sequestratione possessionis et fruc-
tuum. li. ii. ti. xvi.

Secreta et re iudicata. li. ii. ti. xxvii.

Solutionibus. li. iii. ti. xxiii.

Successionibus ab intestato libro ter-
cio titulo. xxvii.

Sepulturis. li. iii. ti. xxviii.

Statu monachorum. li. iii. ti. xxxv.

Sponsalibus et matrimoniis libro
quarto titulo primo

Sponsa duorum. li. iii. ti. iiii.

Secōdis nuptiis. li. iiii. t. xxi
Symonia ⁊ ne aliquid exigat vel
promittat. li. v. ti. iiii
Scismaticis ⁊ ordiatis ab eis libro
v. ti. viii.
Sagittariis ⁊ balistariis. l. v. t. xv
Sortilegiis. li. v. ti. xii.
Sententia excommunicationis ⁊ abso-
lutione. li. v. ti. xxxix.

Translatione episcopi vel electi. li.
i. t. vii

Temporibus ordinacionum ⁊ quali-
tate ordinandorum. li. i. ti. xi.
Tregua ⁊ pace. li. i. ti. xxxiiii
Trasactionib9. li. i. ti. xxxvi
Testibus et attestacionib9 libro secū-
do. ti. xx
Testib9 cōgendis. li. ii. ti. xxi
Testamentis ⁊ ultimis voluntati-
b9. li. iii. ti. xxvi
Torneamentis. li. v. ti. xiii.

Ut ecclesiastica beneficia sine dimi-
nutione cōferat. li. iiii. ti. xii
Ut lite non cōtestata non procedat
ad testiū receptionem vel ad diffini-
tiuam sententiā. li. ii. ti. vi
Ut lite pendente nihil innouetur li-
bro. ii. ti. xvi
Vita ⁊ honestate clericor9. l. iiii. t. i
Voto ⁊ voti rōp̄tione. l. iiii. t. xxxiiii
Usuris. li. v. ti. xix
Ver. significatiōib9. l. v. t. xl

In sexto autē libro sunt rubri-
ce pauciores. videlicet circa
lxxiii. Et in clementinis adhuc pau-
ciores. videlicet lxxvii. Capitula sci-
re cupiens in his duob9 mox nume-
rabit. magis profecto quid contine-
ant attendendum est quam quot sic
ut autem facilliter sciretur In verū

bus premissis que rubrice decretaliū
essent in sexto. ⁊ que in clementinis
desuper signande essent cum rubro
vi. In sexto ⁊ septimo i clementinis
quod aliquo labore fieri posset. illū
ad remouendum. Tituli siue rubrice
libri Sexti ⁊ Clementinarum cōsequē-
ter secūt. ut in eisdem posite sunt li-
bris non iuspecto ordine alphabett
Et primo tituli sui i Rubrice libri. p̄-
mi libri Sexti decretalium. Tituli p̄-
mi libri Sexti libri Decretalium.

De summa trinitate ⁊ fide catho-
lica. De cōstitutionibus.
De rescriptis.
De consuetudine.
De postulacione prelator9.
De electione et electi potestate.
De renunciatōne.
De suppleōda negliā prelatorum.
De temporibus ordinum ⁊ qualita-
tib9 ordiandorum.
De filiis presbiterorum ordinandis
an non.
De officio vicarij.
De officio ⁊ potestate iudicis delegati.
De officio legati.
De officio iudicis ordinarij
De maiortate ⁊ obediētia.
De pactis.
De procuratorib9
De his q̄ vi. met9 ve causa fiunt.
De restitutione i integrum.
De arbitris.
Ti. sedi li. sex. decretalium.

De iudiciis.
De foro competenti.
De litis cōtestatione.
De iuramento calumpnie.

De restitutione spoliatorum.
De dolo et contumacia.
De eo qui mittit in possessionem rei servande.
De lite pendente nihil innovetur.
De confessis.
De testibus et attestacionibus.
De iureiuramento.
De exceptionibus.
De prescriptionibus.
De sententia et re iudicata.
De appellacionibus et recusacionibus et relationibus.

De vita et honestate clericorum.
De clericis coniugatis.
De clericis non residentibus in ecclesia vel prebenda.
De prebendis et dignitatibus.
De clerico egrotante vel debilitato.
De institutionibus.
De concessione prebende vel ecclesie non vacantis.
De sede vacante aliquid innovetur.
De rebus ecclesie non alienandis.
De sepulturis.
De decimis primitiis et obligacionibus.
De regularibus et transentibus ad religionem.
De voto et voti redemptione.
De statu monachorum et canonicorum regularium.
De iure patronatus.
De consecratione ecclesie vel altaris.
De reliquiis et veneracioni sanctorum.
De immunitate ecclesie cimiteriorum et rerum ad eas pertinentium.
De clerico vel monacho negociis secularibus se immisceant.

De sponsalibus et matrimoniis.

De desponsatione impuberum.
De cognatione spirituali.

De accusacionibus inquisitionibus et denunciacionibus.
De hereticis et mairchis et eorum suis.
De scismaticis.
De homicidio voluntario vel casuali.
De excessibus prelatorum et subditorum.
De privilegiis et excessibus privilegiatorum.
De iniuriis et damno dato.
De penis.
De penitentiis et remissionibus.
De sententia excommunicationis.
De verborum significatione.
De regulis iuris.

De positis titulis quinque librorum li. vi. pro ut consequenter ponuntur in libris non inspecto alphabeti ordine ponuntur idem tituli siue rubricae prefatorum librorum libri sexti secundum ordinem alphabeti ut a lectoribus citius inveniri valeant.

Tituli siue Rubricae li. vi. de.

Arbiteris li. i. ti. xxii.
Appellacionibus recusacionibus et relationibus li. ii. ti. xv.
Accusacionibus et inquisitionibus et denunciacionibus li. v. ti. i.
Bigamis li. i. ti. xi.
Constitutionibus li. i. ti. ii.
Consuetudine li. i. ti. iii.
Confessis li. ii. ti. ix.
Clericis coniugatis li. iii. ti. ii.
Clericis non residentibus in ecclesia vel prebenda li. iii. ti. iii.
Clerico egrotante vel debilitato li. iii. ti. v.
Concessione prebende vel ecclesie non vacantis li. iii. ti. vii.

Consecratione ecclesie vel altaris. l. iii. ti. xix.
Cognitione spūali. li. iiii. ti. iiii.
Dolo ⁊ contumacia. li. ii. ti. vi.
Decimis p̄mitiū ⁊ oblationibus. li. iii. ti. xiii.
De sponsationib⁹ impuberū. li. iiii. ti. ii.
Electione ⁊ electi potestate. li. i. ti. vi.
Eo qui mittitur in possessionem cā rei seruāde. li. ii. ti. vii.
Exceptionib⁹. li. ii. ti. xii.
Excessib⁹ prelatorū in subditos. li. v. ti. v.
Filiis presbiterorum ordinādis v̄l nō. li. i. ti. x.
Foro cōpetēti. li. ii. ti. ii.
His que. vi. met⁹ ve. causa fiunt. li. i. ti. xx.
Hereticis ⁊ manicheis. ⁊ eorum seruicis. li. v. ti. ii.
Homicidio voluntario vel casuali. li. v. ti. iii.
Iudiciis. li. ii. ti. i.
Iuramento calūpnie. li. ii. ti. iiii.
Iureiurādo. li. ii. ti. xi.
Institutionib⁹. li. iiii. ti. vi.
Iurepatronat⁹. li. iiii. ti. xvii.
Immunitate ecclesiarū cimiteriorū ⁊ rerum ad eas p̄tinentiū. l. iiii. t. xx.
Iniuriis ⁊ dāno dato. v. t. vii.
Litis contestatione. li. ii. ti. iiii.
Majoritate ⁊ obedientia. l. i. t. xvii.
De sede vacante aliquid inouetur. l. iiii. ti. viii.
De clerici v̄l mōachi negotiis secularib⁹ se imisceant. li. iiii. ti. xxi.
Officio vicariū. li. i. ti. xii.
Offitio ⁊ potestate iudicis. l. i. t. xiii.
Offitio ⁊ potestate iudicis delegati. li. i. ti. xiiii.

Offitio legati. li. i. ti. xv.
Offitio iudicis ordinariū. l. i. t. xvi.
Postulatione prelati. li. i. ti. v.
Pactis. li. i. ti. xviii.
Procuratorib⁹. li. i. ti. xix.
Prescriptionib⁹. li. ii. ti. xiii.
Prebendis ⁊ dignitatib⁹. li. iiii. ti. iiii.
Priuilegiis ⁊ ex cessib⁹ priuilegiatorū. li. v. ti. vi.
Pennis. li. v. ti. viii.
Penitentiis ⁊ remissionib⁹ libro. v. ti. ix.
Rescriptis. li. i. ti. iiii.
Reuocatiōib⁹. li. i. ti. vii.
Restitutiōe ītegrum. l. i. t. xxi.
Restitutiōe spoliatorum. li. ii. ti. v.
Rebus ecclesie non alienādis. li. iiii. t. nono.
Rerū p̄mutatione. li. iiii. ti. x.
Regularibus ⁊ trāseuntibus ad religionem. li. iiii. ti. xiiii.
Reliquiis ⁊ ueneratione sanctorum. li. iiii. ti. xix.
Regulis iuris. li. v. ti. xii.
Summa trinitate ⁊ fide catholica. li. i. ti. i.
Supplenda negligētia prelatorum. li. ii. ti. viii.
Sentētia ⁊ re iudicata. l. ii. t. xiiii.
Statu monachorum ⁊ canonicorum regulariū. li. iiii. ti. xvi.
Sponsalibus ⁊ matrimonis libro iiii. ti. i.
Scismaticis. li. v. ti. iiii.
Sentētia excommunicationis suspensiois interdicti ⁊ absolutiōis. li. v. t. decimo.
Temporibus ordinū et qualitatib⁹ ordinandorum. li. i. ti. ix.
Testibus et attestacionibus libro. ii. ti. x.

Testamentis et ultimis voluntatibus
li. iii. ti. xi.

Ut lite pendente nihil inonetur. l. ii.
.ii. viii.

Vita et honestate clericorum. li. iii.
ti. i.

Voto et voti redemptione. l. iii. t. xv
Verborum significatiōe. l. v. t. xi.

Nota in libris. vi. decretalium sunt
tituli siue rubricę.

In. i. libro. xxii.

In. ii. xv.

In. iii. xxi.

In. iiii. iii.

In. v. xii.

Equum tituli siue rubricę clemēti
narum ut in libris earum consequē
ter positi sunt ordine alphabeti nō
inspecto.

Ti. i. li. clemētiarum.

De summa trinitate et fide ca
tholica.

De rescriptis.

De electione et electi potesta
te.

De renunciationibus.

De supplenda negligētia p̄latorum

De etate et qualitate in ordine p̄fati
ciendorum.

De officio vicariū.

De officio et p̄tate iudicis delegati.

De officio iudicis ordinariū.

De procuratoribus.

De in integrum restitutione.

Ti. ii. li. de.

De iudiciis.

De foro competenti.

De cā possessionis et p̄petatis

De dolo et contumacia.

Ut li. pen. nil. inno.

De sequestratione possessionum.
et fructuum.

De probationibus.

De iureiurando.

De exceptionibus.

De sentētia et re iudicata.

De appellationibus recusationibus
et relationibus.

Ti. iii. li.

De vita et honestate clericorum.
De p̄bendis et dignitatibus.
De cōcessione p̄beude vel ecclesie
non vacantis.

De rebus eccē nō alienandis.

De rerum p̄mutatione.

De testamētis et ultimis voluntatibus

De sepulturis.

De decimis p̄miciis et oblationibus.

De regularibus et transeuntibus ad
religionem.

De statu monachorum et canonicorum
regularium.

De religiosi domibus ut episcopo
sint subiecte.

De iure patronatus.

De censibus exactione et p̄curatiōibus

De celebratione missarum et sacramē
to eucharistie et diuinis officiis.

De reliquiis et veneratiōe sanctorū.

De imunitate ecclesiarum cimiteriorum
et rerum ad eas pertinentium.

Ti. iiii. li. de.

De sanguinitate et affinitate.

Ti. v. li. de.

De magistris et ne aliquid exiga
t̄ pro licētia docendi.

De iudeis et saracenis et eorum suis.

De homicidio voluntario vel casuali.
De excessibus prelatorum in subditos.
De privilegiis et excessibus privilegiatorum.
De penitentis et remissionibus.
De sententia excommunicationis suspensionis interdicti et absolutionis.
De verborum significatione.

Distis titulis quinque librorum clementinarum pro ut consequenter ponuntur in libris non inspecto alphabeti ordine ponuntur idem tituli siue rubricae prefatorum librorum clementinarum secundum ordinem alphabeti ut a lectoribus citius inueniri valeant.

Ti. siue. Ru. cle.

Appellationibus recusationibus et relationibus. li. ii. ti. xi.

Causa possessionis et proprietatis. li. ii. ti. iiii.

Concessione prebende vel ecclesie non vacantis. li. iii. ti. iiii.

Censibus et exactionibus et procurationibus. li. iii. ti. xiii.

Celebratione missarum et sacramentis eucharistie et diuinis officiis libro. iii. ti. xiiii.

Consanguinitate et affinitate. l. iiii. ti. i.

Dolo et contumacia. li. ii. ti. iiii.

Decimis primitiis et oblationibus. li. iii. ti. viii.

Electione et electi potestate. l. i. ti. iiii.

Etate et qualitate in ordine perficiendorum. li. ti. vi.

Exceptionibus. li. ii. ti. ix.

Excessibus prelatorum in subditos. li. v. ti. iiii.

Foro cooperenti. li. ii. ti. ii.

Homicidio voluntario vel casuali

li. v. ti. iiii.

In integrum restitutione. li. i. ti. xi.

Judicis. li. ii. ti. i.

Jureiurando. li. iii. ti. viii.

Jure patronatus. li. iii. ti. xii.

Immunitate ecclesiarum cimiteriorum et rez ad eas pertinentium. l. iiii. ti. xvi.

Judeis et saracenis et eorum seruis. l. v. ti. ii.

Magistris et ne aliquis exigat privilegia docendi. li. v. ti. i.

Dff. vitaru. li. i. ti. vii.

Dff. et potestale iudicis delegati. li. i. ti. viii.

Dff. iudicis ordinarii. l. i. ti. viii.

Procuratoribus. li. i. ti. x.

Probationibus. li. ii. ti. vii.

Prebendis et dignitatibus. l. iiii. ti. ii.

Priuegiis et excessibus privilegiatorum. li. v. ti. v.

Penitentis et remissionibus. l. v. ti. vi.

Rescriptis. li. i. ti. ii.

Renunciacionibus. li. i. ti. iiii.

Rebus ecclesie non alienandis libro tertio. ti. iiii.

Rerum permutatione. li. iiii. ti. v.

Regularibus et transeuntibus ad religionem. li. iiii. ti. xi.

Religiosis domibus ut episcopo sit subiecte. li. iiii. ti. xi.

Reliquiis et veneratione sanctorum. li. iiii. ti. xv.

Summa trinitate et fide catholica libro. i. ti. i.

Supplenda uegligētia prelatorum li. i. ti. v.

Sequestratione possessionum et fructuum. li. ii. ti. vi.

Sententia et re iudicata. l. ii. ti. x.

Sepulturis. li. iiii. ti. vii.

Statu monachorum et canonicorum regula

rium. l. iii. ti. x.

Sentētia excommunicationis suspen
sionis ⁊ interdicti ab solutionis. li.
v. ti. vii.

Testamentis ⁊ ultimis voluntatib⁹
li. iii. ti. vi.

Ut lite pendēte nihil innouet libro
ii. ti. v.

Vita ⁊ honestate clericorū. l. iii. ti. i.

Ver. sig. li. v. ti. viii.

Nota i libris clementiarum. de.
sunt tituli siue rubricē in. i.

In. i. li. xi.

In. ii. xi.

In. iii. xvi.

In. iii. i.

In. v. viii.

Scire dēs q̄ premissē sunt rubri
ce dūtaxat. de. licet talū plurime po
nūt in legū Codicib⁹.

Sed quia decreti rubricas nimis
eēt tediosnm enumerare p̄pter
maximā multitudinem. Ne tamē na
turam ei⁹ pretereā. Versus subiūgā
totam materiā decreti significantes.
In genere de qualib⁹ distinctione ⁊
omnib⁹ questionib⁹ cunctarum cau
sarum.

Collige versus quid vult distinctio queris.

Ut videat quisq̄ diuinum ius hominisq̄.

Ut sciat per que cōsistunt iura quiritum.

Et cur dicatur res ebelesiastica canon.

Rerū cur fuerint a primo cōdita iura.

Hec liceat cuiq̄ ius naturale mouere.

Hec mala peccata distinguit iudificati.

Ex hac cognosces qui leges cōposuerunt.

Re qua ius nature cōsuetudine differt.

Ut naturali cedāt que cōstituunt.

Sic legi regū lex preualet ecclesiarum.

Adandat iuris ⁊ legum vincit vsus.

Omnia iusticie discretio prouide pensat.

Non dispensat ubi naturale patet ius.

Sic nec agas leuia q̄ quis vitet grauiora.

Tempus in hac disce. quo canou ceperit esse.

Respiceas quot erant ⁊ eos qui cōstituerunt.

Actor fit papa. si cōsiliim celebrādum.

Dicitur hic q̄ bis sinodus celebrat in anno.

Hec mōstrat quid decretalis epistola possit.

Tanto quis valet quo quis rationib⁹ instat.

Summos lēu minimos recitans locat inferiores.

Ista loca distinguit ⁊ ordinat ecclesiarum.
Consecrat hec omnes maiores siue minores.
Discutit ista genus patriam vitamq; sacrandi.
Hec dat cuiq; suum veniale de crimine distans.
Sic post baptisma cōtentus coniuge sola.
Hac augustinus nubentis vota requirit.
Ista sacratorum contractum damnat ⁊ odit.
Hac locus et tam tempus parua notantur.
Contradicit hec per consilium manicheis.
Tangit ⁊ hec que contineant offerre volentēs.
Instruit hec leuita minor q̄ cūneat se.
Ordo sacer non deē ei si quis bigamus sit.
Femina pontifici persona domestica nou sit.
Ista docet presul q̄debet sobrius esse.
Instruit hec prudens q̄ debeat esse sacrandos.
Hec prohibet leger: gētilia metra sacratum.
Scripturas sacras sacrandus scire iubetur.
Amonet hec illum qui non extrinseca nouit.
Nisi sit ornatus hic non admittitur ipse.
Eouenit esse modum gressus verbiq; cibiq;
Tutius est ipsi si sit cunctis bonis hospes.
In factis verbis hunc cōdecet esse pudicum.
Gloria pontificis est vt procul ingluuies sit.
Expediit vt non sit percussor quisq; sacerdos.
Respuit hec hominem distinctio litigiosum.
Admittit in interitum cupidos hec fenus abhorrens.
Abicitur sacrandus in hac si sit ueophiotus.
Non venit ad clerum qui corpus habet victosum.
Iudicat hec primo grauiter sed post moderetur miseretur.
Sacrarū vetat hec omnes quos cura stringit.
Prepositus primo datur hic preposterus ordo.
Idcirco vetat hos quia sepius hi repetuntur.
Reicit hec seruos sine libertate sacrandos.
Eicit absisos ⁊ corporibus viciatos.
Condemnatur in hac generatio presbiterorum.
Hic baptizatus prohibet si fuit eger.
Hec vetat abbate monachos volente sacrari.
Officium negat hec nisi sit bene quisq; probatus.
Nullus erit presul nisi quem sacer ordo decorat.
Indigni layci tubet hec ne pontifices sint.
Clerus plebs princeps hic eligit hec petit hic vult.

Usurpans laycus id vt eligat audiat istam.
Sed docet hec per quid tribuat presulis ordo.
Cum diffensio sit a pluribus edita stabunt.
Ut sacretur ab omnibus archiepiscopis hec vult.
Instituitque iubet a preside presbiteros hec.
Vult hec sacrarum si cui dubius fuit ordo.
Si vult hoc presul.lectores cōdiat abbas.
Ecclesia titulo ve carens non promoueat.
Respice dicta patrum ne promoueas alienum.
Abnuat hic recipi cui dimissiora non est.
Tute suscipis quem formata tuetur.
Punit maior s dum promouent inferiores.
Distinguit tempus hec in quo promoueantur.
Tempora distinguit et in his lennia ponit.
Rectos iudicat hec modulos interstitiorum.
Ista dat annorum numerum quo promoueantur.
In quibus ipsa patris electio debeat esse.
Sed loca pontificis docet hec et presbiterorum.
Erimine quo careat sacrandus in hac replicat.
Hec dat pauperibus lapsosque docet reparare.
Ut nec consensum det peccatis alienis.
Sollicitus sit episcopus oppressos releuare.
Congruit vt presul fore primū nouiter hospes.
Incautum largum vetat hec venantibus obstat.
Hac datur impensa/viduas inopesque tueri.
Respuit clerus si non pius aut cupidus sit.
Istic regula sit et q bene prepositus.
Ex hac sacrarum prohibentur litigiosi.
Tutius ante petat nisi sit satis ecclesie res.
Hec plus corde probat dno q̄ voce canendum.
Hec dat obedire maioribus inferiores.
Non negat iste suas mandare vices patriarchā.
Sed non omnino vetat ista tacere minores.
Ut seculi princeps nō ordinet ecclesie res.
Urbs non signatos apices non vult neq̄ mittit.
Est ius muniri peregrinū quinque sigillis.
Vniuersale nullum sinit ista vocari.
Ista vetat ne qui celebrent nisi pallia dent.
Aforibus indecori non pallio sunt decorandi.
Absit vt una habeat duos prouincia patres.
Sensum versibus his dat cause questio quibus.

Damnat emētes spiritu alia gratia xpi.
Ingressum vendēs vel emēs perit ecclesiarum.
Si pro prebendis dederis quid symō haberis.
Criminis ignorans fiet reus ille paterni.
Ecclesiam reddit ista vix q̄ ordine prestat.
Rursus promotos abscondit ius promouendos.
Ecclesia pax plena sibi clericq̄ negat.
Causa patens cū sit cūctis nō querit̄ ordo.
Nō ius vel synodum nullq̄ trahat exspoliatum.
Dum talē subeat qualē fecisse volebat.
Nō testesq̄ duos presul cōiucit̄ aptos.
Si cadit accusans uō cogitur reus ultra.
Respuit̄ iure vox dilatoria si fit.
Vir bonus accusat quemuis licet inferior sit.
Ad dato legis datur accusatio scriptis.
Quod plene restitui debeat ius edocet omne.
Vt̄ inditus quanto fuit exspoliatus.
Apte tractet̄ quamuis iudicia det̄.
Restat ut infamis ⁊ hō sine lege tacens sit.
Vox inimica domestica vox nō obē alieno.
Aditti vel duci non debet ad exteriores.
Libere ab hac nō stat sil̄ quē sua culpa rimordz.
Iudex auditor nō fiat presulis vnus.
Iudicio nullq̄ vnq̄ damnabitur absens.
Exigitur ne quis in quo cadit hoc repetatur.
Torquet in actorem sibi vox obiecta reatum.
Omnis anathema nec agat nec testificetur.
Rite tacet quiuis minor illum si tenet etas.
Dum nequis agere nequeas ⁊ testificari.
Ius statuit ne sit quis vnq̄ testis ⁊ actor.
Nunq̄ damnet̄ quis cum non possit adesse.
Dat ius q̄ quis agat pro se ciuilia tantum.
Aditic famosum neglecta probatio flagris.
Est accusand⁹ semel ⁊ bis terq̄ vocand⁹.
Nemo procuret crimen ciuilia curet.
Bauia iuris iubet ut synodalia fiant.
Reuera malus est mala cuius que male pandit.
Nec caput aut lingua delatori capulet̄.
Omnes infames tacent aut crimine tenti.
Presulis obiecta nisi vera proles reprobaris.
Iudicium expetere nunq̄ debes alienum.

Alter adesse potest si sit prouincia discors.
Si cadit accusans non cogetur reus ultra.
Est qui dum uiuit nemo sibi substituendus.
Tutus semper erit hic qui se dante recepit.
Dat ius ne statuac successorem sibi presul.
Nullus amicorum mihi profit ut elegar vnus.
Electus cum sim prestat cautio damni.
Est secum staudum sententia ni vetant ipsum.
Ordinis est ut quis vnq̄ redeat sine scriptis.
Si quis anathema statuit virtute carebit.
Iudicis ⁊ alterius nullus ē ordo petendus.
Curant primates bene sua non aliena.
Non dubites docem cum basilica retinendam.
Ordinet ⁊ seruet dispenset non alienat.
Nil preter q̄ duos presumat sumere solidos.
Iudicet ut laycus clerum non attrahat vllus.
Iudicium seculi sequit̄ suspensio cleri
Seu bona seu mala sit sententia dico tenendam.
Dico q̄ proprium poterit quid clerus habere.
Ecclesie si res vendis vel emis sibi reddas.
Si dare vis ⁊ des dare non potes ecclesie res.
Ex re cōmuni questis utimur eque.
Si fortasse voles testari de proprio des.
Ecclesie baptismali dande decime suut.
Tēpora lōga trabunt ius funeris ⁊ decimarum.
Ius ē ne quis plus repetat quā debeāt alter.
Nō nisi ciuili re. frater testis habet̄.
Tale quid exercens non debet clericus esse.
Si tulerit plusq̄ dederit iam fenus habetur.
Est male questis elemosina non fit alienis.
Si male questita tenet digne non penitet vllus.
Infuria non pena dat̄ cum pena notatur.
Nec retinere licet que sunt promissa patrono.
Solum voce nequit condemnari mulieris.
Tali die deum placitum non debet haberi.
Atq̄ probat̄ in hac probatio dāda negāti/
Nec confessio fit nec iuramenta coacta.
Tollere non poterit quem confert solus honorem.
In grauib⁹ si sit deuictus eiciat̄.
Dantur in hac monachi pastores ecclesiarum.
Abbas ecclesiam presul debet dare curam.

Hic legitur q*uod* ius r*em* p*re*scriptio tollit.
Quadragesimis domibus p*re*scriptio religiosis.
Tales si teneant ius non tamen ergo gubernent.
Usurpans sine iudicio rem decidet a re.
Respuit a laicis ius ecclesias retineri.
Queritur an liceat cordis dimittere votum.
Ut sua censalibus teneat que deserat eger
Omne monasterio remanebit nec redit ille.
D*um* redit illicite que c*on*tulit illa manebunt.
Terminat hec apud alumpn*um* sinodale statut*um*.
Ut n*on* abbates a p*re*sule c*on*stituantur
Ut p*re*sul cler*um* n*on* impediatur monachandum
Ipso nolente tamen n*on* suscipiat alter.
Sed iam canonicos canon prohibet monachari.
Quem pater offert si placet exit c*um* sit adult*er*.
Visam mox vestem si non pater abdicat hic stet.
Offert inuit*um* nec seruat religionem.
Et si forte placet monacho t*ra*nsire licebit.
Prima sit ex titulo sit c*om*mendata sec*un*da.
Ecclesiam rennui vetat hac aliq*ue* cupiri.
Tercia ne liceat tractare negocia secl*um*.
In clara veste prohibetur clericus esse.
Exam*en* proprium fugiens sine spe gradu*um* sit.
Iuramenta licet homini dare qu*an*do necesse
Si sic esse putat ut ait n*on* p*er*erat ipse.
Taliter exemplo quod obediat iste probatur.
Vota promissa mutantur turpia si sunt.
D*um* piurare cogis piuris haberis.
Ex iusta causa multis licet arma mouere.
Fit bell*um* iustu*um* si pro rebus repetendis.
Fas est qu*an*doquidem socio succurritur armis.
Inferriq*ue* docet vindictam questio quarta.
Cum sit ad hoc positus ut puniat ille meretur.
Iura iubent homines peruersos ad bona cogi.
Ecclesie rebus sint heretici spoliandi.
Tandem de clero nulli licet arma mouere.
Si quis es hereticus tua sit sententia nulla.
Interdum mali post mortem corripuntur.
Crimine p*ro*donum non damnetur dom*us* eius.
Tuta sit ecclesia quam lex priuata tuetur.
Et si subsequitur lex altera derogat illi.

Adentem diuinam rimātes / sortilegi sunt.
Vita non viuunt qui peccant ista tenentes.
Nomina materiam que per primordia sumpsit.
In quattuor discas si forte requiris.
Tales ni cessent cōmunio tollit' ipsis.
Vinctum pontificis non solues tu moriturum.
Adorte facit penas noli proponere quantum.
Si sit solemne dirimit connubia uocum.
Sponsa ligat sponsum proprie non est tamen uxor.¹
Soluta disparitas cultus cōnubia queq;
Iungitur hec alii si respuit illa manere.
Testatur bigamū sacer Augustinus eundem.
Viros coniugii persone dissipat error.
Tantum conditio poterit si uilior exit.
Ius contracta prius nō soluit federa. s; post.
Parui contrabere nequeunt sponsalia iure.
Spiritualis naturali non societ'.
Uxorisq; sue cognatus non societur.
Adandat' clandestina ne connubia fiant.
Pollutam uetat hec ⁊ mortem fraude parentem.
Si dat' invita post quādo placet redit illam.
Ut nulli nubat nisi patris sponsio fiat.
Ducere lex prohibet in coniugio meretrices.
Obstat coniugio sacro complenda libido.
Cum sit liber auus nō spondeat hac pater eius.
Tangere ne liceat aliam quā strip sibi fiat.
Reuera sine mente caro nunq; violat'.
In simili lapsu non hanc dimittet adulter.
Nullam dum uiuit hec hic pro coniuge ducat.
Alter non peccet quo damnet' minus alter.
Frigidus est alii tūc nō sociabit' ulli.
Vir non abiciat sine iudicio mulierem
Tercia si credis purgat cōfessio crimen.
Purgat secretum cordis cōtritio crimen.
Et profecto semel dilectio nō cadit ut ~
Nemo semel si penituit bene penitet ultra.
Ista probat dimissa semel peccata teneri.
Adagna cautela quicuis pensare tenetur.
Debeat esse gemens ⁊ qualis vulnera purgans.
Omnes baptismi maculas quo tergere possit.
Dum tamē i vita post mortē ducere uitā.

Ut vir non oret vxor si debita querit.
 Adens vtriusq; nisi sit non bene cōtinet alter.
 Tuta manet viuente viro que nescia nupsit.
 Vult leo si venit hic redit hec retinēsq; priorē.
 Cognatam ppriā nemo pro cōiuge ducat.
 Omnes vxoris cōsanguineos reprobabis.
 Nūc septemnorum graduum distinguitur ordo.
 Ut que stat9 hominis sic est generatio quarta.
 Truncus ponitur hic cum ramis vt docet.
 In testes recepti mōstrat tibi sexta parentes.
 Tangit hic q; non incestu gignit heres.
 Vtit hec in quo despensandum licitum sit.
 Aut si fraus subeat coget illa reuerti.
 Susceptam sobulem vetat affini sociandam.
 Tunc raptus fiet cū vi deducit illa.
 Coniungit ei purgatio crimine raptis
Consecrat ecclesias dñi distinctio prin
 uanis sacrati fert sacramēta secūda. a.
 Tercia dat ferias nobis ieiunia datq;
 Baptismaq; docet tēpus distinctio quarta.
 Confirmat sacrat officus ieiunia laudat.
 Pneumate donato cōcludit fine beato.

Explicit decretum v̄sificatum.

Iber decretorum distinctus est in tres partes. Quarum prima vocatur
 distinctiones. et huiusmodi sunt centū et vna. In primis duabus distinc
 tionibus tractat magister Gratianus de iure ponendo iuris diuisionē
 subdiuisiones et diuersarum specierum differentias et cōuenientias. In
 tertia quid sit canon. quid priuilegium. et quid officium legum. In quarta quare
 leges facte sunt et quales esse debeant et quando de eis vel secundum eas sit iudi
 candum. ac de quadragesimali obseruatione. In quinta de muliere enixa vel men
 struosa. In sexta de multiplici genere illusionum. In septima de conditoribus le
 gum. In octaua q; veritati et rationi sit consuetudo postponenda. In nona. q; tri
 bunalia regum sacerdotali suut potestati subdita. et q; pōtifex et reges sese idigēt
 In decima quibus legibus imperatorum sit obtemperandum et q; mendacia scrip
 torum non suut admissa canouibus q; si quando inueniantur sunt corrigenda in
 opusculis tractatorum. In .ix. q; vsus et consuetudo legem et canonem non v̄icāt
 et que. d. ob. In .xii. de consuetudine. et more. quisq; modus psallendi debet teneri
 In .xiii. q; minus malū est eligendum. In .xiiii. q; non sūt aliqua committenda de
 licta a nobis ne alii grauiora committant et q; consci valeant temperari. In .xv.

quo tempore generalia consilia ceperunt et quorum patrum recipiuntur opuscula.

In. xvi. que synodi vel consilia roborantur auctoritate romana.

In. xvii. quod absque auctoritate romani pontificis synodus non debet congregari. In. xviii. de peccatis eorum qui synodo adesse contemnuunt de auctoritate romane sedis.

In. xix. de auctoritate decretalium et apostolicarum sanctionum.

In. xx. distinctione magister incipit agere de ministris ecclesie.

In. xxi. de diversis ordinibus et gradibus ministrorum.

In. xxii. de dignitate romane ecclesie et quorundam librorum.

In. xxiii. de ordine ministrorum incipiens a romano pontifice. Descendens per singulos gradus usque ad hostiarum.

In. xxiiii. de examinatione ordinandorum.

In. xxv. de officiis clericorum Incipiens ab hostiario et ascendens usque ad episcopalem dignitatem scilicet archiepiscopici et thesaurarii circa medium illius distinctionis. Hunc autem magister Gratianus incipit declarare illas. xx. penas et peccata regule apostolice quas enumerat apostolus.

In epistola ad Titum et ad Timotheum. et prosequitur in eadem distinctione. de episcopum et quolibet ad sacros ordines promovendum esse sine crimine supple notabili.

In. xxvi. magister determinat de illa clausula regule apostolice predicte de nuptiis uxoris viz continuando. Deinceps de continentia clericorum usque ad

trigesimam quartam distinctionem.

In. xxxv. determinat illam clausulam regule apostolice sobrium cuius tamen partem reservat usque ad xliii distinctionem.

In. xxxvi. distinctione prudentem et illam prosequitur in tribus distinctionibus immediate sequentibus.

In. xli. et xl. distinctione illud ordinatum doctorem.

In. xlii. illud hospitalem.

In. xliii. pudicum et doctorem.

In. xliiii. illud non violentum quod est pars illius quod dictum est superius distinctione. xxxv. sobrium.

In. xlv. illud non percussorem.

In. xlvi. illud non esse litigiosum.

In. xlvii. illud non cupidum domus sue bene propositum.

In. xlviii. illud non neofitum.

In. xlix. magister breuiter recapitulat precepta regule apostolice predicte.

In. l. magister agit de lapsu et reparatione clericorum.

In. li. de curialibus ordinandis et non In. lii. de preposteratione sacrorum ordinum.

In. liii. de curis annexis recipiendis in clericum vel monasterium.

In. liiii. de seruis et manumissis.

In. lv. de corpore viciatis bigamis illitteratis publice penitentibus ordinandis vel non.

In. lvi. de filiis presbiterorum et natis de fornicatione et adulterio.

In. lvii. de baptizatis in egritudine non ordinandis.

In. lviii. de monachis non ordinandis sine licentia sue abbatis.

In. lix. de laicis litteratis non subito ordinandis.

In. lx. de electione personarum eccle-
sie et in tribus sequentibus.
In. lxxiii. et lxxv. de consecratione epis-
copi.
In. lxxvi. de promotione archiepiscopi.
In. lxxvii. de ordinatione presbyteri.
In. lxxviii. de ordinatione non iteranda
et de episcopis.
In. lxxix. de non ordinatis ne in eccle-
sia ministrent.
In lxx De aliquis ordinetur sine
titulo
In lxxi. ne aliquis ordinetur a non
suo episcopo
In lxxii. ne aliquis ignotus sine litte-
ris recommendationis recipiatur.
In lxxiii. qualiter commendatoria uel di-
missoria uel formata sit facienda.
In lxxiiii. de clericis iuicis non ordina-
re.
In lxxv. de tempore et die consecrationis
episcoporum nec uon de temporibus
ordinandorum aliorum clericorum
In lxxvi. de ieiuniis et quattuor tem-
poribus.
In lxxvii. et lxxviii. de etate ordi-
nandorum.
In lxxix. repetit de ordinatione sum-
mi pontificis.
In. lxxx. in quibus locis sunt ordina-
di episcopi uel archiepiscopi.
In. lxxxi. et alius sequentibus repetit
de preceptis regule apostolice et
maxime de continentia clericorum.
In. lxxxix. de licitis et honestis ope-
ribus clericorum.
In. xci. de modo cantandi in ecclesia
et electi potestate.
In. xcii. de obedientia minorum erga
maiores.
In. xciii. de legato romani pontificis
et presentationibus archidiaconorum.

In. xciii. de excessibus presbyterorum
et episcoporum.

In. xciv. et xcvi. de distinctis potes-
tatibus secularibus et ecclesiasticis.

In. xcvi. repetit de ignotis non or-
dinandis.

In. xcvi. et alius sequentibus tractat
de autoritate archiepiscoporum et pri-
matum et usu pallii.

In. ultima distinctione dicitur de u-
na prouincia ne in duas partes diui-
dat sine principis autoritate.

Secunda pars decreti dicitur
causa eo quod distincta sit per cau-
sas. xxxvi. In singulis autem
causis apponit magister Gratianus
plures questiones. in qualibet illarum
allegans pro utraque parte. tandem
diffinitiuam sententiam subiungens ut
per hoc rationes certorum iudiciorum
instruat. In prima igitur causa di-
cit de symoniacis que continet in se
septem questiones. In prima queri-
tur. utrum emere spiritualia sit pec-
catum. Solutio sic. In. ii. queritur
utrum pro ingressu ecclesie uel mona-
sterii sit pecunia exigenda uel persol-
uenda. Solutio non. et huiusmodi
negatiua est uera. In. iii. queritur u-
trum stipendia ecclesie emere sit symo-
nia Solutio sic. In. iiii. utrum ille sit
reus criminis cuius pater illo igno-
rante symoniam commisit. Solutio igno-
rantia facti non iuris excusat eum. In
v. utrum licet ea retinere que pater fi-
lio symoniacae acquisiuit. Solutio. de
rigore iuris non sed misericordia secus est
In. vi. utrum ordinati a symonia-
cis ignoranter sint abstinendi uel non
Solutio probata iusta ignorantia
misericorditer tollerantur. In. vii

utrum renuncians heresi sit recipien-
dus in dignitate episcopali. Solutio
de iuris rigore deponitur sed ex dis-
pensatione sustinetur.

Secunda causa et quatuor que se-
quuntur agunt de ordine iudicario.
In qua sunt octo questiones. In. i.
queritur utrum in manifestis sit or-
do iudicarius requirendus. Solutio
sic nisi sit notoria capi. De manifestis.
In secunda utrum spoliatus ab ali-
quo sit iudicandus. Solutio non ante
restitutionem. c. Nullus. In tertia qua
pena sint feriendi qui in accusatione de-
fecerit. Solutio talionis causa. Nullo
de suo. In. iiii. si accusatore deficien-
te reus sit cogendus ad purgationem
Solutio non nisi infamia publica laboris
ut hic per totum. In. v. an duorum tes-
timonio episcopus sit condemnandus
Solutio. sic capitulo Presbiter. In
sexta. quo remedio cause subuenitur
vel causa subleuatur. Solutio per
appellationem ante sententiam vel post.
c. Biduum. In septima an laici ad
accusationem clericorum sint recipien-
di. Solutio de iure antiquo sic. non
novo non. In octava qualiter accusati-
o debet fieri. Solutio in scripto. c.
In agendo si bellum.

Tercia causa habet. xi. questiones
In. i. queritur an restitutio sit fieri
quibuslibet spoliatis. Solutio sic
nisi in istis casibus infamatus apostota-
tus iuste spoliatus prescis cum suspec-
to non restituuntur. c. patet. In. ii.
de inductis quo spatium sint dande. a
post restitutionem tantum et an provocati-
onem ad causam quibuslibet concedere

sunt. Solutio ad arbitrium iudicis
In. iii. quo spatium mensum sint iura
concedende. Solutio ad arbitrium
iudicis. In. iiii. utrum infames sint
recipiendi ad accusationem. Solutio
non nisi contra consimiles. In. v. an
testes de domo accusatorum sint pro-
ducendi vel inimicorum vox sit au-
dienda.

Solutio inimici minime nec etiam do-
mestici quibus imperamus possunt
In. vi. an extra provinciam reus sit
producendus. Solutio non nisi per
appellationem. In. vii. an sit audienda
eius sententia quam cum reo par nisi
cit malitia. Solutio sic quod diu tollat
ab ecclesia. In. viii. an episcopus ab
uno possit iudicari. Solutio non ni-
si septem episcopis reservata senten-
tia summo pontifici. In. ix. an absens
aliquis sit accusandus. Solutio non
nisi sit absens pro contumacia. In. x.
utrum deficientes uno casu sint ad-
mittendi ad consequentia. Solutio
sic capitulo placuit. In. xi. utrum
accusatus in accusatore possit con-
vertere accusationem. Solutio non
nisi maiori crimine.

Quarta causa habet. vi. questiones
In. i. queritur an in excommunicati-
one constitutus alium accusare vale-
at. Solutio non. In. ii. an infra deci-
mum quartum annum possit quis tes-
tificari. Solutio non. In. iii. an ab
accusatione prohibitus possit testis
existere. Solutio non. ca. spatium
In. iiii. utrum idem possit accu-
sator et testis existere. Solutio
non. c. i. et ii. In. v. si ad causam vo-
catus non venerit die statuta sit exco-
mmunicandus. Solutio sic nisi iustam

causam absentie probauerit. In. vi. an calumniator in propria causa sit audiendus. Solutio sic si causa nō sit criminalis.

Quinta causa habet sex questioes In prima queritur qua pena sit puniendus qui famosum librum scripsit. Solutio anathematizandus nisi scripta probauerit. c. qui d malis In secunda quotiens sit quis ad causā uocandus antequam sententiā excommunicationis accipiat. Solutio nō solum semel sed etiā bis vel ter. In tertia an procurator causam alicui agere valeat qui per se tunc adesse non potest. Solutio criminalem nō nisi sit illustris persona. Causam uero iniuriarum quilibet potest. c. epi.

In. iiii. an absq; synodali audientia episcopus sit damnandus. Solutio non. In. v. an sit habendus inimicus qui amicum accusaturus est. Solutio non. si hoc agat ex veritate capi. Illi qui. In. vi. qua pena sit plectendus qui non probat quod obicit. Solutio. talionis. c. epiphanū.

Sexta causa habet. v. questiones In. i. queritur an heretici vel infamia notati et huiusmodi ad accusationem sint admittendi. Solutio nō. c. sunt plurimi In. ii. si episcopus accusationem in accusantem uertere uoluerit utrum simpliciter uerbo eius sit fides adhibenda. Solutio nō absq; certa probatione. In. iii. an liceat expetere iudicium archiepiscopi alterius prouintie. Solutio non nisi in causa damnationis. In. iiii. cuius iudicium sit expetendum cum episcopi prouintie

in sententia discordant. Solutio archiepiscopi et coepiscoporum utriusque prouintie. ca. i. et ii. In. v. si accusatore deficiente reus sit cogendus ad probationem. Solutio non. sed ad purgationem si laborat infamia. c. actor.

Septima causa habet duas questiones. In. i. queritur utrum uiuente episcopo alius possit in eadem ecclesia ordinare. Solutio non nisi transferatur vel cedat pro infirmitate uel senectate datur ei coadiutor. c. quis iste. In. ii. utrum isti qui deserunt causam infirmitatis ualitudine recepta possint cathedram repetere. Solutio. nō.

Octaua causa habet quinque questiones. In. i. queritur an liceat episcopo successorem eligere. Solutio. nō. ca. apostolica. In. ii. an amicorum patrocinia debeant in electione conualescere. Solutio. nō. c. illud. In. iii. an sit symonia post electionem propter indemnitate iuramentum prestare. Solutio. sic si pactum super hoc profecerit. c. talia. In. iiii. an liceat clericis iudicia episcopi de crimine recusare. Solutio. non ante condemnationem. In. v. an excusatus coram apostolico sine eius litteris deat rueri. Solutio. nō.

Nona causa habet. iiii. questiones In. i. queritur an ordinatus ab excommunicato sit audiendus. Solutio. non nisi ignorauerit illum excommunicatum esse. c. ab excommunicatis. In. ii. an liceat episcopo uel archiepiscopo alterius clericos ordinare. Solutio. nō sine litteris dimissorius sui episcopi

In .iii. an liceat archiepiscopos subditos suffragani sui damnare vel absolvere. Solu. non nisi negligens fuerit episcopus vel ad eum appellatio deferat vel i casu consimili.

Decima causa habet .iii. questiones. In .i. querit a ecclesia cum omni dote ad episcopum pertineat aut ad eius ordinationem. Solu. sic. ca. regenda. In .ii. an liceat episcopis res ecclesie distrabere. Solu. non. c. precauere. In .iii. qd a singulis ecclesiis nomine cathedralici valeat exigere. So. duos solidos. c. Itē si quis.

Undecima causa habet .iii. questiones. In .i. querit an clericis ante civilem iudicem sit trahendus. Solu. non. In .ii. qua pena sit feriendus. qd clericum ad secularem iudicem traxit. Solu. excommunicationis. In .iii. qua pena dignus sit qui excommunicationem vel sententiam episcopi non seruauerit. Solu. talis ē puniendus depositione.

Duodecima causa habet .v. questiones. In .i. querit an liceat clericis proprium habere. Solu. non regularibus. c. non dicatis. In .ii. an liceat eis res ecclesie dare vel distribuere. Solu. non nisi in casibus a iure concessis. xii. q. ii. sine exceptione. In .iii. an clerici acquisita de rebus ecclesie possint relinquere quibus voluerit. Solu. non nisi ecclesie. c. i. de testa. requisiti. In .iiii. quibus possunt ea relinquere de q suis et rebus ecclesie puerunt. Solutio partim ecclesie et partim heredibus. xii. q. iii. c. i. In .v. an liceat clericis facere testamentum. Solutio sic de propriis licet. De reb9

autem ecclesie non. ii. q. v. c. fixum.

Tridecima causa habet .ii. questiones. In .i. queritur utrum decime sint dande ratione territorii vel persone. Solutio ratione vtriusq. xvi. q. i. questi. In .ii. queritur an ius percipiendi decimas et funerandi tollat prescriptione temporis. Solu. sic quia tollit ius percipiendi decimas. xvi. q. iii. extra de prescrip. de .iiii. Sed ius funerandi non tollitur prescrip. vt. iii. q. ii. q. non queritur.

Decimaquarta causa habet .vi. questiones. In .i. queritur an liceat clericis i iudicio sua repetere. Solu. sic. In .ii. an super rebus ecclesie de eadem ecclesia testes sunt recipiendi. Solutio sic. c. super prudentiam. In .iii. an preter sortem aliquid eligere sit usura. Solutio sic. c. pleriq. In .iiii. an liceat clericis vel laicis usuras petere. Solu. nō. xiiii. q. iii. quoniam nulli. c. nec hoc. In .v. an ecclesie vel elemosine sint faciende de usuris. Solutio nō. xiiii. q. v. In .vi. an usurarii possint agere penitentiam non facta restitutione. Solutio sic se non habeant unde restituant. ca. si res aliena.

Decimaquinta causa habet octo questiones. In .i. queritur an ea que fiunt ab ignorantibus sint eis imputanda. So. nō nisi culpa sua per ignorantiam deuenierit. ca. si quis de clericis. In .ii. an pro impensis patrociniis liceat clerico munera exigere. Solutio non. In .iii. an per confessionem mulieris cum qua peccauit sacerdos sit

condemmandus. Solutio non. c. Ne
mini. In. iiii. an die dominico debe
ant episcopi causas audire. Sol. nō
c. placita. In. v. an negati crimē pur
gatio sit indicenda. Solu. sic si labo
ret infamia. ca. presbiter. In. vi. an i
criminalibus confessio sit extorquen
da. Solu. sic sed a curialibus nō. In
vii. an episcopus solus valeat depo
uere presbiterum vel dyaconū. So
lu. non. ca. felix. In. viii. Si confessus
vel conuictus de his que ante ordi
nationem commisit valeat ministra
re. Solu. non. c. vult.

Decimasexta causa habet. vii.
questiones. In. i. an liceat monachis
populis officium celebrare. Solu.
sic cum permissione episcopi et licen
tia abbatis. q. ecce. In. ii. an liceat e
is in capellis suis sacerdotes institu
ere. Solu. sic si eas possident cum oī
iure. ca. visis. In. iii. an iura ecclesia
rum per prescriptionem tollant. So
lutio. sic. ca. primo. In. iiii. an ecclesia
aduersus ecclesiam possit prescribere
Solu. sic. c. volumus. In. v. an epis
copus vel abbas iurē territorii capel
lam valeat vendicare. r. Solu. non. c.
si quis. In. vi. si quis rē ecclesie ab
aliquo iniuste detentam sua autori
tate irrepserit an cadat a causa. So
ipse quidem cadit a causa sed ecclesi
a non. c. si episcopus. In. vii. an lice
at alicui de manu layci ecclesiam re
cipere. Solu. non nisi ecclesia vel mo
nasterium habeat iuspatronatus. ca.
si quis. Deinceps.

Decima septima causa habet. iiii.
questiones. In. i. queritur an res sit

voti cum a proposito cordis sui re
cedit. Solu. non quantum ad ecclesi
am nisi ore pronunciauerit. c. i. In
ii. an beneficia sint ei reddenda. qui
eis in infirmitate renuatiavit. Sol.
sic si non erat sui compos. In. iiii. a
liceat ei qui se tradit monasterio p
ea ad propria redire. Solu. sic infra
annum. In. iiii. si retroierit an sint ei
sua reddenda. So. sic si de licentia sui
prelati recessit alias uon.

Decima octaua causa habet. ii. q̄s
tiones. In. i. queritur an abbas fac
tus episcopus acquirat monasterio
vel ecclesie. Sol. dum fuit abbas ac
quisiuit monasterio. Sed dum factus
episcopus ecclesie. c. q̄ sit. In. ii. an
per episcopum sit abbas eligendus
Solutio a fratribus est eligendus. s̄
ab episcopo ordinandus. ca. hoc tā
tum.

Decimanona causa habet. iiii. q̄s
tiones. In. i. queritur an episcopus de
beat permittere clericos ad monas
terium transire. Solu. sic. In. ii. si vo
luerint an liceat eis eo inuito ad mo
nasterium transire. Solu. sic. ca. due
sunt. In. iii. an liceat canonicis regu
laribus transire ad monasteriū mo
nachorum. Solutio. non sine licentia
sui prelati.

Vicesima causa habet. iiii. questio
nes. In prima queritur an pueri tra
diti monasteriis cogantur ibi mane
re. So. non nisi postq̄ venerunt ad
annum discretionis et consenserint. In
ii. si preter voluntatem parentum in
trauerint monasterium an possint p

eos extrahi de monasterio/ Solu. sic
infra annum ⁊ diem si sunt infra an
nos discretionis. c. si puella. In. iii.
quod inuitus cucullam induerit an co
gatur eam retinere. Solutio non nisi
postq̄ consenserit. In. iiii. an liceat
ab uno monasterio trāsire ad aliud
Solu. sic arrioris regule.

Vicesima prima causa habet. v.
questiones. In. i. queritur an liceat
clerico in duabus ecclesiis inscribi.
Solu. nō de iure communi. c. iii. In
.ii. an liceat clerico a sua ad ecclesiā
aliā transire. Solu. nō sine litteris
dimissoriis sui episcopi. ca. si quis
iam. In. iii. an liceat clericis suscepe
re procuracionem negotiorū secula
rium. Solu. non nisi causa pietatis.
In. iiii. an liceat clericis ornari ful
gidis vestibus. Solu. non. In. v. q̄
pena sint ferendi clerici qui ad secula
re negotium fugiunt. Solu. excom
municationis.

Vicesima secunda causa habet. v.
questiones. In. i. querit̄ an inramē
tum sit prestandum. Solu. sic causa
necessitatis. In. ii. an sit periurus q̄
iurat falsum quod putat esse verum
Solu. sic propter intentionem fallen
di. In. iii. an liceat clericis episcopo
denegare certam obediētiā. Solu.
non ante cōdemnationem. In. iiii. an
iuramentum illicitum sit seruandum
Solu. non. c. in malis rē. In. v. ā sit
periurus qui cogit alium periurare
Solu. sic. c. periurare.

Vicesima tertia causa habet. viii.
questiones. In. i. queritur an milita

re sit peccatum. Solutio non i iusto
bello. c. militare. In. ii. an bellum sit
iustum quod fit ex edicto pulsandi
malas causas hominum. Solu. sic. c.
i. In. iii. an iniuria ecclesiarum sit ar
mis propulsanda. Solutio ē ab his
quibus licet. c. fortitudo. In. iiii. an
vindicta sit inferenda. Solu. est ab
eo cuius interest. c. ea vindicta. In
v. vtrum sit peccatum iudici vel mi
nistro reos occidere. Solu. non si fi
at causa iustitie. c. etiam sine peccato
In. vi. an mali sint cogendi ad bonz
Solu. non. c. ad fidem In. vii. an he
retici sunt spoliandi suis ⁊ ecclesie bo
nis. Solu. sic. c. iam vero. In. viii. ā
liceat clericis arma mouere. Solu. nō
manu ppria nisi i causa necessitatis
c. quicumq̄.

Vicesima quarta causa habet. iiii.
questiones. In. i. queritur an hereti
cus possit aliquem excommunicare
Solu. non. c. audiuimus. In. ii. an
post mortem possit aliquis excom
municari. Solu. potest pro heresi. c.
fane. In. iii. an pro peccato domini
tota familia debeat excommunicari.
Solu. non sed interdici potest. ca. si
heres.

Vicesima quinta causa habet. ii.
questiones. In. i. queritur an autori
tate priuilegii quis contra ius com
mune valeat se tueri. Solu. valet. q̄.
vult. In. ii. an sequentia priuilegia
derogent prioribus. Solu. sic si dē
tur ex tota scientia vel certa scientia.
c. rescripta.

Vicesima sexta causa habet septē

questiones. In. i. queritur an sint
sortilegi qui sub ficto nomine reli
gionis futura promittunt. Solu. sicut
In. ii. an sit peccatum esse sortilegum
Solu. sic. c. fors. In. iii. a quibus ge
nus diuinationis sumpsit exordium
Solu. a parsis. In. iiii. quot sunt ge
nera diuinationis. Solu. quatuor se
cundum numerum. duo vero secundum
formam. In. v. an sortilegi sunt excom
municandi. Solu. sic. c. contra ydo
lorum. In. vi. utrum excommunica
tus ab episcopo possit reconciliari
a presbitero. Solu. non inconsulto e
piscopo nisi in causa necessitatis. ca.
ab infirmis. In. vii. an morientibus
sit penitentia indicenda. Solu. non
sed innotescenda. c. admoneant.

Vicesima septima causa habet. ii.
questiones. In. i. queritur an coniu
gium possit esse inter uouentes. So.
non si uotum sit solemnizatum secus
si simplex. c. i. et ii. In. ii. an liceat
sponse a sponso recedere. Solu. non
si desponsatio sit de presenti. ca. des
ponsatam.

Vicesima octaua causa habet. iiii.
questiones. In. i. queritur an sit con
iugium inter infideles. Solu. non. c.
oportet. In. ii. an liceat ouerso ad fi
dem ducere aliam uiuente priore.
Solu. sic si diuisis sit ab infideli. c.
si infidelis. In. iii. an bigamus sit qui
habuit unam uxorem ante baptismum
et aliam post. Solutio sic et hoc rati
one baptismi.

Vicesima nona causa habet. ii.
questiones. In. i. queritur an sit matri

monium iter seruum et in genua. Solu
tio sic nisi error impediatur. In. ii. cum
aepreberit illa seruus an liceat ei
ab illo recedere. So. sic. c. si quis inge
nuus.

Tricesima causa habet. v. questiones
In. i. queritur an sit debitum reddendum ux
ori que pro filium de fonte suscepit
Solu. sic nisi ex consensu utriusque sit fa
ctum. c. dictum est. In. ii. an sponsalia con
trahantur inter infantes. Solu. non in
fra septimum annum. c. ubi non est. In
iii. an spirituales uel adoptiui in filii
naturalibus possit computari. Solu.
non. c. i. In. iiii. utrum liceat aliquem con
ducere commatrem uxoris sue in ux
orem. So. sic uxore mortua si comater
nitas precessit matrimonium. ca. scisci
tat. In. v. an clandestina desponsatio
manifeste preiudicet. Solu. non quam
tunc ad ecclesiam.

Tricesima. i. causa habet. iiii. questi
ones. In. i. queritur an possit duci in
uxorem que pro polluta est pro adulteri
um. Solu. potest cum dederit ei fidem pri
us adulter uiuente uiro nisi machina
tione esset in mortem eius. c. si quis ui
uente. In. ii. an filia sit tradenda vi
ro alicui in uxorem. Solu. non. c. i. et
. i. In. iii. an pro patris sponsonem
ipsa possit nubere alii. Solu. potest
si non consenserit.

Tricesima secunda causa habet. viii. questi
ones. In. i. queritur an licet meretricem
ducere in uxorem. Solu. sic cum renunti
at. In. ii. an ipsa sit diuina appellata
que ducit cum in continentia. Solu. est.
In. iii. cuius arbitrium sequitur mulier

an aut liberi vel patris originarij.
Solu. auj. In. iiii. an viuente uxore
liceat alicui ex ancilla filios querere
Solu. non. In. v. si ea que iuita op
primitur pudicitiam amittere o pro
bat. Solu. no. q. i. In. vi. si adulter
adultera dimittere possit. Solu. non
In. vii. si in hoc saltē casu infidelē
ducere possit ea o ditione ut reuer
tat ad fidē. Solu. non. c. solum.

Triciesimatercia causa habet. v.
questiones In. i. queritur an ppter
impotentiā coeūdi sit aliqua a viro
sepāda. Solu. sic. c. si quis In. ii. an
sepata possit ei nubere cū quo prius
fornicata ē. Solu. potest penitencia
pacta. c. in adolescētia In. iiii. an so
la o ritione cordis possit deleri pec
catū. Solu. sic ubi facultas o ritionis
non suppetit si confessionē nō o tem
pserit dū poterit haberi. c. preposte
ra. In. iiii. si tempore orationis uxo
ri quis debeat reddere debitū. So.
sic. In. v. an vir sine o sensu uxoris
possit vouere o tinentiā vel ecōuerso
Solu. nō.

Tricesimaquarta causa habet. ii.
questiones. In. i. querit an rea adul
terij sit que credēs virum mortuum
nupsit alteri. Solu. nō. In. ii. ā rede
unte priore cogēda sit redire ad pri
mū et recedere a secundo. Solu. sic.

Tricesimaquinta causa habet. x.
questiones. In. i. querit ā liceat ali
quē ducere ex cognatione propria.
Solu. non In. ii. an liceat aliquem
ducere ex cōsanguinitate uxoris sue
Solu. non. In. iiii. vsq ad quem gra

dum debet quis abstinere a consan
guineis suis et uxoris sue. Solu. vi
q ad. vii. secundum antiquos. In
iiii. querit quare vsq ad septimum
gradum o putat o sanguinitas. So.
ad instar. vii. etatum huius seculi.
In. v. quomodo gradus consangu
nitatis sunt computandi. Solutio si
cut ostenditur in arbore. In. vi. qui
iure propinquitatem firmare debe
ant Solutio propinqui et vicini
In. vii. an illi qui i incestu nati sunt
filij reputentur. Solu. non In. viii.
si consanguinei ignoranter coniune
ti sin. ul possunt remanere Solutio
non nisi ex dispēsatione romani pō
tificis In quinto gradu vel supra
In. ix. an matrimonium sepatum p
falsos testes si postea apparuerit ec
clesiam fuisse deceptā sit reintegran
dum. Solu. sic. c. quisquis In. x. si
relicta alicuius viri ad secūdas nup
tias transierit. an ples ex eis suscep
ta poterit copulari o sanguineis prio
ris viri. Solu. non.

Triciesimasexta causa habet. ii. q̄s
tiones In. i. queritur. an is qui vir
ginem oppressit raptum commisit.
Solu. sic. c. de raptoribus. In. ii. an
rapta raptori nubere possit patre o
censum prestante. Solu. sic. c. deniq.

Tercia pars decreti dicitur
de consecratione eo q̄ ita incipitur.
Et est diuisa in. v. distinctiones. In
i. agit de consecratione. ec. et cele. mis
sa. In. ii. d sacramēto eucharistie In
iii. de festinita. per circulum anni cele
ber. In. iiii. de baptismo. In. v. de
confirma. et ieiunio. Et sic terminat

liber in duobus. c. d. spū sancto.

Incipiunt tituli legales secundum
ordinem alphabeti diuersorū volū
num iuris ciuilis.

Incipiunt rubricæ. ff. veteris. **A.**

Adoptionibus et emancipatis. l. i.
Alienatiōe iudicii mu. cā facta. li. i.
Arbitris. li. iiii.
Ad senatusconsultum velleianum li
bro. xviii.
Ad legem aquiliam. li. ix.
Ad legem rodiam. de iactu. l. ix.
Ad exhibendum. l. x.
Aleatoribus. l. xi.
Ad senatusconsultū macedonianū. l. ix.
Actiōib9 ēpti et vēditi. li. xix.

Inforciati. **A.**

Actione rerū amotarum. l. i.
Agnosendis vel alēdis libris a pa
rentibus vel patronis libertis. li. i.
Administratiōe et consensu tutorum
et curatorum. li. ii.
Acquirenda vel omittenda heredi
tate. l. v.
Ad senatusconsultum siluanū et clau
dianum. l. xxix.
Annus et mensuris legatis et fidei
commissis. li. ix.
Alimentis et cibariis legatis. l. x.
Auro et argento mūdo ornāmētis un
gentis vestib9 et vestimentis statuis
legatis. l. ix.
Adimendis et transferendis legatis
et fideicommissis. li. x.
Ad senatusconsultum crebellianū af
signandis libertis. li. xiiii.
Ad senatusconsultum terculianum et
orficianum. l. xiiii.

Iff. noui. **A.**

Aqua pluuiali arcenda. li. i.
Ademptione libertatis. li. ii.
Acquirenda possessione. l. iiii.
Acquirendo rerum dñō. l. iiii.
Aqua quotidiana et estiuā. li. v.
Actiōibus et obligatiōibus. l. vi.
Arboribus cedendis. li. v.
Acceptilationibus. li. viii.
Arborum furtum cesarum. li. ix.
Abigeis. l. ix.
Accusatiōib9 et inscripitiōib9. l. x.
Ad legem iuliam maiestatis. l. x.
Ad legē iuliam de adulterio. l. x.
Ad legē iuliam de vi publica. l. x.
Ad legē iuliam de vi priuata. l. x.
Ad legē corneliā de sicariis. l. x.
Ad legem pompeianā de pricidis. l. x.
Ad legē. cor. de falsariis. li. x.
Ad legē iuliam repetundarum. l. x.
Ad legē iuliam de annonā. l. x.
Ad legē iuliam peculato. li. x.
Ad legē iuliam de ambitu. l. x.
Ad legē flauianā de plagiaris. li. x.
Ad senatusconsultū turpilianū. l. x.
In quibus appellare non licet. l. xi.
In quo appellet quis. li. xi.
Appellatiōib9 et reuocatiōib9. l. xi.
Appellatiōib9 recipiendis. l. xi.
An per alium causa appellatiōis re
sindi possit. l. xi.
Apud quem a quo appellatur aliam
causam agere appellatur. l. xii.
Ad municipales. l. xii.
Ad scribendo. l. xii.
Ad ministratiōe rerum ad ciuitatem
pertinentium. l. xii.

Iff. veteris. **B.**

Bonorum possessionibus. l. v.
Inforciati. **B.**
Bonorum possessione furtofo ifāti

furdor ceco petendo. l. xiii
Bonorum possessione extra tabulas
libro xiii.
Bonorum possessione secundum ta-
bular l. xii.
Bonis libertorum. l. xiiii
Bonorum possessione ex testamēto
militis. l. xiii

ff. Noui. B

Bonis auctoritate iudicis possidēdis
seu venundand l. iiii.

Bonis damnatorum l. x
Bonis eorum qui ante sententiam
mortem sibi osuerunt l. x

ff. veteris. C

Constitutionib9 principum l. i.
Calumniatorib9 l. iiii
Communia predia tam rustica quā
urbana. l. viii.
Communi diuidendo. l. i
Condictione causa data/ causa non
secuta. l. xii
Condictione ob turpem vel iniustā
causam li. xii.
Condictione indebiti l. xii.
Condictione sine causa l. xii.
Capite minutis l. xii
Condictione furtiua l. xii
Condictione ex lege l. xiii
Condictione triticaria l. xiiii.
Contrabenda emptione et venditorē
Et de pactis iter ēptorē et vēditorē
libro xviii.
Commodati vel oducti l. xiii
Constituta pecuniā l. xiii
Compensationib9 l. xvi.

Inforciati C.

Concubinis l. i
Cōfirmādo tutore vel curatore li. ii
Contraria tutelae actione l. iiii
Curatoribus furioso vel aliis extra

mores dandis l. iiii.
Conditionib9 institutionum l. iiii
Cōditionib9 et demonstratiōib9 l. xi
Cōditionib9 cōtra tabulas. l. xiii
Collatione bonoz. l. xii
Collatione dotis. l. xii
Coniungendis cum emancipato libe-
ris eius l. xiiii
Carboniano edicto l. xiiii

ff. noui. C

Collusione detegenda l. ii.
Confessis. l. iiii
Cessione bonorum l. x
Curatore bonis dando l. x
Collegiis illicitis l. x
Cloacis. l. v.
Concussione. l. ix
Cōfractionib9 et expilatorib9.
Erimine expilate hereditatis. l. ix
Erimine stellionatus l. ix
Eustodia et exhibitione reorū l. x
Ead auerib9 punitorum l. x
Captiuis et p̄liminio rueris. l. xi
Eastrēsī peculo l. xi
Censib9 l. xviii

ff. vet9. D.

DE diuisione rerum et qualitatū.
Dolo malo l. iiii
Depositū vel extra l. xvi
Distractione pignorum et ypotheca-
rum l. xviii
Diuortis l. xxiiii
Donationib9 inter virum et uxorem
libro. xxiiii

Inforciati. D.

Dote prelegata l. ix
Dotis collatione l. xxiiii

ff. Noui. D

Damno infecto et subgerendo l. i
Donationib9. l. i
Donationib9 cā mortis. l. i

Diuersis temporibus et prescriptionibus l. vi

Doli mali et metus exceptio l. vi

Duobus rebus stipulandi l. vii

Decurionibus l. xii

Decretis ab ordine faciendis l. xii.

E ff. veteris. **E**
per quem factum erit quo minus quis in iudicio sistat. l. ii

Edendo l. ii

Eo quod certo loco dari oportet l. xii.

Exercitoria actio l. xiiii

Exceptio rei uendite et tradite l. xxi.

Edictio edicto et de redibitoria actione l. xxi

Ex quibus causis maiores xxv. annis restituantur l. iiii

E Infortiati **E**
Excusatoribus et temporibus eorum id est tutorum l. iiii

Eo qui pro tutore vel curatore negotia gessit l. iiii

Ex quibus causis in possessionem eatur l. vi

E ff. Noui **E**
Exceptione rei iudicate l. vi

Eo qui appellauerat in punita l. xi.

Exceptionibus et prescriptionibus l. vi

Effractoribus l. ix

Extraordinariis criminibus l. ix

Exceptione doli mali et metus l. vi.

Euictionibus et dupli stipulatione libro xxi

H ff. veteris. **F**
Eius et dilationibus et diuersis temporibus l. ii

Fidei commissaria hereditatis petitione l. v

Familie heriscunde l. x

Fugitiuis seruis l. xi

Fide instrumentorum l. xii

Fundo dotati l. xiiii

E Infortiati **F**
Fundo instructo vel infecto legato libro ix

Fideiussoribus et mandatoribus. hereditibus tutorum curatorum l. iiii

E ff. Noui. **F**
Fidei commissarius libertatibus l. ii
Fluminibus et ne quid in flumine publico l. v

Fonte l. v

Furtis l. ix

Furti aduersus nauas caupones stabularios l. ix

Furibus et balneariis l. ix

E Infortiati **G**
Radibus et affinitatibus et nominibus eorum l. xiiii

E ff. Noui **G**
Glande legenda l. v.

H ff. veteris. **H**
His qui sui vel alieni iuris sunt libro ii

His qui infamia notantur l. iiii

His qui eiecerunt et effuderunt l. ix

Hereditibus tutorum vel curatorum l. iiii

Hereditate et actione uendita l. xviii

E Infortiati **H**
His qui in testamento delentur vel inducuntur vel inscribuntur li. iiii

Hereditibus instituendis l. iiii

His qui pene causa relinquuntur li. x

His qui pro non scriptis habent l. x

His quibus ut indignis legata auferuntur l. x

E ff. Noui **H**
His qui in fraude creditorum li. iiii

I ff. veteris **I**
Iustitia et iure libro primo

In iudicacione omnium iudicium l. ii

In ius uocando libro secundo.

In ius vocati ut eant l. ii.
In integrum restitutione l. iiii
Iudiciis ubi quis agere l. v.
Inofficioso testamento l. v.
Iudicio finium regundorum l. x.
Iureiurando siue voluntario siue ne
cessario l. xii.
Interrogationibus i iure faciendū l. xi
In litem iurando l. xii.
Institutoria actione l. xiiii.
In rem verso l. xv.
In diem adiectione l. xviii.
In quibus causis pignus et ipoteca l. xx
Iuris et facti ignorantia l. xxii
Iure docium l. xxiii

Inforciati et
Impensis circa res dotales fcis l. ii.
Iniusto rupto et irrito testamento
l. iiii
Iure deliberandi l. iiii
Iure codicillorum l. v

Infr. Noui et
Iure patronatus l. xiii
Iure aureorum annulorum l. ii
Interdictis l. v
In iure actus privato l. v
Iudicati in solutione l. viii
Incendio ruina et naufragio l. xi.
In iuris et famosis libellis l. ix
Illicitis collegiis l. ix
Interdictis et deportatis et illegatis l. x
Iure fisci l. xi
Iure immunitatis li. xii

Infr. veteris L
Legibus et senatusconsultis et longa
consuetudine l. i
Lege rodia de iactu l. i
Lege commissoria l. xviii
Locati et conducti li. xix

Inforciati L
Legitimis tutoribus l. ii

Liberis cognoscendis l. i
Liberis et postumis instituendis pro
teritis vel exheredatis l. iiii
Legatis et fideicommissis primo l. vi.
Legatis et fideicommissis secundo l. vii
Legatis et fideicommissis tertio l. viii
Liberatione legata l. x
Lege falcidia.
Legatis prestandis contra tabulas
honorum possessione petita l. xiii
Libertus vniuersitatis l. xiiii

Infr. Noui L
Liberali causa l. ii
Loco publico fruendo l. v
Locis et itineribus publicis l. v
Libero homine exhibendo li. v
Liberis exhibendis et deducendis l. v
Litigiosis l. vi
Libellis dimissorius l. xi
Legationibus l. xii

Infr. veteris AD
Minoribus xxv annis l. iiii
Adortuo inferendo li. xi
Adandati vel conducti l. xvii

Inforciati AD
Militari testamento l. v
Magistratibus conueniendis l. iiii

Infr. Noui AD
Manumissionibus l. i
Manumissis viudicta l. ii
Manumissionibus que seruis ad vni
uersitatem pertinētibus imponuntur l. ii.
Muneribus et honoribus l. xii
Manumissis in testamento l. ii

Infr. veteris. AD
De quibus eum que ius vocabitur vixeat l. ii
Negotiis gestis l. iiii
Naute capones stabularii ut recep
ta restituant l. iiii
Noxialibus actionibus l. ix
Nautico fenore l. xxii

ff. Noui D.

Noui operis nun. iatione l. i.
 Natalib9 restituentis l. ii.
 Ne vis fiat ei qui in possessione mis-
 sus fuit l. v.
 Ne quid in loco sacro fiat l. v.
 Ne quid in flumine publico ripa ue-
 eius l. v.
 Ne de statu defunctorum post quin-
 quennium queratur l. ii.
 Nihil debet innouari pendente appel-
 latione l. xi.
 Nundinis l. xii.
 Nouationib9 et delegatiōib9 l. viii.

ff. veteris D.

Origine iuris et omniū magistratuū
 libro. i.
 Officio consulis l. i.
 Officio prefecti pretorio l. i.
 Officio prefecti urbis l. i.
 Officio questoris l. i.
 Officio pretoris l. i.
 Officio prefecti vigilum l. i.
 Offitō p̄cosulis et legati l. i.
 Officio prefecti augusti l. i.
 Officio presidis l. i.
 Offitō p̄curatoris cesaris l. i.
 Officio iuridici l. i.
 Offitō ei9 cui madata ē iurisdictō l. i.
 Officio assessoris l. i.
 Operibus seruorum l. vii.

Infortiati D.

Optiōe p̄ electione legata l. ix.
 Obsequis et liberis et libertis parē-
 tibus et patronis p̄stādis l. xiii.
 Operis libertorum l. xiiii.

ff. Noui D.

Operibus publicis l. xii.

ff. veteris D.

Omnis l. ii.
 Procuratorib9 et defensorib9 l. iiii.

Petitione hereditatis l. v.
Possessoria hereditatis actiōe l. v.
Postulando l. iiii.
Publiciana in re actione l. vi.
Pignoraticia actiōe l. xiii.
Peculio l. xv.
Periculo et modo rei uēdite l. xviii.
Prescriptis v̄bis et in factum actiōi-
 bus l. xix.
Pro socio l. xvii.
Pignoribus et hypothecis et qualiter
 ea contrabantur l. xx.
Probatōib9 et p̄sumptōib9 l. xxii.
Pactis dotalib9 l. xxiii.

Infortiati D.

Pro legato l. xix.
Peculio legato l. xxix.

ff. Noui D.

Pro soluto l. iiii.
Publicanis et vectigalib9 l. i.
Pro emptore l. iiii.
Pro herede l. iiii.
Pro donato l. iiii.
Pro derelicto l. iiii.
Pro legato l. iiii.
Pro dote l. iiii.
Pro suo l. iiii.
Pro p̄uilegio creditorum l. iiii.
Precario l. v.
Pactis iter ēptorē et uēditorē l. viii.
Pretoris stipulatiōib9 l. viii.
Priuatis delictis l. ix.
Publicis iudicis l. x.
Priuilegiis veteranoꝝ l. xi.
Prenaricatorib9 l. ix.
Pupillarib9 actiōib9 l. ix.
Penis l. x.
Per quem appellaus in pronōtia de
Pollucitationibus l. xii.
Prosenetis l. xii.

ff. veteris D.

Quod quisque iuris in alterum statu
ut ipse eodem utatur l. ii.
Qui satisfacere coguntur l. ii.
Quod cuiusque vniuersitatis l. iii.
Quibus ex causis maiores l. iiii.
Quod metus causa gestum est l. iiii.
Quando dies usufructus legati cedit
l. vii.
Quando seruitutes amittantur l. viii.
Quibus modis usufructus vel usus
amittatur l. vii.
Quibus rebus ad eundem iudicem eat l. xi.
Quod cum eo qui in aliena potestate est
negotium gestum esse dicatur l. xiiii.
Cum de peculio actio est annalis l. xv.
Quod iussu l. xv.
Sine res pignori vel hypotheca obliga
ri possit l. xx.
Qui potiores in pignore habeantur
libro xx.
Quibus modis pignus vel hypotheca
soluitur l. xx.
Quibus causis pignus vel hypotheca
contrahitur l. xx.

Inforciati G.
Qui petant tutores et curatores et ubi
petantur l. ii.
Quando ex facto tutorum vel cu
ratorum minores ducuntur et agere pos
sunt l. ii.
Quod cum falso tutore vel actore gestum
esse dicatur l. xiiii.
Quando dies legatorum vel fideicom
missorum cedit l. xii.
Quae ad modum testamenta aperiantur
inspiciantur et inscribantur l. v.
Quibus non operit honorum possessio
l. xiiii.
Quis ordo in bonorum possessioni
bus seruetur l. xiiii.

. ff. Noui G.

Qui sine manumissione ad libertatem
perueniunt l. xi.
Qui et a quibus manumissi liberantur
l. xii.
Quibus ad libertatem proclamare
non licet l. xii.
Sue in fraudem creditorum facta
sunt l. iiii.
Suorum bonorum l. v.
Suorum legatorum l. v.
Quod vi aut clam l. v.
Questionibus l. x.
Suarum rerum actio non datur l. vi.
Quando appellare licet l. xi.
Suis et a quo appellatur l. xi.
Quando appellandum sit l. xi.
Sue sententia sine appellatione re
scindatur l. xi.

Reum diuisione l. i.
Receptis qui arbitrium receperunt
ut sententiam dicant idem de arbitris l. iiii.
Rei vindicatione l. vi.
Rebus creditis si certum petatur et de
conditione l. xii.
Religiosis et sumptibus funerum l. xi.
Rescindenda venditione l. xviii.
Rerum permutatione l. xix.
Ritu nuptiarum l. xxii.
Repudiis et diuorciis l. xxiii.

Inforciati R.
Rebus eorum qui sub tutela vel cu
ra sunt sine decreto non alienandis
vel supponendis l. iii.
Rebus dubiis l. x.
Regula cathoniana l. x.

. ff. Noui R.
Re iudicata et effectu sententiarum et
interlocutionibus l. iiii.
Ripa munientia l. v.
Rebus autoritate iudicis possidens

libro quarto

Remissionibus l. v.

Re iuris de fonte l. v.

Rem pupilli vel adolescentis saluā fore l. viii.

Rem ratam haberi ⁊ de ratibabitu one l. viii.

Receptoribus l. ix.

Requirendis reis ⁊ absentibus puniendis l. x.

Re militari l. xi.

Regulis iuris l. xii.

Sff. veteris §
Statu hominum l. i.

Senatoribus l. i.

Si quis in ius vocatus nō ferit l. ii.

Si quis ius dicenti non obtemperauerit l. ii.

Si ex noxiali causa agatur quomodo caueatur l. ii.

Si quis cautionibus in iudicio sistēdi causa factis nō obtēpauit l. ii.

Si pars hereditatis petatur l. v.

Si ager vectigalis vel emphyteoticus petatur l. vi.

Si usufructus petitur vel ad alium pertinere noscatur l. vii.

Seruitutibus urbanorum prediorum l. viii.

Seruitutibus rusticorum prediorum l. viii.

Si seruitus vendicetur vel ad alium pertinere negetur l. viii.

Si quadrupes pauperie i. damnum fecisse dicatur l. ix.

Seruo corrupto l. xi.

Si mēsor falsū modū dicat l. xi.

Sepulchro edificando.

Seruis exportandis l. xviii.

Sponsalibus l. xxii.

Sff. veteris §
Solutio matrimonio quemadmodū

dos petatur l. xi.

Si ventris nomine i possessione mis

Si mulier vētris nomie calū (sa pine cā missa eē dicet l. i.

Suspectis tutoribus ⁊ curatoribus l. ii.

Si quis ab intestato vel alio modo possideat hereditatem l. xxix.

Si quis aliquod testamentū irritari prohibuerit vel cogerit l. v.

Seruitute legata l. ix.

Suppletili legata l. ix.

Si certum petatur l. xii.

Si a parente quis manumissus fuerit l. xiii.

Si quid in fraudem pignori factum sit l. xiiii.

Si tabule testamenti nulle extabant l. xiiii.

Successorio edicto l. xiiii.

Seruis ⁊ legi. heredi l. xiiii.

Si cui plusq̄ licuit per legem falcidiam legatum eē dicatur l. xi.

Sff. Noui §
Si ingenuus eē dicat l. ii.

Seperationibus l. v.

Superficiebus l. v.

Saluiano interdicto l. v.

Stipulatione seruorum l. vii.

Solutionibus ⁊ liberationibus l. viii.

Si q̄s i testamēto liber eē iussus l. ix.

Si familia furtū fecisse dicat l. ix.

Sepulchro violato l. ix.

Sniam passis ⁊ restitutis l. x.

Si tutor vel curator vel magistratus appellat l. xi.

Si appellatione pendente mors interueniat l. xi.

Si tabule testamenti extabūt l. xiiii.

Tff. veteris §
Transactionibus l. ii.

Tributoria actione l. xiiii
Testibus l. xxii

Inforciati **T**

Tutoribus et curatoribus datus ab his
qui ius dandi habent et quibus ex
causis dari possunt l. i

Tutelis l. ii

Tutela testamentaria l. ii

Testamentis qui testamentum facere
possunt et quemadmodum testameta fiant
l. iiii

Testamento militum l. v.

Tritico vino et oleo l. ix

ff. Noui **T**

Tabulis exhibendis l. v

Tigno in iuncto l. viii

Turba l. viii

Termino amoto l. viii

ff. veteris **U**

Usufructu quis utatur vel fruatur
l. viii.

Usufructu accrescendo l. vel

Usufructu earum rerum que usu sumuntur

Usu et habitatione l. vii. (l. iiii)

Usufructuariis quemadmodum caueatur l.
vii.

Usuris et fructu et mora l. xxii.

Inforciati **U**

Ut re, inspicendo custodiendoque per l. i

Vulgari et pupillari institutione l. iiii.

Usu et usufructu et redditu et habita
tione et operis per legatum fideicom
missum datus l. ix

Ut legatorum et fidei commissorum
seruandorum causa caueatur l. xii

Ut in possessione legatorum vel fi
deicommissorum seruandorum cau
sa esse liceat l. xii

Unde legitimi l. xiiii

Unde liberi l. xiiii

Unde cognati l. xiiii

Unde vir et uxor l. xiiii

Veteranorum militum successione l.
xiiii.

Ut legibus senatusque consulto bono
rum possessio detur l. xiiii

Ventre in possessione mittendo et cu
ratore eius l. xiiii

ff. Noui **U**

Usurpationibus et usucapionibus l. iiii.
Via publica et itinere publico fruendo l. v.

Ut in flumine ripa venari liceat l. v

Vi et vi armata l. v.

Ut possidetis utrobi l. v.

Ut demigrando.

Verborum obligationibus l. vii

Vi bonorum raptorum l. ix

Vocatione et excusatione munerum
l. xii.

Varis et extraordinariis cognitionibus l. xii.

Verborum significatione l. xii.

Equuntur **Ru. Co.**

Assessoribus et domesticis l. i

Annonis l. i

Advocatis diversorum iudiciorum l. ii.

Advocatis diversorum iudiciorum l. ii.

Alienatione iudiciorum mutandi causa
facta l. ii

Advocatis fisci l. ii

Ad exhibendum l. iiii.

Actionibus et obligationibus l. iiii.

An seruus pro suo facto l. iiii

Actionibus hereditariis l. iiii.

Actione pignoratitia l. iiii

Actione exercitoria.

Ad senatusconsultum macedonianum
l. iiii.

Ad senatusconsultum silvianum l. iiii

ACTIONIB9 EMPTI ET VENDI l. iiii
ALIMENTIS LIBERIS A PARENTIB9 l. v
ADMINISTRATIONE TUTORUM ET CURATORUM l. v
ALIMENTIS PUPILLIS PRESTANDIS l. v
ARBITRIO TUTELE l. v
AUTORITATE PRESTANDA l. v
ACTORE ET CURATORE VEL TUTORE DANDO l. v
ADEUNDA ET ABSTINENDA HEREDITATE.
AD LEGEM FALCIDIAM l. vi.
AD SENAT9 CONSULTU TERCULIANUM l. vi
AD SENATUS CONSULTUM ORFICIANU l. vi.
AFFERTIONE TOLLENDA l. vii.
ACQUIRENDA ET RETINENDA POSSESSIONE ADVERSUS CREDITOREM l. vii.
ANNALI EXCEPTIONE l. vii
ALLUVIONIB9 VEL PALUDIB9 l. vii.
APPELLATIONIB9 l. vii.
ACCEPTILATIONIB9 l. viii
ADOPTIONIB9 LIBERORUM l. viii.
AD LEGEM IULIA MAIESTATIS l. ix.
AD LEGEM IULIAM DE ADULTERIIS ET STUPRIS l. ix.
AD LEGEM IULIAM DE VI PUBLICA ET PRIVATA l. ix.
AD LEGEM CORNELIA DE SICARIIS l. ix.
AD LEGEM FLAVIAM DE PLAGIARIIS l. ix
AD LEGEM FISCILLIAM l. ix
AD LEGEM CORNELIA DE FALSARIIS l. ix.
AD LEGEM IULIA REPERTUNDARUM l. ix.
AD LEGEM IULIAM DE AMBITU l. ix.
ABIGEIS l. ix.
ABOLITIONIB9 l. ix
AD SENATUS CONSULTUM TURPILIANU l. ix
Trium. l. C.
ANNOVA ET TRIBUTIS l. x.
APOCIB9 PUBLICIS l. x
AOLETIS l. x.
AURI PUBLICI PERSECUTORIB9 l. x.
ARGENTI PRECIO QUOD THESAURIS INFER

tur l. x.
AENEONIS CIVILIB9 l. xi.
ADMINISTRATIONE REIPUBLICAE l. xi.
AQUEDUCTU l. xi.
ARMORUM VSI ISCIO PRINCIPIS INTERDICTO
AGRICOLIS CENSITIS ET COLONIS l. xi.
AGRICOLIS ET MANCIPIIS DOMINICIS VEL FISCALIB9 l. xi.
AGENTIB9 IN REB9 l. xii.
APPARITORIB9 PRAEFECTORUM PRAETORIO ET PRIVILEGIIS EORUM l. xii.
APPARITORIB9 MAGISTRORUM MILITUM ET PRIVILEGIIS l. xii
APPARITORIB9 PROCONSULIS ET LEGATI l. xii.
APPARITOREB9 COMITIS AGENTIS l. xii.
APPARITORIB9 COMITIS ORIENTIS l. xii
APPARITORIB9 PRAEFECTI ANNONE l. xii

Co. B.
BONIS LIBERTORUM ET IURE PATRONATUS l. vi.
BONORUM POSSESSIONE SECUNDUM TABULAS l. vi.
BONORUM POSSESSIONE EXTRA TABULAS l. vi.
BONIS DONATORUM SEU PSCRIPTORUM l. ix
BONIS OSCIENTIUM SIBI MORTEM l. ix
BONORUM POSSESSIONE EXTRA TABULAS TESTAMENTI LIBERTI l. vi.
BONIS MATERNIS ET MATERNI GENERIS l. vi.
BONIS QUE LIBERTIS l. vi.

Trium. l. C.
BONIS AUTORITATE PRINCIPIS POSSEDDIS l. x.
BONIS VACANTIBUS ET INCORPORATIONE l. x
Trium. l. C. C.
CONTRACTIONIB9 REI FAMILIARIS l. i.
CONTRACTIB9 IUDICIUM VEL EORUM QUI SUNT CIRCA EOS l. ii.
CAUSIS EX QUIB9 INFAMIA ALICUI IRROGATUR l. ii.

Comunia utriusque iudicii l. iiii.
Comuni diuidendo l. iiii.
Consortibus eiusdem litis l. iiii.
Conditione indebiti l. iiii.
Condictione ob causam datorum l. iiii.
Condictione ob turpem causam l. iiii.
Condictione facta l. iiii.
Condictione ex lege l. iiii.
Constitutam pecuniam l. iiii.
Commodato l. iiii.
Compensationibus l. iiii.
Contrahenda emptione l. iiii.
Communium rerum alienatione l. iiii.
Commercibus et mercatoribus l. iiii.
Concubinis l. v.
Confirmando tutore l. v.
Contrario iudicio tutelae l. v.
Curatione furiosi vel prodigi l. v.
Carboniano edicto l. vi.
Collationibus l. vi.
Codicillis l. vi.
Comunia delegatis et fideicommissis l. vi.
Conditione incerta legatis vel fideicommissis l. vi.
Caducis tollendis l. vi.
Comunia de successione l. vi.
Collusione detegenda l. vii.
Comunia de usucapionibus l. vii.
Comuni suo manumisso l. vii.
Comunia de manumissionibus l. vii.
Cominationes vel epistolas l. vii.
Confessis l. vii.
Contrahenda vel committenda stipulatione l. viii.
Creditorez euctionem non debet l. viii.
Crimine peculatus l. ix.
Custodia rerum l. ix.
Crimine sacrilegii l. ix.
Crimine expilatae hereditatis l. ix.
Crimine stellionatus l. ix.

Calumniatoribus l. ix

Triū. l. c. c.
Conueniendis fisci debitoribus l. x.
Capiendis et distrabendis pignori-
bus tributorum l. x.
Canone largitionaliū tuteloz l. x.
Codicibus publicis horreis l. x.
Collatione donatorum vel reuelato-
rum aut translatorum l. x.
Collatione eris l. x.
Curionibus et filiis eorum.
Classicis l. xi.
Curialibus urbis rome l. x.
Collegiatis l. xi.
Canone frumento urbis rome l. xi.
Capitatio de cunctis censibus eximenda l. xi.
Colonis palestinis l. xi.
Colonis tracensibus l. xi.
Colonis illiricanis l. xi.
Censibus censitoribus equatoribus et in-
spectoribus l. xi.
Collatione fundorum patrimoniali-
um emphyteoticorum l. xi.
Conductoribus et procuratoribus pre-
diorum fiscalium l. xi.
Collatione fundorum fiscalium vel
rei priuatae vel dominice vel ciuita-
tis vel templi l. xi.
Cipressis ex luco danesi vel perseris
per egyptum non excidendis l. xi.
Consulibus et non spergendis ab his
pecuniis et de prefectis et magistrati-
bus et patribus militum l. xii.
Consistorianis militibus l. xii.
Cōitibus et tribunis scholarum l. xii.
Comitibus rei militaris l. xii.
Comitibus et archibus sacri palatii
l. xii.
Comitibus qui procuratorem petunt
Curiosis l. xii. (li. xii.
Castrensi omnium palatinorum peculio

l. xii.
Castrensi peculio militum prefecti
annuorum l. xii.
Comatu l. xii.
Cursu publico et angaris et penāga-
riis l. xii.
Coartibus principibus l. xii.

Defensoribus civitatum l. i.
Diuersis rescriptis et pragmaticis
sanctionibus l. i.
Dolo malo l. ii.
Dilationibus l. iii.
Deposito l. iiii.
Donationibus ante nuptias et propter
nuptias l. v.
Dotis omissione l. v.
Dote cauta non numerata l. v.
Donationibus inter virum et uxorem
l. v.
Diuortio facto apud quem liberi mo-
rari debeant l. v.
Diuidenda tutela l. v.
De de viticia libertate collenda l. vii.
Distractione pignorum l. viii.
Duobus reis stipulandi et duobus re-
is promittendi l. viii.
Donationibus que sub modo vel con-
dicione fiunt l. viii.

Triū. l. co. d
Delatoribus l. r.
Defensoribus l. x.
Discussoribus l. x.
Decretis decurionum super immuni-
tate quibusdam concedenda l. x.
Debitoribus civitatum l. xi.
Diuersis prediis urbans et rustica-
nis templorum et civitatum et omni
reditu civili l. xi.
Dignitatibus l. xii.
Domestitis et protectoribus l. xii.

Decanis l. xii.
Desertoribus et occultatoribus l. xii.
Diuersis officiis et apparitoribus iu-
dicum et probatoribus eorum l. xii.
Codi. E.
Emendatione l. i.
Episcopis et clericis l. i.
Edendo l. ii.
Episcopali audientia et diuersis ca-
pulis l. i.
Errore calculi l. ii.
Errore aduocatorum l. ii.
Ex quibus causis alicui infamia ir-
rogatur l. ii.
Ex delictis defunctorum in quantum
heredes restitutionis conueniant l. iiii.
Exercitoria actione l. iiii.
Eunuchis l. iiii.
Edictis actionibus l. iiii.
Eo qui pro tutore negotia gerit l. v.
Executionibus et temporibus eorum l. v.
Excusationibus veteranorum l. v.
Edicto successorio l. vi.
Edicto diui adriani tollendo l. vi.
Executione rei iudicate l. vii.
Edictis priuatis l. vii.
Etiam ob cyrographariam pecuniam
pignus teneri posse l. viii.
Exceptionibus siue prescriptionibus
l. viii.
Euictionibus l. viii.
Emancipationibus liberorum l. viii.
Exhibendis vel transmittendis reis
l. ix.
Emendatione seruorum l. ix.
Emendatione propinquorum l. ix.
Triū. l. co. E
Exactionibus l. i.
Excusationibus munerum l. i.
Excusationibus artificum l. i.
Expensis ludorum l. xi.

Equestri dignitate l. xii.
Exactione ⁊ translatione
annonarum l. xii.

Executionibus ⁊ exactionibus l. xii.

Erogatione militaris annonae l. xii.

Filiofamilias l. ii. **F. F.**

Fideiussoribus minorum l. ii.

Formulis l. ii.

Feris l. iii.

Familie beriscunde l. iii.

Fimum regudorum l. iii.

Fide instrumentorum l. iii.

Fundo dotali l. v.

Fideiussoribus tutorum l. v.

Fugitiuis seruis l. vi.

Furtis ⁊ seruo corrupto l. vi.

Fideicommissis l. vi.

Falsa causa adiecta legato vel fidei
commissis l. vi.

Fidei commissariis libertatibus l. vi.

Fructibus ⁊ litis expensis l. vii.

Fideiussoribus ⁊ mandatoribus li
bro. viii.

Famosis libellis l. ix.

Falsa moneta l. ix.

Fide instrumentorum ⁊ iure baste
fiscalis l. x. **F. F.**

Fiscalibus usuris l. x.

Filifamilias ⁊ quemadmodum pa
ter pro his teneatur l. x.

Frumento urbis constantinopolis
l. xi.

Frumento alexandrino l. xi.

Fabricensibus l. xi.

Fundis limitosis ⁊ terris ⁊ palludi
bus ⁊ pascuis l. xi.

Fundis patrimonialibus ⁊ saltuensi
bus ⁊ emphiteoticis l. xi.

Fundis reipublice ⁊ saltibus diuine

domus l. xi.

Fugitiuis colonis patrimonialibus
⁊ emphiteoticis l. xi.

Fundis ⁊ saltibus rei dominice l. xi.

Filiis officialium militarium qui mo
riuntur in bello l. xi.

Generali abolitione l. ix. **Co. G**

Gladiatoribus l. xi. **Triu. l. Co. G**

Grege dominico l. xi.

Hereticis ⁊ manicheis ⁊ samarita
nis l. i. **Co. H.**

His qui ad ecclesiam confugiunt l. i.

His qui in ecclesia manumittuntur l. i.

His qui ad statuam confugiunt l. i.

His qui potentiorum nomine tytu
los predius assignant l. ii.

His que vi metus ve causa fiunt l. ii.

His que veniam etatis impetrauerunt l. ii.

Hereditate vel actu vendita l. iii.

Hereditibus tutorum l. v.

Hereditibus instituendis ⁊ que persone
non possunt institui l. vi.

His qui sub modo legati.

His quibus ve indignis hereditates
auferantur l. vi.

His qui pene nomine in testamento
vel codicillo relinquuntur l. vi.

His que sub modo legati vel fidei
commissis relinquuntur l. vi.

His quibus ante apertas tabulas be
reitates transmittuntur l. vi.

His qui a non domino manumittun
tur l. vii.

His qui propter metum a sententia
iudicis non appellauerunt l. vii.

His qui in primorum creditorum lo
co succedunt l. viii.

His qui accusare non possunt l. ix.

His qui parentes et liberos occidunt
l. ix.

His qui sibi ascribunt aliquid in te-
stamento l. ix.

His qui latrones vel alios criminibus
reos occultauerunt l. ix.

Trium. l. E. h

His qui ex publicis rationibus mutu-
am pecuniam acceperunt l. x.

His qui se defendunt l. x.

Honoribus vel muneribus non con-
nuandis inter patrem et filium et de
interuallis l. x.

His qui sponte munera publica sus-
cipiunt l. x.

His qui a principe vacationem acce-
perunt l. x.

His qui numero liberorum vel paup-
tate excusationem meruerunt l. x.

His qui non impletis stipendiis sacra-
mento soluti sunt l. x.

His qui exilio dati vel ordine sunt
remoti l. x.

His qui ex publica collatione illata
sunt non usurpandis l. x.

Honoratorum vehiculis l. x.

His qui ex officio quod administra-
uerunt conueniuntur l. xi.

His qui in sacro palatio l. xii.

Co. 7

Iudeis et celicolis l. i.

Juris et facti ignorantia l. i.

Justiniano Codice confirmando l. i.

In ius vocando l. ii.

In integrum restitutionibus minorum
xxv. annis l. ii.

In quibus causis restitutio in inte-
grum necessaria non sit l. ii.

In integrum restitutione postulata
ne quid noui fiat l. ii.

Jureiurando propter calumniam da-

do l. ii.

Inuitus nemo agere vel accusare co-
gatur l. iii.

Judicis l. iii.

Jurisdictione omnium iudicum l. iii.

In quibus causis militantes l. iii.

In officio testamento l. iii.

In officiosis dotibus l. iii.

Jure emphyteotico li. iiii.

Jureiurando l. iiii.

Incestis et inutilibus nuptiis l. v.

In interdicto matrimonio inter pupi-
lam et tutorem seu curatorem liberorum
et eorum l. v.

Jure dotium li. v.

In quibus causis tutorem habenti
tutor vel curator dari possit l. v.

In lite dando tutorem vel curatorem l. v.

In lite iurando l. v.

Institutionibus et substitutionibus li-
bro vi.

Jure aureorum annulorum l. vi.

Impuberum et alius substitutionibus
l. vi.

Jure liberandi et de adenda et acqui-
renda hereditate l. vi.

In dicta viduitate li. vi.

Ingenuis et manumissis l. vii.

In quibus causis cessat longi tempo-
ris prescriptio l. vii.

In interdictis l. viii.

In quibus causis pignus tacite extra-
bitur l. viii.

Jure domini impetrando l. viii.

Inutilibus stipulationibus l. viii.

Ingratis liberis l. viii.

In infantibus expositis l. viii.

In firmandis penis celibatus l. viii.

In re liberorum l. viii.

In iuris l. ix.

Trium. l. E. 7

Jure fisci li. x.
Indictionibus l. x.
Imponendis lucratiuis descriptionibus l. x.
Incolis et ubi quis domicilium habere videtur. Et de his qui studiorum causa in alia ciuitate degunt li. x.
Infantibus li. x.
Inenartibus l. x.
Immunitate nemini concedenda l. x.
Jure republice l. xi.
In quibus causis coloni ceteri dominos accusare possunt l. xi.

Co. L
Legibus et constitutionibus principum et edictis l. i.
Litae ostentatione l. iii.
Lege aquilia l. iii.
Locato et conducto l. iiii.
Legittima tutela l. v.
Libertis et eorum liberis l. vi.
Liberis preteritis et exheredatis l. vi.
Legatis l. vi.
Legittimis heredibus l. vi.
Lege fusca canina tollenda l. vii.
Latina libertate tollenda l. vii.
Liberali causa l. vii.
Liberis exhibendis l. viii.
Luitione pignoris l. viii.
Litigiosis l. viii.
Latoribus l. viii.

Co. L
Libertinis l. x.
Legationibus l. x.
Lustralis auri collatione l. xi.
Locatione prediorum ciuilium vel fiscalium l. xi.
Locorum et itinerum custodia l. xii.
Lucris aduocatorum et scussionibus officiorum l. xi.

Co. AD

Co. AD
Mandatis principum l. i.
Admodum mulctarum que a iudicibus infliguntur l. i.
Admagistratibus municipalibus l. i.
Admandata l. iiii.
Adonopolio l. iiii.
Admagistratibus oueniendis l. v.
Adortus causa donatione l. viii.
Adulteribus que seruis propriis se iuxerunt l. ix.
Adalefictis et mathematicis l. ix.
Adutatione nominis l. ix.

Co. AD
Admancipis et originariis l. x.
Admeribus patrimoniorum l. x.
Admeribus in quo loco munera sexui congruentia et honores agnoscat l. x.
Admetallarius et metallis et procuratoribus metallorum l. xi.
Adurlegulis a genariis l. xi.
Adetropoli beata l. xi.
Admedicamentis validis l. xi.
Adanna l. xi.
Admancipis et in colonis patrimonialium et saltuensium et empbitoticorum fundorum l. xi.
Admagistris scriniorum l. xii.
Admilitari veste l. xii.
Adensoribus l. xii.
Adetatis et epidometicis l. xii.

Co. AD
Duo codice exponendo l. i.
De sanctum baptisma iteretur l. i.
De mini licere signum saluatoris christi li. i.
De christianum mancipium hereticus habeat l. i.
De coitibus rei militaris vel tribunis lauacra prestentur l. i.
De nulli patrie sue administratio l. primo.

Ne liceat potentioribus patrocinium
li. ii.
Ne fiscus vel respublica procuratio-
nem alicuius prestat cause l. ii.
Negotius gestis l. ii.
Ne quis in causa sua iudicet l. iii.
Noxialibus actionibus l. iii.
Ne uxor pro marito l. iiii.
Ne filius pro patre l. iiii.
Non numerata pecunia l. iiii.
Ne seruus pro seruo l. iiii.
Nautico fenore l. iiii.
Nundinis l. iiii.
Nova vectigalia institui non posse
l. iiii.
Nuptiis l. v.
Ne fideiussores vel mandatores do-
cium dentur l. v.
Naturalibus et legitimis liberis l. v.
Ne pro dote mulieri cuiusdam mari-
ti bona abdicantur l. v.
Ne tutor vel curator vectigal condu-
cat l. v.
Necessarias et seruis heredibus insti-
tuendis l. vi.
Ne de statu defunctorum post qui-
nennium queratur l. vii.
Nudo iure quiritium collendo l. vii.
Ne rei dominice vel templorum ven-
dicatio temporis exceptione submoneatur l.
Nouationibus et delega l. viii. (vii.)
Ne liceat in una eademque causa tercio
appellare l. vii.
Nili aggeribus non ruperdis l. ix.
Ne sine iussu principis liceat confisca-
re l. ix.

Triū. l. c. d
Ne fiscus rem quam vendidit euicat
l. x.
Ne opes a collationibus exigantur l. x.
Nauibus non excusandis l. xi.

Numularius seu naualaris l. xi.
Ne quid onori publico imponatur l. xi.
Naufragis l. xi.
Nulli licere infrenis et sellis margari-
tas et smaragdos aptare l. xi.
Nautis tiberinis l. xi.
Ne quis liber inuitus actum reipub-
lice agere cogatur l. xi.
Ne rusticam ad ullum obsequium l. xi.
Non licere habitatoribus metropolitano
edeli l. xi.
Negociatores ne militent l. xii.

Officio prefetti pretorio orientis et
illirici l. i.
Officio prefetti pretorio africe l. i.
Officio prefetti urbis l. i.
Officio magistrorum militum l. i.
Officio questoris l. i.
Officio magistri officiorum l. i.
Officio comitis sacri patrimonii l. i.
Officio comitis orientis l. i.
Officio prefetti augustalis l. i.
Officio vicarii l. i.
Officio pretoris l. i.
Officio rectoris prouintie l. i.
Officio prefetti vigilum l. i.
Officio ciuiliu in iudicium l. i.
Officio militarium iudicium l. i.
Officio eius qui gerit vicem presidis
l. i.
Officio prefetti annonae iudicium diuer-
sarum militiarum l. i.
Officio diuersorum iudicium l. i.
Officio iudicium alexandrie l. i.
Ordine iudiciorum l. iiii.
Operis libertorum l. vi.
Obsequiis patrono prestandis l. vi.
Ordine cognitionum l. vii.
Operis noui nuntiatione l. viii.
Operibus publicis l. viii.

Triū. l. c. d.
Obligacione votorum l. xi.
Omni agro deserto ⁊ qñ steriles cū
fertilibus imponuntur l. xi.

Co. p.
Aganornm sacrificiis ⁊ tēplis l. i.
Sactis l. ii.
Precibus impatori offerendis l. i.
Postulando l. ii.
Procuratoribus l. ii.
Pedaneis iudicibus l. iii.
Plus petitionibus l. iii.
Petitione hereditatis l. iii.
Probationib⁹ l. iii.
Ignorantia actione l. iii.
Plus valere quod agitur q̄ quod si
mulate cōcipitur l. iii.
Per quas personas nobis acquirē
l. iii.
Prohibita sequestratiōe l. iii.
Pro socio l. iii.
Patrib⁹ q̄ filios distraxerunt l. iii.
Periculo etcōmōdo rei vēdite l. iii.
Sactis inter emptorē ⁊ venditorem
l. iii.
Sactis conuētis tam sup dotem q̄
sup ante nuptias donationem l. v.
Periculo tutoris ⁊ curatoris l. v.
Pretoris ⁊ alius reb⁹ minorū sñ dcre
to nō obligand⁹ alienādis l. v.
Posthumis heredib⁹ instituendis
l. sexto.
Periculo eius qui libertatem meru
it l. vii.
Prescriptione lōgi tēporis l. vii.
Pro quib⁹ causis serui accipiunt p̄
miū libertatis l. vii.
Sena iudicis q̄ male iudicauit l. vii.
Priuilegio fisci l. vii.
Priuilegio dotis l. vii.
Precario l. viii.

Publicis operib⁹ l. viii.
Pignoribus l. viii.
Pretorio pignore l. viii.
Partu pignoris ⁊ omni cā l. viii.
Sactis pignorum l. viii.
Patria potestate l. viii.
Postliminio fōemptis ⁊ ab hostib⁹
reuersts l. viii.
Priuatis carceribus inhibendis l. ix.
Penis l. ix.

Triū. l. c. p.
Penis fiscalibus creditoribus pre
ferri l. x.
Petitis honorum sublatis l. x.
Pretoris sine decreto non alienādis
l. x.
Pretendo salario l. x.
Professoribus ⁊ medicis l. x.
Periculo successorum parentis l. x.
Ponderationibus ⁊ auricularib⁹
l. x.
Potioribus ad munera nominādis
l. x.
Pretoris ⁊ omnibus rebus nauicula
riorum l. xi.
Priuilegiis corporatorū urbis ro
me l. xi.
Periculo nominatorum l. xi.
Pastoribus l. xi.
Pascuis publicis ⁊ priuatis l. xi.
Periculis eorum qui pro magistrati
bus interuenerunt l. xi.
Pretoris dānatis vñ dominicis l. xi.
Priuilegiis domus auguste vel rei p̄
uate l. xi.
Palacis ⁊ domibus l. xi.
Prefectis pretoris sacre urbis l. xii.
Pretorib⁹ ⁊ honore prefecture l. xii.
Prepositis sacri cubiculi ⁊ de ōnib⁹
cubiculariis ⁊ p̄uilegiis eorū libro
xii.

Primitio et sacerdotio et notariis l. xii.

Prepositis librorum l. xii.

Professoribus qui in urbe constantinopolitana docentes ex lege meruerunt comitum l. xii.

Prepositis sacrorum scripturarum l. xii.

Principibus agentum in rebus l. xii.

Privilegiis eorum qui in sacro palatio militant l. xii.

Privilegiis scholarum l. xii.

Salariis l. xii.

Publice leticie vel consulum nunciaciones l. xii.

Perfectissima dignitate l. xii.

Principilo l. xii.

Quando libellus principi datus litis contestationem facit l. i.

Qui et aduersus quos restitui in integrum non possunt.

Qui per procuratorem.

Quibus ex causis maiores in integrum restituantur l. ii.

Qui pro sua iurisdictione iudicem dare vel dari possunt l. iii.

Qui legitimam in iudiciis personam habent vel non l. iii.

Quam inter pupillos et viduas l. iii.

Quando sine iudice liceat se vindicare l. iii.

Quibus ex causis militantes l. iii.

Quando fiscus vel priuatus l. iii.

Quod cum eo qui in aliena potestate est negotium gestum esse dicitur l. iii.

Que res vendi non possunt l. iii.

Que expectari non debent l. iii.

Quando licet ab emptione recedere l. iii.

Qui petant tutores et curatores l. v.

Qui dare tutores vel curatores possunt vel non possunt l. v.

Quando mulier tutelae officio fungi potest l. v.

Quando ex facto tutoris vel curatoris maiores agere vel conueniri possunt l. v.

Quando tutores vel curatores esse desierunt l. v.

Qui numero liberorum se excusant l. v.

Qui facere testamentum possunt vel non l. v.

Qui morbo l. v.

Qui tutelarum numero l. v.

Quando decreto opus non est l. v.

Qui admitti ad bonorum possessionem possunt et infra quod tempus l. vi.

Quando non petentium partes petentibus accrescunt l. vi.

Quando dies legati vel fideicommissi cedat l. vi.

Quomodo testamenta aperiuntur l. vi.

Qui manumittere non possunt l. vi.

Qui non possunt ad libertatem peruenire l. vi.

Quibus ad libertatem proclamare non licet l. vi.

Quibus non obicitur longi temporis prescriptio l. vi.

Quod trienni prescriptio l. vi.

Quomodo et quando iudex sententiam debeat proferre l. vi.

Quibus res iudicata non nocet l. vi.

Quando prouocare necesse non est l. vi.

Quorum appellationes non recipiuntur l. vi.

Qui bonis cedere possunt l. vi.

Quorum bonorum l. vi.

Que res pignori obligari possunt l. vi.

Quorum legatorum l. viii.
Sui potiores in pignore habeant
l. viii.
Suis causis pignus tacite contra
bitur l. viii.
Quando debitores venditione pig
noris impedire possunt.
Sue sit longa consuetudo l. viii.
Quando civilis actio preiudicet cri
minali l. ix.
Questionibus l. ix.
Sui accusare non possunt l. ix.

Triū. l. l. &

Quando et quibus quarta pars de
betur ex bonis l. x.
Sueadmodum civilia munera in
dicantur l. x.
Suis muneribus vel prestationibus
nemini liceat excusare l. x.
Sui etate l. x.
Sui morbo se excusant l. x.
Suis muneribus excusantur hi
qui pro impletam militiam vel aduo
cationem pro prouincias suis modis
vacantes commorantur l. xi.
Et de priuilegiis eorum.
Et de deductionibus vectigalium fisci.
Suo quis ordine ouentatur l. xi.
Questionibus et magistris officiorum
l. xii.
Sui militare possunt vel non et de
seruis ad militiam vel dignitate as
pirantibus et ut nemo vel duplici mi
litia vel dignitate et militia utatur
simul l. xii.

Co. R

Restitutionibus minorum que sunt
in integrum l. ii.
Reputationibus que sunt in iudicio
l. ii.
Restitutione militum l. ii.

Receptis et arbitris l. ii.
Rei vindicatione in integrum l. iii.
Religiosis et sumptibus funerum li
bro iii.
Rebus creditis et iureiurando l. iii.
Rebus alienis non alienandis l. iii.
Rescandenda venditione l. iii.
Rem alienam gerentibus l. iii.
Rerum permutatione et prescriptis
verbis actione l. iii.
Rei uxorie actione ex stipulatu l. v.
Repudiis et dinortis rerum ammo
tarum l. v.
Repudianda bonorum possessione
l. vi.
Re iudicata l. vii.
Res inter alios acta vel iudicata ali
is non nocet l. vii.
Relationibus l. vii.
Reuocandis his que in fraudem cre
ditorum alienata sunt l. viii.
Remissione pignorum l. viii.
Ratiociniis operum l. viii.
Reuocandis que in fraudem l. viii.
Reuocandis donationibus l. viii.
Raptu virginum seu viduarum necno
et montalium l. ix.
Requirendis reis l. ix.

Triū. l. l. R.

Reis postulatis l. x.
Re militari l. xi.
Rogatione militari l. xii.

C. S.

Somma trinitate et fide catholica
l. i.
Sacrosanctis ecclesiis et rebus et pri
uilegiis earum l. i.
Senatusconsultis l. i.
Si contra ius vel utilitatem publicam
aliquid fuerit postulatum l. i.
Statuis et ymaginibus l. i.

Sacrificiis paganis ⁊ tēplis l. i.
Si tutor vel curator iteruenerit l. ii.
Si in omni eademq; causa in inte-
grum restitutio postuletur l. ii.
Si aduersus rem iudicatam l. ii.
Si aduersus venditionem l. ii.
Si aduersus venditionem pignoris
l. ii.

Si aduersus donationem l. ii.
Si aduersus libertatem l. ii.
Si aduersus transactionem l. ii.
Si aduersus solutionem a debitore vel
a se factam l. ii.
Si aduersus dotem l. ii.
Si aduersus delictum l. ii.
Si aduersus usucapionem l. ii.
Si aduersus fiscum l. ii.
Si aduersus creditorem l. ii.
Si ut se ab hereditate absteat l. ii.
Si obmissam hereditatem l. ii.
Si minor se maiorem dixerit l. ii.
Si sepius restitutio in integrum po-
stuletur l. ii.
Si maior factus ratū habuerit l. ii.
Satisfacendo l. ii.
Sportulis ⁊ sumptibus ⁊ diuersis
iudiciis faciendis l. iii.
Seruitutibus ⁊ aqua l. iii.
Si certum petatur l. iii.
Suffragio l. iii.
Si seruus extero emi se mandauerit
l. iii.

Sequstratione pecunie prohibita l. iii.
Si propter publicas pensiones ve-
ditio fuerit celebrata l. iii.
Sine censu ⁊ reliquis fundum com-
pare non posse l. iii.
Si quis alteri vel sibi l. iii.
Si seruus exportandus venerit l. iii.
Si mancipium ita uenerit ne prosti-
tuatur l. iii.

Si mancipium ita fuerit alienatum
ut manumittatur l. iii.

Sponsalibus l. v.
Si rector prouincie l. v.
Si quacunq; predictus potestate vel
ad eum pertinentes ad suppositarū iu-
risdictionis sue aspirare temptaue-
rint nuptias l. v.

Si nuptie ex rescripto petantur l. v.
Secundis nuptiis l. v.
Si secundo nupserit mulier l. v.
Solutio matrimonio quemadmodū
dos petatur l. v.

Si constante matrimonio dos sola
ta fuerit l. v.
Si ex pluribus tutoribus vel cura-
toribus vnus agere vel ueniri pos-
sit l. v.

Suspectis tutoribus vel curatoribus
l. v.

Si mater indemnitatem promiserit
l. v.

Si contra matris uoluntatem tutor
datus sit l. v.

Si tutor non gessit l. v.
Si ex falsis allegationibus se excusa-
uerit l. v.

Si tutor reipublice cā abierit l. v.
Si quis ignorans rem minoris esse
sine decreto compauerit l. v.

Si maior factus sine decreto factam
alienationem confirmauerit l. v.

Seruis fugitiuis l. vi.
Si in fraudem patroni a liberto alie-
natio facta sit l. vi.

Si quis aliquem testari prohibuerit
vel cogit l. vi.

Si omissa causa testamenti l. vi.
Si ⁊ legitimis liberis l. vi.

Seruo pignori dato manumisso li.
vii.

Seruis reipublice manumittendis
l. vii.

Senatusconsulto claudio tollendo
l. vii.

Sententiis prefectorum pretorio. l.
septimo.

Sententiis ex periculo recitandis l. vii

Sententiis et interlocutionibus iudi-
cum l. vii.

Sententia que sine tercia quantitate
fertur l. vii.

Sententiis que pro eo que intere pro-
feruntur l. vii.

Si a non operente iudice sententia la-
ta esse dicatur l. vii.

Sententia rescindi non posse l. vii.

Si plures vna sententia condemneu-
tur l. vii.

Si ex falsis instrumentis l. vii.

Si pendente appellatione mors iter
uenerit l. vii.

Si vnus ex pluribus appellauerit
l. vii.

Si de monetanea possessione fuerit
appellatum l. vii.

Si per vim vel alio modo l. viii.

Si aliena res pignori obligata sit
l. viii.

Si antiquior creditor pignus vendi-
derit l. viii.

Si communis res pignori data sit.
l. viii.

Si in causa iudicati pignus captum
sit l. viii.

Si pignus pignori datum sit l. viii

Si ex vendito pignori ago l. viii

Si vnus ex pluribus heredibus cre-
ditorum vel debitoris parte sua soluerit

Si pignoris ouentione nume. (l. viii
ratio consecuta non sit l. viii.

Solutionibus et liberationibus l. viii

Si quis imperatori maledixerit l. ix.

Si quis eam cuius tutor fuerit supra-
uerit l. ix.

Sepulchro violato l. ix.

Seditiosis l. ix.

Sententiam passis et restituendis l. ix

Trium. l. C. S

Sententiis aduersus fiscum latis re-
tractandis l. x.

Super indicto l. x.

Super exactionibus l. x.

Si seruus aut libertus ad decuriona-
tum aspirauerit l. x.

Si curialis filia ciuitatis rus habita-
re maluerit l. x.

Si propter inimicitiam creatio fac-
ta sit l. x.

Sumptuum recuperatione l. x.

causceptoribus prepositis et acariis
l. x.

Suaris et susceptoribus vni et cete-
ris corporatis l. xi.

Studiis liberalibus urbis rome et
constantinopolis l. xi.

Sumptus inuicti muneris ad omnes
pertinere collegas l. xi.

Spectaculis et senis et lenonibus l. xi.

Silentiariis et decurionibus eorum l. xii

Stratoribus l. xii.

Salgago hostibus non prebendo l. xii

Co. T.

Transactionibus l. ii.

Temporibus in integrum restitutionis l. ii.

Testibus l. iii.

Tutelis l. v.

Tutoribus et curatoribus illustrium l. v

Testamentaria tutela l. v.

Tutore vel curatore qui non satisfac-
dit l. v.

Testamento militis l. vi.

Testamentis et que admodum testamta

ordinentur l. vi.
Temporibus et reparacionibus appellationum l. vii.
Testamentaria manumissione l. vii.
Tabulis exhibendis l. viii.

Triū. l. C. T.

Thezaurus l. x.
Tabularis scribis et olographis l. x.
Tironibus l. xii.
Tractatoris et status l. xii.

Co. V.

Uteri iure enucleando l. i.
De lite pendente vel post prouocationem l. i.
Ut omnes tam ciuiles quam militares iudices l. i.
Ut que desunt aduocatis partium iudex suppleat l. ii.
Ut nemo priuatus titulos l. ii.
Ut nemini signum imprimere liceat sine autoritate iudicis l. ii.
Vbi et apud quos cognitio restitutionis habenda est l. ii.
Ut nemo inuitus agere vel accusare cogatur l. iii.
Vbi de criminibus agi oporteat l. iii.
Vbi fidei commissus peti oporteat l. iii.
Vbi oueniatur qui certo loco dare promisit l. iii.
Vbi de possessione agi oporteat l. iii.
Usufructu et habitatione l. iii.
Vbi in re actio exerceri debet l. iii.
Vbi de hereditate agitur l. iii.
Vbi agi oportet de rationibus tam publicis quam priuatis l. iii.
Vbi quis de curiali vel cohortali alia uel ordinatione oueniatur l. iii.
Vbi status causa agi debeat l. iii.
Vbi senatores vel clarissimi l. iii.
Ut actiones ab herede et contra heredes incipiant l. iii.

Usufructu et misterio seruorum l. iii.
Usuris l. iii.
Vectigalibus et omissis l. iii.
Vbi petant tutores vel curatores l. v.
Vbi tutor esse post pubertatem assit l. v.
Vbi pupilli educantur l. v.
Usuris pupillaribus l. v.
Vnde liberi l. vi.
Vnde legitimi et unde agnati l. vi.
Vnde uir et uxor l. vi.
Verborum et rerum significatio l. vi.
Usuris et fructibus legatorum vel fidei commissorum l. vi.
Vbi de possessione legatorum vel fidei commissorum suorum causa mittat l. vi.
Usucapione pro emptore l. vii.
Usucapione pro donato l. vii.
Vindicta libertate l. viii.
Usucapione pro dote l. vii.
Usucapione transformata l. vii.
Usucapione pro herede l. vii.
Vnde uir l. viii.
Ut possidetis l. viii.
Vt bonorum raptorum l. ix.
Ut intra certum tempus criminalis questio agatur l. ix.

Triū. l. Co. V.

Venditione rerum fiscalium l. x.
Ut nemini liceat in emptione specie rerum se excusare et de maneris se commere l. x.
Vacacione publici muneris l. x.
Vectibus oloberis et auratis l. xi.
Veteris numismatis potestate l. xi.
Ut censibus pro equitatoribus.
Vendendis rebus nunitatis l. xi.
Venacione ferarum l. xi.
Ut nemo ad suum patrocinium suscipiat uices l. xi.
Ut nullus ex vicariis aliorum vicariorum pro debitis teneatur l. xi.

Ut dignitatum ordo seruetur l. xii
Veteranis l. xii.

Incipiunt Rubricæ Autenticæ.

Administrandis officijs in sacris
appellationibus collatione. iii.
Appellationibus et infra que tempora
debeat appellari coll. iiii.
Apud quos oporteat causas dicere
monachis col. vi.
Armis col. vi.
Appellationibus co. viii.
Administrationibus col. vii.
Alienatione et emphyteosii locate et
ypothecis et aliis diuersis contractibus
col. ix.
Constitutio Justiniani ad prefectum
pretorii col. i.
Consulibus col. iiii.
Constitutio que ex ascriptio et libe
ra natos liberos esse vult col. v.
Consanguineis et uterinis fratribus
colla. vi.
Collationibus et aliis capitulis col. ix
Defensoribus ciuitatum coll. ii.
Deposito col. vii.
Duobus reis promittendi col. vii.
Ecclesiasticarum rerum immobilium ali
enatione et solutione col. iiii.
Exhibendis et introducendis reis.
col. v.
Executionibus et qui conueniuntur et
reconueniuntur col. vii.
Equalitate dotis et propter nuptias
as donatione col. vii.
Ecclesiasticis titulis col. ix.
Fideiussoribus mandatoribus et so
lutionibus col. i.
Filiis ante dotalia instrumenta na
tis col. iii.

His qui ingrediuntur ad appellatio
nem col. v.

His qui obligatos se habere res pro
hibent minorum col. vi.

His qui ingrediuntur monasterium
et substantias eorum col. vi.

Hereditibus ab intestato venientibus
Iuramentum quod prestat (co. ix.
ab his qui administrationem accipiunt. c. ii
Incestis et neptibus nuptiis co. iii
Iuramentum a mortuo prestito pro
pter mensuram substantie sue col. v.

Judicibus col. vi.

Immensis donationibus in filios fa
ctis col. vii.

In medio litis non fieri sacras for
mas col. viii.

Interdictis collegiis hereticorum c. ix
Lenonibus col. iii.

Litigiosis et de decima parte litis
col. viii.

Monachis col. i.

Ordinatis principum col. iiii.

Refusa ordinatorum clericorum co. iiii
Non eligendo secundo nubentes mu
lieres col. i.

Non alienandis aut permutandis ec
clesiasticis rebus immobilibus col. ii.

Nuptiis col. iiii.

Nullum creditum agricolis tenere illi
us terras et quantum debeat usuram
dare col. iiii.

Nec virum quod ex dote est nec muli
erem ex sponsalicia largitate lucrum pro
prium habere col. viii.

Privilegiis dotis hereticis mulieri
bus non prestandis col. viii.

Quomodo oporteat episcopos et re
liquos clericos ad ordinationem de
duci et de expensis clericorum col. i.

Quibus modis naturales filii efficiuntur

legitimi col. vi.

Questore.

Que de dignitatibus aliis ab episcopo
patu liberet filium a patris potestate l. vii
Quibus modis naturales efficiuntur
sunt col. vii.

Referendarius palatii col. iii.

Restitutionibus col. iiii.

Restitutione fidei commissi col. ix.

Raptu mulierum que raptoribus nup
serunt col. ix.

Senecas non solum si fideiussorem sed
etiam si iurandum dederunt sine
periculo recedere col. v.

Sanctissimis et reuerendissimis episcopis
clericis et monachis col. v.

Triente et semisse et successione filio
rum et nepotum naturalium col. iiii.

Tabellionibus col. iiii.

Testibus col. vii.

Tempore non solum pecunie super dote.

Testamentis imperfectis a parentibus
in filios factis col. viii.

Ut determinatus sit numerus clericorum
sanctissime maioris ec. col. i.

Ut iudices sine quoquo suffragio
fiant colla. ii.

Ut ecclesia romana centum annorum ha
beat. prescriptionum

Ut nullus mutans agricole teneat
eius terras col. v.

Ut ponatur nomen imperatoris in
instrumentis col. v.

Ut decreto ecclesiasticarum rerum com
mutationes fiant. v.

Ut non fiant pignorationes pro aliis
personis col. v.

Ut ea que sunt insinuata super clericis
in maiori ec. deatur col. v.

Ut clerici quando recedunt aliis pro
eis arrogatis prebeant arrogatis

emolumenta col. v.

Ut in privatis domibus sacra non fi
ant misteria col. v.

Ut defuncti seu funera eorum non
iniurietur a creditoribus col. v.

Ut immobilia ante nuptiales dona
tiones nec hypothecae donentur. col. v.

Ut facte nove institutiones post in
sinuationes earum post duos men
ses valeant col. v.

Ut nullus fabricet oratorii domos
preter voluntatem episcopi col. v.

Ut ab illustribus et qui super eam
dignitatem sunt col. v.

Ut ordinarie prefecture urbani col. v.

Ut omnes obediant iudicibus pro
uinciarum col. v.

Ut hi qui obligatas habere se perhi
bent res minorum aut obligati sunt e
is ad eorum gubernationem peni
tus non accedunt col. vi.

Ut non luxurentur contra naturam
homines col. vi.

Ut liberti de cetero aureo non egeant
annulo col. vi.

Ut clerici apud episcopos proprios
primum conuincantur col. vi.

Ut sine prohibitione matres debitori
ces et creditrices tutelam minorum ge
rant col. vii.

Ut exactione instans dotis prime
et secunde vero ad secunda vota mi
grante preponantur ex prima vel
ex priori matre filii col. vii.

Ut nec miles nec federatus col. viii.

Ut diuine iussiones subscriptionem
habeant gloriosi questoris col. viii.

Ut cum de appellatione conoscatur sim
illas leges debeat iudicari que tpe
date sententie obtinebant col. viii.

Ut liceat matri et auie et aliis petentibus

post legitimam partem liberis vere
licitam quō voluerint facultatē c. ix.
De spōsalia largitas specialis con
tractus sit col. ix

De litigantes iurent q non promise
runt dare iudicib9 nec dabunt co. ix
De fratrum filii succedāt pariter ad
imitatiōm fratrum col. ix.

De nulli iudici liceat habere loci ser
uatorem nisi in certis causis col. ix.

De differentes iudices audire inter
pellantiū allegationes opellāt c. ix
Usuris nauticis col. ix.

Incipiunt. Ru. Institutionum.

Adoptionibus l. i.

Adoptando tutore vel eo qui a lege ac
tilia datur l. i.

Autoritate tutorū l. i.

Adoptiōe legatorū 7 trāslatiōe l. ii.

Assignatione libertorum l. iiii.

Acq̄sitione p arrogatiā l. iiii.

Actionibus l. iiii.

Bonorum possessionibus l. iiii.

Capitis diminutione l. i.

Curatoribus dandis 7 confirmadis.

Codicillis l. ii.

Consensu 7 obligatione.

Donationibus l. i.

Duobus reis stipulandi vel promit
tendi l. iiii.

Diuisione stipulationum l. iiii.

Excusationib9 tutorū curatoꝝ l. i.

Exheredatione liberorum l. ii.

Eo qui libertatis causa bona adici
untur l. iiii.

Emptione 7 venditione l. iiii.

Exceptionibus l. iiii.

Fiduciaria tutela l. i.

Fideicommissariis hereditatibus l. ii.

Fideiussoribus l. iiii.

Gradibus cognationum l. iiii

His q̄ sui p̄ alieni iuris sunt li. i.

His q̄ p̄nt dari tutores p̄ curatores
l. ii.

Habitationibus 7 usu l. ii.

Hereditibus instituendis l. ii.

Hereditum qualitate 7 differentia l. ii

Hereditatibus que ab intestato de
feruntur l. iiii.

His per quos agere possumus l. iiii

Iustitia 7 iure l. i.

Iure naturali 7 civili l. i.

Iure personarum l. i.

Ingeniis l. i.

Incorporalibus rebus l. ii.

In officioso testamento l. ii.

Inutilibus stipulationibus l. iiii.

Iniuriis l. iiii.

Interdictis l. iiii.

Libertinis l. i.

Lege fusta canina l. i.

Legittima agnatorum tutela l. i.

Legittima patronorum tutela l. i

Legittima parentum tutela l. i.

Legatis l. ii.

Lege falcidia l. ii.

Legittima agnatorū successiōe l. iiii.

Litterarum oblegatione l. iiii.

Locatione 7 conductione l. iiii.

Lege aquilia l. iiii.

Militari testamento l. ii.

Mandato l. iiii.

Mupriis l. i.

Noxialibus actionibus l. iiii.

Obligationibus que ex quasi contra
ctu nascuntur l. iiii.

Obligationibus l. iiii.

Obligationibus que ex delicto nas
cuntur l. iiii.

Obligationib9 q̄ quasi ex malefitio

nascuntur l. iiii.
Officio iudicis l. iiii.
Patria potestate l. i.
Pupillari substitutione l. ii.
Pena temere litigantium l. ii.
Per quos personas nobis acquiruntur l. ii.
Perpetuis et temporalibus actionibus et que in heredes et ab heredibus transeunt l. iiii.
Publicis iudiciis l. iiii.
Qui et ex quibus causis manumitti possit l. i.
Quibus modis ius patrie potestatis soluitur l. i.
Qui vasa potest tutores in testamento l. i.
Quibus modis tutela finitur l. i.
Quibus alienare liceat l. ii.
Quibus est permittum facere testamentum l. ii.
Quibus modis testamenta infirmantur l. ii.
Quibus modis contrahitur obligatio l. iiii.
Quibus modis tollitur obligatio l. iiii.
Quod cum eo qui in aliena potestate est negotium gestum esse dicitur l. iiii.
Rerum divisione l. ii.
Replicationibus l. iiii.
Satisfactione tutorum et curatorum l. i.
Suspectis tutoribus et curatoribus l. i.
Seruitutibus l. ii.
Singulis rebus per fidem commissum relictae l. ii.
Senatusconsulto officiano l. ii.
Senatusconsulto tertuliano l. iii.
Successione cognatorum l. iiii.
Seruili cognatione l. iiii.
Successione libertorum l. iiii.
Successionibus sublatis que fiebant per bonorum venditionem et senatusconsulto claudiano l. iiii.
Stipulatione seruorum l. iiii.
Societate l. iiii.

Si quadrupes pauperiem fecisse dicatur l. iiii.
Satisfactionibus l. iiii.
Tutelis l. i.
Testamenti ordinandis l. ii.
Usufructu. Usu et habitatione l. ii.
Usucapionibus l. ii.
Vulgari substitutione l. ii.
Verborum obligatione l. iiii.
De bonorum raptorum l. iiii.

Incipiunt rubricae de usu feudorum. **A**

Alienatione feudi.
An maritus succedit uxori in beneficio.
Apud quem vel quos contrahitur feudi.
An remoueri debeant testes.
An mutus vel alius imperfectus.
An ille qui interficit fratrem domini sui.
Alienatione feudi paterni.
An agnatus vel filius defuncti.
An apud iudicem vel dominum.
Beneficio fratris et qualiter frater.
Beneficio femine.
Contrahitur investitura.
Contrauentione inter dominum et vasallum.
Contrauentione inter dominum et fidelem.
Inuestitura feudi.
Contrauentione inter me et dominum.
Constitutiones domini lotharii feudorum.
Contrauentione feudi inter per terminantem.
Contrauentione inter dominum et episcopos (va. et vasallum).
Consuetudine recti feudi.
Clerico qui investituram facit.
Capiculis conradi.
Contrauentione inter masculum et feminam.
Contrauentione inter dominum et emptorem.
Capitano qui curam vendit.

Cōtrouersia inter vasallum et aliū de
Cōstitutōis dñi fr. dērici (benefitio.
Ep̄m v̄l abbatē vel abbatissam vel
dominū plebis feudū dare nō posse
Eo q̄ finē fecit agnato de feudo pa
Eo quī sibi et heredib⁹ suis (terno.
masculis et femis iūstiturā accepit.

Hic finit lex. Deinde cōsuetudinēs
egis incipiunt.

Imperator lotharius.

Inuestitura de re aliena facta.

Inuestitura quā ticius cepit a sēpro

Inuestitura i maricū facta. (no.

Inuestitura apud pes curie terminā

In quib⁹ causis feudū amittat (da.

Lege conradi.

Adilite vasallo qui otumax est.

Adinimis valuassoribus.

Aduct⁹ p̄ alio ip̄fect⁹ feudū retineat.

Naturā feudi.

Noua fide formata.

Natura successionis feudi.

Notis feudorum.

Pace iuramento firmanda.

Per quos fiat inuestitura et p̄ quos
restituatur.

Pace tenēda et eius violatoribus.

Prohibita alienatio per lotharium

Prohibita feudi alienatiōe p̄ friori

Pugna. cm.

Sui feudum dare possunt.

Sui successores feudum.

Suo tempore miles inuestituram pe
tere debeat.

Suis modis feudū amittatur.

Sui successores teneantur.

Suēadmod̄ feudū ad filiā pertineat

Suis modis feudū cōstitui potest.

Quid sit inuestitura.

Uq̄ precedere inuestituram debeat
fidelitas.

Qualiter vasallus iurare debeat fide
litatem.

Qualiter oli feudū poterat alienari.

Suis dicatur dux marchio.

Sue fuit p̄ma cā benefitii amittendi.

Sui testes sunt necessarij ad proban
dum nouam inuestituram.

Quid iuris sit si p̄ alienationē feudi

Qualiter dominus de proprietate p̄
uetur.

Sue sint regule.

Suot testes sunt necessarij ad pb an
dum ingratitude.

Successione feudi.

Si cōtrouersia fuerit i inuestitura

Si ep̄s vel abbas vel abbatissa.

Si de inuestitura inter dominum et
vasallum lis oriatur.

Si de feudo cōtrouersia fuerit.

Si de feudo vasallus ab aliquo in
terpellat⁹ fuerit et dominus eum de
fendere noluerit.

Si negatū fuerit benefitiū a vasallo

Si vasallus feudo priuatur cui debe
at deferri.

Si vasallus feudi cōditionem nega
uerit ex certa scientia.

Vasallo decrepitate etatis qui feudū
refutauit.

Vasallo qui contra constitutionem
lotharii feudum alienauit.

Notis feudorum.

Digesti. veteris.

Primus liber habet titulos xxii.

Secundus xv.

Tercius vii. Quartus ix.

Quintus habet ti. v.

Sextus iii. Septim⁹ viii.

Octauus vi. Nonus iiii.

Decimus iiii.

Undecimus habet xi. ix.
 Duodecim⁹ ix. Tridecim⁹ vii.
 Decimusquartus xiiii.
 Decimusquint⁹ xiii. Decimussext⁹ xii.
 Decimussseptim⁹ xi. Decimoocta. ix.
 Decimusnonus viii.
 Vicesim⁹. ii. Vicesim⁹primus. iii.
 Vicesim⁹secund⁹. vi. Vicesim⁹tert⁹. v.
 Vicesim⁹quartus xiiii.

Et sunt simul. c. lvi.
 Infortiati.

Primus liber habet xi. vii.
 Secund⁹ ix. Tercius. x.
 Quart⁹ vii. Quint⁹ habet. xi. vii.
 Sextus i. Septimus i.
 Octavus i. Nonus x.
 Decimus habet. xi. x.
 Undecim⁹ iii. Duodecim⁹ viii.
 Tridecim⁹. viii. Decimusquart⁹. xviii.

Et sunt simul lxxxvi.
 Digesti. Noui.

Primus liber habet xi. vi.
 Secund⁹ xvi. Tercius xi.
 Quart⁹ xi. Quintus xxxii.
 Sextus vii. Septimus iii.
 Octavus viii. Nonus xxx.
 Decim⁹ xv. Undecimus xii.
 Duodecim⁹ xviii.

Et sunt simul. c. lxxxi.
 Codicis.

Primus habet xi. ii.
 Secund⁹ lviii. Tercius xliii.
 Quart⁹ lxxvi. Quint⁹ lxxviii.
 Sextus lxi. Septimus lxxv.
 Octavus lix. Nonus li.
 Decim⁹. lxxiiii. Undecim⁹. lxxviii.
 Duodecim⁹ lxxii.

Et sunt simul vii. c. lvi.

Autentici siue nouellarū constitutiōz.

Prima collatio habet. xi. vii.
 Secunda xi. Tercia vii.

Quarta viii. Quinta xviii.
 Sexta xiiii. Septima ix.
 Octava xii. Nona xii.

Et sunt simul xcvi.
 Institutionum.

Primus liber habet xi. xxiiii.
 Secund⁹ xxvi. Tercius xxxii.
 Quartus xvii.

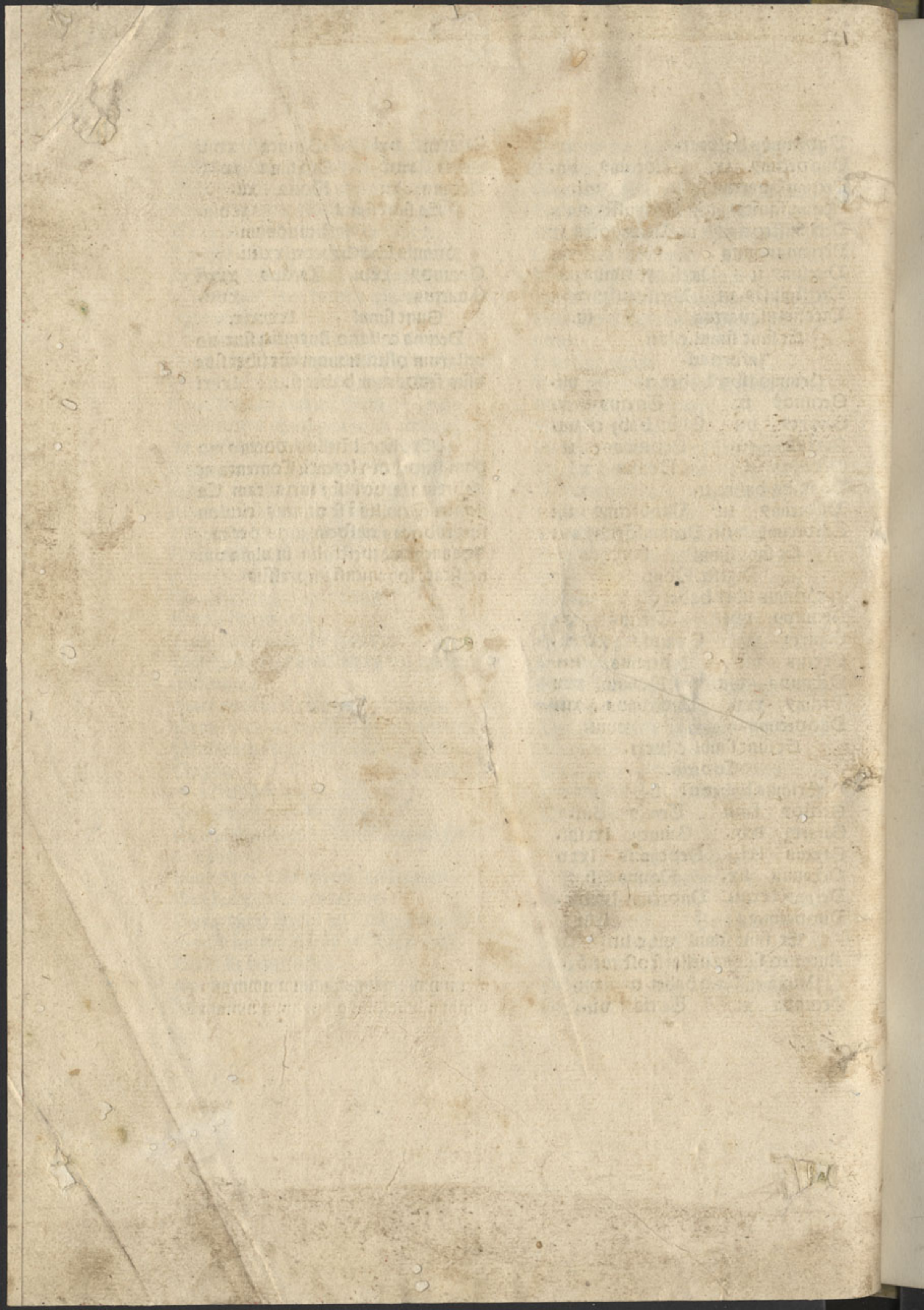
Sunt simul lxxxix.

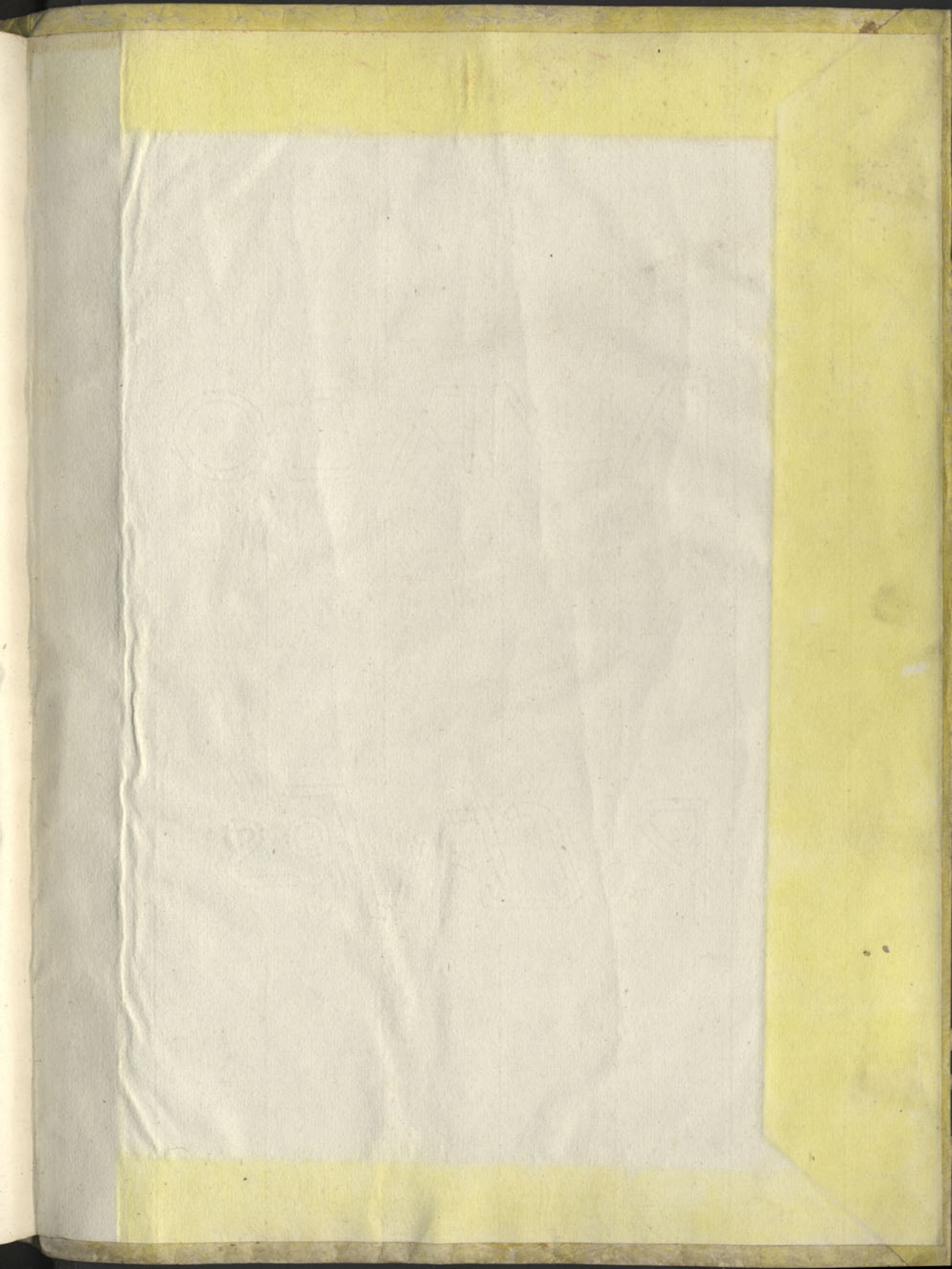
Decima collatio Autentici siue nouellarum constitucionum aut liber siue usus feudorum. habet xi. lxxxi.

Explicit libellus docens modum studendi ⁊ legendi Contenta ac abbreviata vtriusq; iuris tam Canonici q̄ civilis i se continens titulos siue rubricas eiusdem iuris per me. Joannem de Westfalia in alma vniuersitate Louaniensi impressus.

LOUVAIN, 1483

Sal
Gab
Est
Tab
N.º

De officiis et potestate
magistri et doctoris
in theologia
et in iuris utriusque
facultate
in universitate
parisiensi

1583

Louvanii